

Na PUlze

Časopis Prešovskej univerzity v Prešove
ročník V., číslo 1, apríl 2012

ISSN 1337-9208

0 1

9 771337 920002

www.unipo.sk

www.univerzitne.info

Daj každému dňu šancu, aby sa stal najkrajším dňom Tvojho života.

Mark Twain

Srdečne blahoželáme

jubilantom

z Prešovskej univerzity v Prešove

50 rokov

Mgr. Janka Slaninková
Monika Jacová
PhDr. Ľudmila Adamová
Alžbeta Semančíková
PaedDr. Anna Derevjaníková, PhD.
PhDr. Anna Janovská, PhD.
Mgr. Albína Sotáková
PaedDr. Alena Madziková, PhD.
Mária Mihalíková
PaedDr. Eleonóra Zvalená, PhD.
prof. Liubomyr Beley, DrSc.

Mgr. Jozef Turák
doc. PaedDr. Jana Kesselová, PhD.

60 rokov

Jozef Kolpák
PhDr. Elena Pavlúvčíková
Anton Škurla
Mária Janíková
Jozef Cehelník
RNDr. Andrej Sýkora, PhD.
Jozef Ištvan
Marián Vaško
PhDr. Anna Ritlyová, PhD.

Jubilujúcej pani docentke Janke Kesselovej Impresie na ex...

Viem. Najprv by som mal oslaviť Ťa, lebo oslovenie patrí medzi rámcové a niekedy aj tematické konštanty príležitostne písanej epištoly, no funkčne ho preniesim na jej iné miesto. Tentoraz epištoly nie biblickej, ale inej, takrečeno impresivnonáladovej a zároveň jarnónaladovo ladenej, lebo jar je aj Tvojim časovým vnobytím. A konkrétne aprílovým, v ktorom doletávajú oneskorenci operenci, najmä lastovičky, tie mám najradšej, neraz som ich mal na dlani ako chlapec, keď niekedy ešte malé a nedoperehé chudence vypadli z hniezda. A akoby (píšem toto slovo zámerne, lebo princíp akoby ovládaš) s nimi v aprílovom čase si prišla s novorodeneckým avízom na podtatranskú zem pred rokmi (koľkými? ja to viem – nepoviem) aj Ty. A vedno ste prišli ako poslovia – ony jari a Ty vedy. Apropo: jar a veda. Hľadáme súvislosti. Vzdialené entity? Kdeže. Súradnice metafory smerujúce k presnej axióme: jar má hodnotu v novosti, veda v objavnosti. Nové v objavnom, objavné v novom. Homeostáza medzi prírodou a vedou...!? Vtáčence do svojho, práčne vybudovaného hniezda, Ty do kultivovanej, starostlivej a tatranským vzduchom sytenej rodiny. A zrejme vtedy ešte čistejší vzduch než terazíš bol k Tebe žilivý, doprial Ti nadýchať sa ho toľko, že z jeho zásob čerpáš aj dnes... Vraj v zdravom vzduchu zdravé telo; nuž hej, všeobecne to platí (lingvista by povedal – gnómičky status frazémy), no v Tvojom prípade sa táto gnóma mení na aktualizáciu konkrétnu personalizáciu s presným sémantickým obsadením vychádzajúcim predovšetkým z Tvojho zdravého, rodinným zázemím podnecujúceho, pedagogickým a vedeckým vzdelanostným potenciálom, systematicky a systémovo (pamätáš sa? – raz som napísal vo veršoch: „...v tom našom bytí – nebytí/ hľadáme systém, súvislosti./ tajomným súcnom odetí/ chránime všetky svoje cnosti...“) kreujúcim sa duchom ako vektorom Tvojej intelektuálnej dimenzie.

Ak dovoľíš, aspoň naznačím pre tých, ktorí by to azda aj chceli vedieť: základné a gymnaziálne vzdelanie si získala v rodisku priamo pod Tatrami, vysokoškolské pedagogické a priam kontinuálne plynúce (bola si talent, fakt, akých mnoho nebolo) i popromóčne vedeckoašpirantské (dnes vedeckodoktorantské) v Prešove; vždy s úctou i tlmeným smútkom v hlase spomínaš na Tvojho skvelého školiteľa, môjho priateľa a excelentného lingvistu profesora Juraja Furdíka; k tomu symbiózne patrilo i patri žilivé kolegiálne prostredie umocňované spoluprácou s profesorkou Danou Slančovou a grantovými spolupracovníkmi z radov popredných lingvistov, logopédov, psychológov ..., ergo osobností doma i v zahraničí...; som rád, a nech to neznie vteravo, to radšej beriem nazad, že do korpusu (vidíš, takmer som pozabudol aj na Tvoje vedecké aktivity v priestore korpusovej lingvistiky) Tvojich dakedajších učiteľov a terazších priateľov patrim aj ja ako častý dialogický partner v zaujímavých a neraz originálnych vedeckých dišputách i bežných, no duchaplných témach. Áno, ducha-plných, lebo prázdne reči, ktoré, ako sama dakedy pripomínaš, človeka vyššie neposúvajú, nechceš, nemusíš – na prázdnotupustnosť Ty nie si. Lebo neraz najmä v živote niektorých súčasných samolúbnych i samopašných celebrití je tak, ako som to v jednej zo svojich básní napísal: „V zajatí slastnej hlušiny/duše nám v prázdnote plynú./ nuž teda, kto si bez viny,/ ukáž nám cestu inú.“

Zmysel či azda skôr nezmysel sémantických hlušín nemá u Teba miesto, nuž neradno s Tebou hovoriť s neznalosťou vecí. Poznáš veľmi dobre silu zmysluplného slova, silu argumentu ako spôsobu presnej a pravdivej komunikácie. Je to zrejme v génoch a v prirodzenej usporiadanosť štruktúr, ktoré vnímaš a hodnotíš cez prizmu binárneho videnia sveta a v ňom človeka, jeho jazyka a reči, konkrétne jednotlivého či špecifického, takrečeno individuálneho a jeho miesta i funkcie na pozadí všeobecného, nadindividuálneho. V ustavičnej ambivalencii oboch kategórií vnímaš, skúmaš a hodnotíš jazyk a reč človeka už od jeho prvého kontaktu so svetom, od jeho prvých, geneticky rečových predispozícií (raz si mi povedala: už v lone matky sa rodia prvovýhonky kvality detskej reči); s akcentom dávam na vedomie čitateľom periodika Na PULze, že spomedzi radu Tvojich vedeckých monografií či monografických štúdií, vedeckých referátov a prejavov dominujú aj tie, ktoré sú zacielené na genézu detskej reči. Práve toto (a rovnako aj početné morfológické analýzy a štúdie) som

obdivoval, obdivujem i kvitujem: píšeš o tom tak, aby z toho bol v pravom zmysle slova konkrétny (sic!) úžitok v podobe následných aplikačných využití pediatrami, logopédmi, psychológmi i pedagógmi. Mieriš na vec presne a presvedčivo. Čitateľ Ti verí, berie to. Čo ešte viac môže vedec dosiahnuť? Počas jednej z našich dnes už priam klasických dialogických „rozpráv“ si mi povedala: „...nechcem písať nič, čo je síce (iba) pre štatistiky a štatistikov, síce do (zvyčajne) zaprášených políciek...“. A dodávam: píšeš práce vyznačujúce sa perfektné štylizovaným textom. Niečo o texte, jeho štruktúrach a textácií viem, preto zodpovedne vyhlasujem: vysokoškolská učiteľka, známa slovakistka doma i v zahraničí (Slovensko; Praha, Ostrava, Č. Budejovice, Ústí nad Labem; Poľsko, Rakúsko – Viedeň...; prepáč mi, ak som niečo vynechal), docentka slovenského jazyka na FF PU v Prešove, kandidátka filologických vied, excelentná odborníčka v morfológii (spoluautorka kolektívnej morfológie slovenského jazyka pod kúratelou profesora Juraja Dolníka), autorka rovnako uznávaných štúdií o zámenách, operátoroch, ich systémových charakteristikách a komunikačných funkciách, spoluautorka vedeckých monografií, autorka učebníc a metodických príručiek (o ich užitočnosti v praxi by najlepšie a dôveryhodne povedali učitelia slovenčiny základných škôl) Jana Kesselová (lebo o nej píšem ako o mladojubilante; jej venujem túto esejisticky a impresívne ladenú epištolu) píše tak, že do systému a štruktúry jej textov nič netreba pridávať a rovnako nič z nich netreba vyberať. Je tam všetko – a všetko je na svojom mieste. Koherentne i kohézne. A tak to vidím (ak dovoľíš, prezradím to) aj v Tvojom súkromí – duchovnom i materiálnom: čisto v duši

i na tele – harmónia chutí i vône, vecnej i poetickej... Tak je to, vážená pani docentka, milá naša Janka, si častou návštevníčkou divadla, koncertu, výstav; viem, že vo voľných chvíľach (máš ich?) rada čítaš poéziu s čitateľnou metaforou (lebo je aj iná, pre Teba i pre mňa nečitateľná, napríklad: „...letela krava nad mestom v plavkách...“, pamätáš, keď sa nám reč zvrtila na tzv. čitateľsky náročnú metaforu?). A k tomu epizódne pridávam: subtilno-nežne elegantná kolegyňa mi neraz mobilom odkázala: „...teraz som na Chopku s dcérou, lyžujeme, zavolám Ti v pondelok.“ Takmer každý zimný a zasněžený víkend. Nezaprie tatranskú národu. Rovnako aj jej dcéra, teraz študentka paralelne študujúca na dvoch fakultách v Košiciach i Prešove. To jej dieťa je aj jej šťastím zároveň. Jej Katka, lebo také má rodné meno, vie, čo robí, čo má a čo chce. Dôstojná reprezentantka matky, no najmä sama seba. Človek s dobre a jasne čitateľným životným krédom. S psychologickým videním i vedením.

Pani docentka, milá Jana, končím, azda toľko a tak na Tvoje životné jubileum stačí. Bibliografický výpočet Tvojich prác nepíšem, lebo by ma to unavovalo. Je ich veľa. A budú uverejnené v Slovenskej reči, ako to v jubilejných prípadoch býva. Janka naša, je nás mnoho, ktorí Ti gratulujeme; v ich mene i osobne Ti na záver píšem: rob všetko tak, ako najlepšie vieš. Povedzme tak, ako to robíš doposiaľ. Bude to na prospech nášho krásneho slovenského slova, slovenskej jazykovedy, na prospech študentov, doktorandov, na prospech Tvojho pracoviska a prešovskej univerzity. A pridávam: nech Ti zdravie slúži i Tvojim najbližším. A budem rád, keď sa stretneme... Ad multos annos!

František Ruščák

Metamorfózy (Jane Kesselovej)

Každý deň jemným klopaním, tak ako klasik – na tri razy, otvorí dvere, pozdraví a pridá úsmev do nálady.

V jej slovách hľadám tvary a tvár, odkrývam zmysel skrytých významov, salónny šarm – dámsky budoár našiel som v reči s chuťou hier i snov.

Pohľadom vetčným nesmelu ju hľadím, dnes znovu iná, či to v inom je? Kým ona smeje sa, ja myšlienkami blúdím... Nemenné zmeny – zvláštne znamenie.

František Ruščák

Zapoj sa do FOTOSÚŤAŽE a vytvor s nami FOTOMOZAIKU na web PU

Viac info v aktualitách na webe univerzity

Dôležitá informácia pre všetkých študentov 1., 2. a 3. stupňa v dennej forme štúdia

Prolongácia univerzitných preukazov ISIC v akademickom roku 2012/2013

Tak ako po minulé roky aj v týchto dňoch UNIPOCENTRUM PU začalo prolongačnú kampaň univerzitných preukazov ISIC v akademickom roku 2012/2013.

Prolongačná kampaň vychádza z objednávkového formulára, prostredníctvom ktorého bude každý študent v dennej forme štúdia na 1.,2. a 3. stupni **povinný** objednať si prolongačnú známku ISIC alebo NO ISIC **do konca apríla 2012**. Formulár je veľmi jednoduchý, prehľadný a študent v ňom vyplíše základné údaje z univerzitného preukazu ISIC a následne vyznačí možnosť výberu prolongačnej známky.

09/2013

553 821

ISIC, v ktorej je zahrnutých okrem študentských zliav v doprave/SAD, ŽSSK a MHD/aj množstvo komerčných zliav a výhod doma i v zahraničí /poistenie, letenky, výhodné zľavy v gastronomických a ubytovacích zariadeniach, značkové športové predajne, kníhkupectvá, kiná, divadlá, lyžiarske zľavy nielen doma ale aj v 120 krajinách sveta.

PLATNOSŤ DO
NO
ISIC
09/2013

NO ISIC, ktorá zahŕňa predĺženie univerzitného preukazu ISIC, s možnosťou študentských zliav /SAD, ŽSSK a MHD/, bez ďalších komerčných zliav a výhod

Prístup k objednávkovému formuláru zabezpečia jednotlivé fakulty PU na svojich webových stránkach, na viditeľnom mieste. Odkaz na objednávkový formulár nájdete aj na webovej stránke UNIPOCENTRA PU.

V prípade nejasností, prosím, kontaktujte pracovisko UNIPOCENTRA PU.

Kontakt: Mária Mihalíková, 051/7570181, 7720612, e-mail: maria.mihalikova@unipo.sk

Na PULze – Časopis zaregistrovaný na MK SR pod číslom EV 2836/08 – ISSN 1337-9208 – Ročník V/2012, číslo 1 – Vydavateľ: Prešovská univerzita v Prešove
Redakcia: Mgr. K. Urmaníková (šéfredaktorka) – email: redakcia@unipo.sk, Mgr. Michaela Marcinová, PhD. (zástupkyňa šéfredaktorky), Bc. Vladimíra Čajová (zástupkyňa šéfredaktorky)
Redakčná rada: prof. PhDr. Peter Kónya, PhD., PaedDr. Ivana Cimermanová, PhD., PhDr. Ľudmila Adamová, ThLic. Martina Poláková, PhDr. Branislav Frk, PhD., PhDr. PaedDr. Martina Ferencová, PhD., Mgr. Radoslav Rusňák, PhD., ThDr. Maroš Šíp, PhD., Mgr. Patrik Durkáč, PhD., PhDr. Iveta Ondriová, PhD., Ing. Peter Halko, Ing. Vladimíra Pohorelcová, Bc. Slavomíra Margetová
Foto na obálke: Jaro Ondo – Sadzba: Ing. Ladislav Nagy – Tlač: Tlačiareň Kušnír Prešov
Príspevky prešli jazykovou a redakčnou úpravou. Za obsah príspevkov redakcia nezodpovedá.
Univerzitný časopis Na PULze je pokračovaním časopisu akademickej obce PU v Prešove.

Milí čitatelia,

„Prichádzam s rozprávkou, ktosi ju našiel, pod malou azalkou. Tá rozprávka začína: Bol jeden kaštieľ...“, spieva sa v jednej z mojich obľúbených detských piesní. Je o slávikovi a ruži, ktorá pre veľkú lásku zabudla na „ostré dlane“ a „malé srdiečko prepichol trň“... V živote človeka je to už tak, čím viac lásky, dobra, pozitívnej energie dáva, tým viac dostáva, mnohokrát však za cenu toho, že prekoná veľkú bolesť, trápenie, ale vydrží a neprestane veriť správnosti svojho konania.

Človeka formuje rodina, priatelia, škola, prostredie v rámci mimoškolských aktivít, médiá alebo len iný človek, ktorý na ulici, pre radosť, hrá, spieva.

Čím sa nechávame – necháme, dovolíme, formovať my, v prostredí vysokoškolskej vzdelávacej inštitúcie, našej Prešovskej univerzity v Prešove?

Každý deň vstupujeme do komunikácie, do vzťahov s kolegami,

študentmi, so známymi, ale aj úplne cudzími ľuďmi, ktorí v nás zanechajú „stopu“, či si to uvedomujeme, alebo nie...

Mám to šťastie, že mi „do života prichádzajú“ mimoriadni ľudia, vedecko-výskumní, tvoriví, pedagogickí pracovníci, zamestnanci a študenti Prešovskej univerzity v Prešove. Ako vravia moje kolegyne: „Jeden sen sa ti už splnil – máš nás.“ Áno, poviem si vždy s úsmevom, je to úžasné, ak vás má kto podporiť, zorientovať, keď

vy už nevládzete premýšľať, podať pomocnú ruku, ak klesáte od únavy, neustále bombardovaní novými „pracovnými výzvami“, informáciami, v konfrontácii s ľudskými osudmi, ktoré si často vyžadujú okamžité riešenie...

Aj tento časopis je súhrnom ľudských osudov, popisom a odkazom na podujatia, ktoré pisatelia nejako vnímali, pretavili do písanej podoby a čitateľ ich prijíma, a to ho vo veľkej miere formuje.

Som veľmi rada, že na týchto stránkach, vďaka autorom textov a členom redakčnej rady Na PULze, môžeme prinášať informačne „nabité“ texty, z ktorých je zároveň cítiť „človečinu“. Redakčná práca je veľmi náročná, ale aj podnetná a obohacujúca.

Želám vám, aby ste pri čítaní tohto čísla časopisu Na PULze strávili príjemné chvíle, ktoré budú pre vás prínosom.

Mgr. Kamila Urmaničová
šéfredaktorka

PU v Prešove je v SLOVENSKEJ ŠPIČKE. Nezávislý ranking svetových univerzít

Prešovská univerzita v Prešove sa podľa najnovšieho vydania nezávislého rankingu svetových univerzít Webometrics z konca januára 2012 umiestnila v absolútnej slovenskej špičke TOP 5, ktorú tvoria Slovenská technická univerzita v Bratislave, Univerzita Komenského v Bratislave, Technická univerzita v Košiciach, Univerzita P. J. Šafárika v Košiciach a Prešovská univerzita v Prešove.

V rámci svetového rebríčka, v ktorom bolo hodnotených 20 300 univerzít a vysokých škôl vo svete, patrí Prešovskej univerzite v Prešove 1 623. miesto. Znamená to, že sa umiestnila medzi 8 % najlepších vysokých škôl na svete. Medzi zohľadňované kritériá hodnotenia patria napr. veľkosť a viditeľnosť prezentácie univerzity na webe a vedecká produkcia zohľadňovaná databázou Google Scholar. Bližšie informácie o rankingu nájdete na stránke:

http://www.webometrics.info/rank_by_country.asp?country=sk

Redakcia, Foto: archív PU v Prešove

Doctor honoris causa, vladyka Ilarion: Kresťanská odpoveď na výzvu totalitného relativizmu

Metropolita volokolamský Ilarion Alfejev sa 7. decembra 2011 stal čestným doktorom (doctor honoris causa) Prešovskej univerzity v Prešove. Pri tejto príležitosti vladyka Ilarion predniesol príhovor na tému: „Kresťanská odpoveď na výzvu totalitného relativizmu“.

„Pojem slobody, slobodnej vôle človeka počas mnohých stáročí k sebe pripútal pozornosť teológov aj filozofov. Ešte dávnovekí myslitelia – Sokrates, Platón, Aristoteles – premýšľali nad touto kategóriou v jej rôznych aspektoch; filozofia slobody bola predmetom bádania takých filozofov ako Kant a Hegel, Schopenhauer a Nietzsche, a taktiež ruských religióznych filozofov VI. Solovjeva, N. Berďajeva a mnohých iných. Filozofia novoveku vztýčiac prápor viery v rozume a vzdaní sa náboženstva, stála na začiatku nového ponímania ľudskej slobody. Tá začala byť skúmaná výlučne v sekulárnom rozmere, mimo spojenia s mravnou zodpovednosťou individua za realizáciu svojej slobody.

Filozofia novoveku, odhodiac nabok religiózno-mravné ponímania slobody, otvorila v 19. storočí cestu k nihilizmu: „Niet Pravdy, niet Absolútna – niet „veci o sebe“. To je jediné, čo je nihilizmom v jeho najvyššom zmysle,“ postuloval Nietzsche. Nietzscheánska doktrína sa v tej či onej forme stala základom ako nihilizmu mas, tak aj nihilizmu intelektuálnej elity.

Súčasná perióda života západnej spoločnosti (pokiaľ by sme mali byť presnejší, tak počínajúc druhou polovicou 20. storočia) kulturológmi nazvaná epochou postmodernizmu, sa stala reakciou na skleslosť (depresiu) hodnotového systému novoveku: optimistická viera v progres a všemocnosť rozumu bola zamenená rozčarováním a dezorientáciou. Stav ideologického vákuu vyvoláva istú vnútornú diskomfortnosť a potrebu človeka zaplniť túto ideovú prázdnotu.

Skepticizmus, nihilizmus, intelektuálna a každodenná sklúčenosť sa do istej miery stali imanentnými vlastnosťami súčasného vzdelaného človeka západnej civilizácie. Neoddeliteľným elementom postmoderny a jeho ideologickej platformy sa stal etický relativizmus (od lat. relativus), ktorý upevňuje svojvoľnosť mravných hodnôt, menlivosť noriem a štandardov ľudskeho jednania, ich podmienenosť meniacim sa svetom a životnými okolnosťami.

Sekulárne procesy, ktoré sa začali v novovekej epoche, priviedli k tomu, že v súčasnosti v živote priemerného Európana, orientovaného na vyššie spomínanú „filozofiu spotreby“, Boh zďaleka nezaberá centrálnu miesto, ak mu ešte vôbec nejaké patrí.

Vracajúc sa k názvu mojej prednášky – „totalitný relativizmus“ – chcel by som predovšetkým definovať tento termín: čo je to relativizmus a prečo je totalitný. Ako sa dajú zlúčiť pluralistická podstata relativizmu s absolútnym imperatívom? Totalitný charakter súčasného relativizmu je vyjadrený v jeho faktickej bezalternatívosti v spoločenskom živote Európy, čo je upevnené zodpovedajúcou legislatívou.

Ako to tak vyzerá, vzniká paradoxná situácia – kresťania ako predstavitelia religióznej väčšiny sa stále častejšie stávajú obeťami neznášanlivosti a diskriminácie v Európe. Tento fenomén je výsledkom odporu voči tradičným duchovno-mravným základom kresťanstva zo

strany nositeľov sekulárneho svetonáhľadu.

Pred sedem a pol rokom som začal jednu zo svojich prednášok z tézy o tom, že príznak bojovného sekularizmu sa túla po Európe. Teraz už môžeme konštatovať, že tento príznak sa úplne vtelil do toho istého „totalitného relativizmu“, ktorého výsledkom je všeobecné rozšírenie kristianofóbie (nenávisť voči kresťanstvu) po celom európskom priestore. Nemám na mysli počiny jednotlivých osôb či spoločenstiev, diktovaných netoleranciou voči kresťanom, ale aj prijatie zákonodarných aktov, obmedzujúcich možnosť cirkvi konať svoju misiu v spoločnosti. Apologéti sekulárno-spoločenského modelu často vyhlasujú, že ide o vyumelkované nafúknutie tohto problému. Jedna z najčastejších nárážok spočíva v tom, že nie je možné diskriminovať väčšinu, a kresťanstvo v Európe tak či onak zostáva najsilnejším religióznym spoločenstvom. Vo svete sú naozaj diskriminované práve menšinové skupiny. Avšak mnohí si zaiste spomenú na prípad talianskeho ministra Rocca Buttilioneho, ktorý nebol pripustený k práci v Európskej komisii len preto, lebo si dovoľil zmieniť sa o tom, že sa hlási ku Katolíckej cirkvi a vyjadriť sa k problému interrupcie a homosexuality z pohľadu veriaceho človeka.

Cirkevní hierarchovia, politici a spoločensky činné osoby v Európe stále častejšie hovoria o probléme kristianofóbie. 17. septembra 2010 rímsky pápež Benedikt XVI. počas stretnutia s britskými politikmi, obchodníkmi a predstaviteľmi intelektuálnej elity vo Westminsterском opátstve vyjadril svoje znepokojenie nad narastajúcou marginalizáciou religie, zvlášť kresťanstva, ktorá si našla svoje miesto v Európe. „Sú ľudia, ktorí tvrdia, že náboženstvo musí byť zmĺknúť, alebo, minimálne musí byť znížené do výlučne súkromnej sféry. Sú ľudia, ktorí tvrdia, že nutne treba brániť verejnému sviatkovaniu Kristovho narodenia, riadiac sa pochybnými argumentmi, že takéto niečo môže akýmsi spôsobom znechutiť predstaviteľov iných náboženstiev alebo ateistov. A taktiež sú takí, ktorí tvrdia – paradoxne, no pokúšajúc sa bojovať s diskrimináciou – že kresťania vo svojom spoločenskom živote musia konať proti svojmu svedomiu. Je to smutné svedectvo vzdania sa nielen práva veriacich prihlíadať na slobodu svedomia a slobodu náboženstva, ale taktiež aj práva náboženstva na miesto v spoločenskej sfére.“

Úsilie teoretikov a praktikov európskeho „totalitného relativizmu“ vytlačiť religiu zo spoločenského života do dvojnásobne súkromnej sféry, diskriminuje jej predstaviteľov, vytláčajú ich z politických a sociálnych procesov, zbavujúc práva vyjadrujú sa k aktuálnym problémom, opierajúc sa o svoje duchovno-mravné presvedčenia. V encyklike Caritas in Veritate Benedikta XVI., publikovanej v roku 2009, je taktiež spomínaná nevyhnutnosť obdržať „status občianstva“ pre kresťanské náboženstvo, ktoré môže „...vniesť svoj vklad do rozvinutia, len nech sa v spoločenskom priestore nájde miesto pre Boha: v kultúrnej, sociálnej, ekonomickej a zvlášť v politickej sfére... Vypudenie religie zo spoločenskej sféry – mimochodom, ako aj religiózneho fundamentalizmu – bráni ľuďom stretávať sa a spolupracovať za účelom progresu človečenstva.“

Arcibiskup Rímskokatolíckej cirkvi vo Veľkej Británii Peter Smith potvrdzuje, že v súčasnosti je náboženstvo videné výlučne ako osobná extravagancia, ktorá má právo

existovať raz v týždni za zatvorenými dverami, no nemá mať žiadnu možnosť prejsť sa v spoločenskom živote alebo v práci.

V marci 2009 sa vo Viedni konala konferencia ohľadom diskriminácie kresťanov, ktorú organizovala Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe, na ktorej sa zišlo približne 100 expertov a predstaviteľov vlád európskych krajín. Na završujúcom pres-relize bol konštatovaný fakt, že neznášanlivosť a diskriminácia vo vzťahu ku kresťanom si našli svoje miesto všade v európskom priestore, pričom sa prejavujú v útokoch na veriacich, poškodeníach kultových budov a miest religióznej úcty, a taktiež v ohrození slobody vierovyznania. Účastníci konferencie rovnako zaznamenali negatívnu reflexiu kresťanstva a jeho hodnôt v hromadných oznamovacích prostriedkoch a politickom diskurze, čo vedie k vzniku živých predsudkov a stereotypov.

Vypudzujú náboženstvo zo spoločenského života, stúpenci „totalitného relativizmu“ sa pokúšajú dostať pod svoju pôsobnosť ideologickú platformu v podobe takého vysvetľovania práv človeka, ktoré vylučuje spojenie týchto práv s mravnou zodpovednosťou. Toto nachádza svoj pozitívny ohlas v masách, pretože filozofia konzumu, utilitárny vzťah k okolitému svetu sa stali prevládajúcimi v spoločenskom vedomí. Je zrejmé, že aj dnes sú aktuálne slová učiteľa univerzálnej Cirkvi, svätého Jána Zlatoústeho, ktoré povedal ešte v 4. storočí: „Zvrátili sme poriadok a zlo natoľko nabralo na sile, že nútime dušu riadiť sa túžbami tela“ (Beseda 12. na Knihu Genezis). Hospodin nám hovorí: „Poznajte pravdu a pravda vás vyslobodí... každý, kto koná hriech, je otrokom hriechu“ (Jn 8, 32). Sloboda nie je konečným cieľom ľudského bytia, no musí byť v korelácii so zodpovednosťou človeka za svoj mravný výber. Je spojená s prameňom absolútnej Pravdy – Bohom, v úsilí človeka „obliecť sa do nového, stvoreného podľa Boha, v spravodlivosti a pravde“ (Ef 5, 24).

Zneužitie slobody, jej využívanie iba pre uspokojenie vlastných egoistických cieľov a túžob paralyzuje ľudskú vôľu a zbavuje ju slobody, pretože sloboda ducha je nezlučiteľná s otroctvom hriechu. Pre kresťana nie je

dôležitá sloboda ako taká (sama o sebe), ale čo je pre neho dôležité, je možnosť žiť v zhode so svojou religióznou tradíciou a mravnými imperatívmi, ktorých autorita je neochvejná.

Na úrovni Organizácie spojených národov už bol učený pokus skúmať práva človeka cez prizmu mravnej zodpovednosti. Dňa 24. marca, na 16. sesii Rady OSN ohľadom práv človeka bola prijatá rezolúcia „Podpora práv človeka a základných slobôd vďaka hlbšiemu ponímaniu tradičných hodnôt človečenstva“. Rezolúcia upevnila aktuálnosť pojmu tradičných hodnôt v medzinárodnom spoločensko-politickom slovníku, uznajúc, že hlbšie ponímanie týchto hodnôt napomáha podpore a záštite práv človeka. Rada taktiež spomenula „dôležitú úlohu rodiny, spoločenstva, spoločnosti a vzdelávacích inštitúcií pri upevnení a odovzdaní tradičných hodnôt“, vyzvúc všetky štáty „upevniť túto úlohu cestou prijatia zodpovedajúcich pozitívnych mier“.

Vracajúc sa k téme diskriminácie kresťanov zo strany stúpencov agresívneho sekularizmu chcel by som predložiť niektoré fakty nepriateľského vzťahu voči kresťanom v Európe. V základe tohto prehľadu je výskum Centra netolerantnosti a diskriminácie vo vzťahu ku kresťanom, nekomerčnej organizácie vo vzťahu ku kresťanom, ktorá je zaregistrovaná v Rakúsku (The Observatory on Intolerance and Discrimination against Christians). Nižšie uvádzané prípady sú kvalifikované podľa princípu narušenia základných práv a slobôd človeka:

1.) Narušenie slobody svedomia. Toto právo predpokladá prítomnosť v človeku možnosti žiť v zhode s požiadavkami svojej viery, ktorá je jadrom jeho života. Ohraničujú alebo zbavujú človeka možnosti realizovať svoje právo na slobodu svedomia, dokonca argumentujú to obranou práv iných ľudí, je likvidovaná samotná sloboda a znižovaná dôstojnosť osoby.

Kresťania v Európe sú pravidelne vystavovaní obštrukciám kvôli ich pozícii v otázke vykonávania interrupcií a eutanázie. Aby pretlačili právo na zabíjanie nenarodených detí alebo nevyliciteľne chorých je potrebné nielen ho zdôvodniť vhodnými zámienkami (ochrana práv ženy na rodenie alebo nerodenie detí, uľahčenie utrpenia chorých ľudí), ale aj zbaviť kresťanov práva vyjadrovať sa k týmto témam v kontexte morálnych religióznych imperatívov. Napríklad v októbri 2010 bývalá členka Britského parlamentu Kristina McCafferty vyzývala odporučiť Parlamentnému zhromaždeniu Rady Európy ohraničiť právo na slobodu svedomia lekárov, pokiaľ ide o interrupciu. Našťastie Parlamentné zhromaždenie v jednom z posledných odporúčaní upevnilo právo lekárov odmietnuť účasť na podobných operáciách na základe svedomia.

Analogicky odpor a represie majú svoje miesto pri pokusoch kresťanov konať v zhode so svojimi religióznymi presvedčeniami vo vzťahu k tzv. „manželstvám rovnakého pohlavia“. V novembri 2008 Fernando Calamita bol diskvalifikovaný na 18 rokov za to, že odvolávajú sa na slobodu svedomia naťahoval proces adopcie malíčkeho dievčatka dvojicou rovnakého pohlavia. V marci 2010 Najvyšší súd Veľkej Británie odmietol apelácie vo veci Lilliani Ladalovej, ktorá bola braná na zodpovednosť len preto, lebo odmietla registrovať manželstvo dvoch ľudí rovnakého pohlavia, odvolávajú sa na slobodu svedomia.

2.) Narušenie slobody slova. Sloboda slova je jedným zo základných práv demokratickej spoločnosti. Tá pod slobodou prejavu rozumie právo na vyjadrenia, ktoré môžu byť nepopulárne alebo nezodpovedať aktuálnej politickej

kej konjunktúre. Toto právo taktiež zahŕňa možnosť pre ľudí vyjadrovať sa k akýmkoľvek otázkam na základe svojej viery a presvedčení, a je jediným prirodzeným predĺžením slobody svedomia. Pre kresťanov je vec hlásania (blahej zvesti) prikázaná samotným Ježišom Kristom: „A tak choďte, naučte všetky národy, krstiac ich v mene Otca i Syna i Svätého Ducha, učiac ich zachovávať všetko, čo som vám prikázal“ (Mt 28, 19-20). Pretože „...viera je z počúvania a počúvanie zo slova Božieho“ (Rim 10, 17), tak aj hlásanie Evanjelia nie je možné pre človeka bez realizácie jeho práva na slobodu slova. Kristovi apoštoli rozšírili Jeho učenie po celej zemi, zvestovali ho všetkým národom (Rim 10, 18), a ústne i písomne odovzdali Cirkvi na všetky časy (2 Sol 2, 15).

S čím sa ale stretávame v Európe? Uvediem niekoľko príkladov. V júli 2010 španielsky súd pokutoval kresťanský televízny kanál 100 tisíc eurami kvôli vysielaniu reklamných šotov, propagujúcich tradičnú rodinu v protiváhe homosexuálnym vzťahom.

V máji 2010 bol pouličný kazateľ Dale McAlpine arestovaný po tom, ako hovoril okoloidúcim, že homosexuálne vzťahy sú hriechom. V marci 2010 sa analogicky prípad odohral s iným misionárom v Glasgowe, ktorého zatkli a pokutovali tisíckou libier šterlingov. V rozhodnutí súdu stálo, že sa dopúšťal „homofóbnych vyjadrení, znásobených religióznymi predsudkami“.

3.) Narušenie kolektívnych práv slobody náboženstva. Kolektívny rozmer slobody náboženstva chápe úctu religióznych inštitúcií ako takých, zachovanie ich riadiacej autonómie. Narastajúca neúcta k tomuto právu vedie k nátlaku a vmiešavaniu sa do vecí Cirkvi zo strany štátu a spoločenských inštitúcií. Celá táto záležitosť sa dostáva až do páchania trestných činov vo vzťahu k veriacim a snahe postaviť činnosť religióznych spolkov mimo zákon. V apríli 2009 Federálny Parlament Belgicka väčšinou hlasov prijal dve rezolúcie, formálne odsudzujúce pápeža Benedikta XVI. kvôli jeho vyjadreniu, že rozšírenie antikoncepcie automaticky nepovedie k zabráneniu šíreniu sa AIDS. Pozícia rímskeho pápeža bola hodnotená ako „zločin proti ľudstvu“.

Vo februári 2008 anglikánsky biskup Herefordu Anthony Priddis bol pokutovaný siedmymi tisíckami libier a poslaný do učebného kurzu „o rovnakých možnostiach“ za odmietnutie zobrať za vedúceho v práci s mládežou praktizujúceho homosexuála.

4.) Narušenie práv rodičov na výchovu a vzdelanie detí podľa svojich presvedčení. Už niekoľko rokov v množstve európskych krajín existuje kurz sexuálnej výchovy detí mladšieho školského dorastu. V rámci tohto kur-

zu deťom vnucujú názory na vzťahy pohlaví, ktoré sú v hrubom rozpore s religióznymi a mravnými presvedčeniami. Napríklad, v septembri roku 2008 vláda Rakúska zosilnila direktíva ohľadom sexuálnej výchovy detí, že pre rodičov je takmer nemožné opierať sa v tejto otázke o tradičné kresťanské hodnoty. Tieto direktívy boli rozšírené na triedy s religióznym vzdelávaním. Vo februári 2010 bol vo Veľkej Británii prijatý zákon, zaväzujúci ako náboženské, tak aj svetské školy dávať deťom informáciu o homosexuálnych vzťahoch, umelej antikoncepcii a interrupcii, vrátane svedectvá o tom, kde je možné získať antikoncepciu a podstúpiť interrupciu. Katolícke a anglikánske školy sú povinné charakterizovať interrupcie, antikoncepcie, „občianske spolužitie“ a homosexuálne vzťahy ako „normálne a bezpečné“.

Proti takejto „osvete“ sa kresťania pokúšajú bojovať, počínajúc obrátením sa na súd, až po priame bojkotovanie vzdelávacích inštitúcií, no zjavne im chýbajú sily na podobný zápas so štátnou byrokratickou mašinériou. „Totalitný relativizmus“ kruto reaguje na pokusy občanov brániť svoje práva: napríklad vo februári 2010 v Nemecku matka ôsmich detí bola poslaná na osem dní za mreže kvôli tomu, lebo odmietla dať svojho deväťročného syna do školy, protestujúc takto proti sexuálnej výchove.

„Či je správne pred Bohom počúvať vás viac ako Boha?“ (Sk 4, 19) – takýmito slovami zo Svätého Písma je možné odpovedať na pokusy nanútiť kresťanom areligiózny pohľad na človeka, rodinu, donútiť ich porušovať Božie prikázania, opierajúc sa akoby o práva človeka.

Fakty intolerancie voči kresťanom sú dnes v Európe mimoriadne rozšírené a sú reprezentované prostriedkami masovej informácie, ktoré vytvárajú negatívny obraz kresťanstva, šíria otvorené klamstvo a neskrývané rúhanie sa a urážky. Početné prípady urážky ctenia veriacich boli zaznamenané Centrom tolerancie a diskriminácie vo vzťahu ku kresťanom v mnohých krajinách západnej Európy. Sú to Bohorúhania, ktorých sa dopúšťajú účastníci alebo vedúci rozličných talk-show v televízii a rádiu. Napríklad v januári 2010 v populárnej maďarskej talk-show novinár Imré Para-Kovacs vyhlásil, že „život dieťaťa môže byť rozvrátený dvoma vecami: kresťanstvom a pornografiou“. Toto ako aj manifestácie sexuálnych menšín (takzvané „gay-parady“), sa nehnušia drzého pošliapavania náboženských symbolov. Napríklad v máji 2009 Asociácia gayov a lesbičiek Nemecka usporiadala antikresťanskú demonštráciu v Marburgu, protestujúc proti konaniu sa psychologického kongresu, kde boli skúmané otázky patológie sexuálnej orientácie. Demonstranti narysovali na dvere univerzity, kde sa kongres konal, kríž s ukrižovaným prasaťom, plagáty s nadpismi „Sme tu, aby sme vás pošpinili“, „Náboženstvo je liečiteľné“. Pred týmto obecným trendom nezaostávajú ani predstavitelia umenia. V Európe čas od času prebiehajú kultúrne akcie s otvoreným hanením religióznych symbolov. Poprední predstavitelia postmodernej spoločnosti sa mohli pripojiť k takým „majstrovským dielam“ výtvarného umenia ako je obraz „Mado-ny s Hitlerom-nemluvňatom“, ktorý bol demonštratívne ukázaný v talianskom meste Salemi v októbri 2010, alebo socha, zobrazujúca Krista s raketou v rukách, ukazujúca smer vojakom tretej Ríše, ktorá bola predstavená na posúdenie verejnosti v galérii Ferran Cano v Madride.

Sloboda sebavyjadrenia víťazí, ctiteľia súčasného umenia sú nadšení, protesty veriacich ignorujú. V rokoch 2005 – 2006 ako výsledok objavenia sa karikatúr na zakladateľa islamu v jedných z dánskych novín sa prejavili nepokoje, ktoré zachvátili celú Európu, krajiny moslim-

ského orientu a Afriky, do ulíc vyrážalo tisíce moslimov. V Nigérii bolo zavraždených desiatky v ničom nevinných kresťanov ako výsledok vypuknutí nepokojov. Všade prebiehali útoky na diplomatických predstaviteľov Dánska a iných západoeurópskych krajín, ktoré mali na svedomí znepokojení predstavitelia islamu. Autori karikatúr sa až dodnes musia skrývať kvôli hrozbám pomsty. Výsledok je ten, že vysmievať sa z kresťanských symbolov, v akoby kresťanskej Európe, je možné prakticky bez trestne a bezbolestne – húfy ľudí nevyjdú do ulíc a nebudú vyzývať k zodpovednosti takzvaných bojovníkov za slobodu sebakvety.

Zvláštnu zmienku si zasluhuje také prejavenie „totalitného relativizmu“ ako je zápas proti religióznym symbolom. Najvýraznejším príkladom celoeurópskeho rozmeru sa stal prípad „Lautsi proti Taliansku“, súdne vyšetrovanie, ktoré prebiehalo v rozličných inšanciách od roku 2002 po rok 2010. Talianska občianka fínskeho pôvodu Soile Lautsi sa v roku 2006 obrátila na Európsky súd pre ľudské práva, trvajúc na tom, že prítomnosť kríža v škole narušá normy Európskej konvencie ohľadom práv človeka. 3. novembra 2006 Európsky súd pre ľudské práva (ESLP) prijal rezolúciu, potvrdzujúcu, že kríž v štátnych školách ohrozuje religiózne slobodu. „Závažná prítomnosť symbolov danej konfesie v budovách, využívaných štátnymi inštitúciami, zvlášť v školských triedach, ohrozuje práva rodičov vychovávať svoje deti podľa vlastných presvedčení, a taktiež právo detí byť veriacimi alebo takýmito nebyť.“ Ako je známe Taliansko súdne napadlo toto rozhodnutie cez Veľký senát ESLP; opakované pojednávanie sa konalo v Štrasburgu 30. júna 2010. K procesu boli pripustené ako tretie strany účastníci, ktorí si počínali kolektívne: 33 členov Európskeho parlamentu, medzinárodné a národné nevládne organizácie z Grécka, Talianska, Nemecka a Francúzska, vlády štátov – členov Rady Európy: Arménska, Bulharska, Ruska, Grécka, Litvy, Malt, Monaca a San Marina. Rozhodnutie Veľkého senátu ESLP ohľadom práv človeka zmenilo predchádzajúce súdne rozhodnutie, a to už nepodliehalo napadnutiu.

Napriek tomu má prípad Lautsi vážny význam, a to preto, lebo otázka sa dotýka zákonnosti kresťanskej symboliky nielen v talianskych školách, ale aj v celom európskom priestore. Spor o budúcej religióznej a kultúrnej samobytnosti Európy sa vďaka tomu stal otvoreným, zostril protikladný postoj stúpcov plnej sekularizácie a prívržencov tradičnej kresťanskej identity.

Menej hlučných prípadov, spojených so zápasom s religióznymi symbolmi v Európe už bolo zaznamenaných nemálo. Napríklad v Grécku bol v januári 2008 pravoslávny kňaz odsúdený k sedemdesiatim dňom väzenia s podmienenou dobou odkladu len preto, lebo prichádzali na neho sťažnosti od obyvateľov okolitých domov, že zvoní cirkevným zvonom príliš silno a príliš dlho. Splnomocnenec ohľadom práv človeka v Grécku vyhlásil, že problém s cirkevným zvonom je vážny a „vedie k hlučkovému znečisteniu a znižuje životnú úroveň, a taktiež ohrozuje zdravie občanov“. Ombudsman vyzval grécku vládu, aby prijala legislatívne kroky, regulujúce používanie zvonov. Tento fakt je aj preto udivujúci, lebo v Rusku je Grécko prijímané ako bašta kresťanstva v Európe (mnohí v Rusku pamätajú na reportáže o niekoľko tisícových demonštráciách, ktorých účastníci protestovali proti zrušeniu gréckou vládou v roku 2000 kolónky „vierovyznanie“ v občianskych preukazoch a identifikačných kartách). V spojitosti s takýmto protikladom sa nevďak ponúka analógia s porevolučným Ruskom 20.

storočia, kedy jedným z prvých trestných aktov novej bolševickej vlády bolo všeobecné zničenie zvonov. Vtedy bolo bolševickému režimu protivné všetko, čo je spojené s kresťanstvom, prenasledovatelia viery zakúšali iracionálnu nenávisť k „bronzovým kazateľom“, tak obľúbeným v ruskom národe.

Útok na religióznu sebaidentifikáciu prebieha na úrovni „kódu odevu (dress code). V októbri 2006 bol na spolupracovníčku leteckej spoločnosti British Airways Nadiu Ewidu konaný nátlak zo strany vrchných predstaviteľov, ktorí požadovali, aby si odstránila z krku kresťanský kríž, motivujúc to narušením korporatívneho kódu odevu. Obrátenie sa na rôzne súdne inštalácie, vrátane apelácie k Najvyššiemu súdu Veľkej Británie boli pre žalujúcu stranu bezúspešné a prípad prehrali.

S ľútosťou musíme uznať, že v zápase za práva kresťanov nachádzame stále menej spojencov. Pokiaľ v predchádzajúcich desaťročiach diskusie prebiehali ohľadom otázok teológie, cirkevného zriadenia, tak dnes sa úroveň posudzovania otázok znížila na úroveň, zdalo by sa, všetkým kresťanom zrejmych morálnych evanjeliových axiém. So smútkom musíme konštatovať silnejšie rozchádzanie sa v takých fundamentálnych aspektoch ako je ponímanie inštitútu sviatosti rodiny a manželstva, odsúdenie partnerstiev rovnakého pohlavia, neprípustnosť povýšenia do biskupskej alebo kňazskej hodnosti ľudí, otvorene praktizujúcich protiprirodzené kontakty. Toto je priamo spojené s tlakom totalitného relativizmu na cirkevné obce, nútiacim ich buď sa stať „nie politicky korektnými“ a zbavovať sa rôznych privilégii, alebo prijať nové pravidlá hry. Rozmazávanie mravných imperatívov je taktiež spojené s túžbou niektorých kresťanských denominácií pritiahnuť do svojich radov väčší počet nových členov, učiac náboženstvo vhodným a komfortným. Avšak politika nadmernej zhovievavosti k ľudským slabostiam cestou znižovania morálnej latky nedosiahla svoj cieľ – noví členovia neprišli, a spoločenstva už len veľmi konvenčne môžeme nazývať kresťanskými.

V júni 2011 sa Jeho svätosť patriarcha moskovský a celej Rusi Kirill vyjadril ohľadom uvedeného problému na zasadnutí Európskej rady religióznych vodcov, venovanej téme práv človeka a tradičných hodnôt v Európe: „V živote ľudí sú základné hodnoty, ktoré musia zostať nedotknuteľné, v krajnom prípade z religiózneho pohľadu. Túto ideu nemôžeme predložiť ľuďom, ktorí neveria, no minimálne v religióznej obci musíme zachovať ideu nedotknuteľnosti mravných hodnôt preto, lebo ako som už povedal, práve na tejto báze vyrástlo európske právo a európska kultúra.“

Aké sú perspektívy kresťanskej odpovede na totalitný relativizmus? Tie budú závisieť od tých konsolidujúcich úsilí, ktoré kresťanské cirkvi môžu podniknúť za účelom obrany svojho práva zostať kresťanmi vo všetkých sférach spoločenského života, ponímať dobro a zlo, cnosť a hriech, ako o tom hovorí Sväté Písmo, a taktiež vychovávať svoje deti v zhode s kresťanskou vierou a tradíciou.

Vzdajúc sa Krista Európa nemá budúcnosť, hoci by už len preto, lebo zbaviac sa pevného mravného základu akákoľvek civilizácia nevyhnutne sa skláňa k svojmu úpadku a rozpadu. O tomto mravnom základe dňom aj nocou svedčí Svätá Cirkev.

Preklad a úprava: kolektív PBF PU v Prešove
Foto: archív PBF a AV štúdia CCKV PU v Prešove

Harmonogram podujatí k 15. výročiu založenia PU v Prešove

Akademický Prešov, 46. ročník súťaže umeleckej tvorivosti, Termín: 23. – 27. apríl 2012

Konferencia: „**Hudba ako prejav najvyšších hodnôt**“, Termín: 25. – 26. 4. 2012, GTF PU v Prešove

Zvukové tvorenie básne - vedecká prednáška prof. PhDr. Jána Zamboara, CSc., Termín akcie: apríl 2012, FF PU v Prešove

Medzinárodná vedecká konferencia na tému Biblia - Európa - Civilizácia, Termín: apríl 2012, PBF PU v Prešove

V. Slovenský chirurgický deň - celoslovenská konferencia sestier, Termín: 20. apríl 2012, FZO PU v Prešove

UNIPO FEST - kultúrno- spoločenské, hudobné a športové podujatie, Termín: 16. máj 2012

Kantovská konferencia - medzinárodná vedecká konferencia, Termín: 4. – 5. máj 2012, FF PU v Prešove

Dejiny etického myslenia na Slovensku (19. a pol.20. storočia), - medzinárodná vedecká konferencia, Termín: máj 2012, FF PU v Prešove

Medzinárodná konferencia „Ergonómia práce a jej vplyv na rast kvality života a spoločenskej praxe“, Termín: 10. – 11. máj 2012, FZO PU v Prešove

1. Študentská vedecká konferencia v odbore špeciálna pedagogika a liečebná pedagogika „Študent na ceste k praxi“, Termín: 15. 5. 2012, PF PU v Prešove

Medzinárodná vedecká špeciálno-pedagogická konferencia Aktuálne trendy v špeciálnej pedagogike, Termín: 16. máj 2012, PF PU v Prešove

Olympijský festival detí a mládeže (OFDM) - Olympijské hviezdičky, Termín: máj 2012, FŠ PU v Prešove

Vedomostná súťaž o OH pre SŠ, Termín: máj 2012, FŠ PU v Prešove

Tradičný medzifakultný turnaj mužov a žien o „Pohár rektora PU“ v basketbale, Termín: máj 2012, FŠ PU v Prešove

Genologické a medziliterárne štúdie, vedecký seminár, Termín: jún/júl 2012, FF PU v Prešove

Vedecký seminár pod názvom: „Rola univerzity v regionálnom rozvoji a šírení vedomostí vo svetle moderných koncepcií“, Termín: jún 2012, FM PU v Prešove

Beh olympijského dňa, Termín: 23. 6. 2012, FŠ PU v Prešove

Jubilejný 5. ročník Prešovskej detskej univerzity, Termín: júl 2012, PF PU v Prešove

Plážová hádzaná, Termín: 9. 7. – 10. 7. 2012, FŠ PU v Prešove

International Summer School on Global Analysis and Applications v Levoči, Termín: 17. – 22. august 2012, FHPV PU v Prešove

Variations on a Theme - workshop k oslavám 70. narodenín Demetera Krupku, Termín: 23. – 24. august 2012, FHPV PU v Prešove

19. konferencia slovenských fyzikov, Termín: 3 – 6. 9. 2012, FHPV PU v Prešove

Language, Literature and Culture in a Changing Transatlantic World II, - medzinárodná vedecká konferencia, Termín: september 2012, FFPU v Prešove

Hľadanie ekvivalentnosti - medzinárodná vedecká konferencia, Termín: september 2012, FF PU v Prešove

Medzinárodná konferencia venovaná príprave učiteľov v kontexte aktuálnych spoločenských zmien, Termín: september 2012, PF PU v Prešove

Založenie odborného časopisu Špeciálny pedagóg - časopis pre teóriu a prax špeciálnej pedagogiky, Termín: september 2012, PF PU v Prešove

Príprava novej divadelnej inscenácie študentského divadla PF PU PADAK, Termín: september 2012, PF PU v Prešove

Medzinárodná vedecká konferencia, Termín: október 2012

OPENING UNIVERSITY NIGHT III, spoločenské podujatie, Termín: október 2012

Estetické myslenie na Slovensku v rokoch 1890 -1949 v kontexte európskej a stredoeurópskej estetiky, medzinárodná vedecká konferencia, Termín: október 2012, FF PU v Prešove

Profesijná etika na Slovensku - medzinárodná vedecká konferencia, Termín akcie: október 2012, FF PU v Prešove

IV. Medzinárodná vedecká konferencia „Management 2012: Research in Management and Business in the Light of Practical Needs“, Termín: október 2012, FM PU v Prešove

Gymnastický festival, Termín: október 2012, FŠ PU v Prešove

Týždeň vedy a techniky, Termín: november 2012

Historické akademické pracovisko v Prešove a jeho absolventi, vedecká konferencia, Termín: november 2012, FF PU v Prešove

Vedecká konferencia „Gréckokatolícka cirkev na Slovensku vo svetle výročí III.“, Termín: 29. november 2012, GTF PU v Prešove

Nové trendy výskumu v biologicko-ekologických disciplínach, konferencia, Termín: 08. – 10. november 2012, FHPV PU v Prešove

Vedecký seminár: „Výskum vývojových tendencií a kľúčových determinantov cezhraničných fúzií a akvizícií v spoločnom európskom priestore“, Termín: november 2012, FM PU v Prešove

Jubilejný 10. ročník medzinárodnej spevákovej súťaže MOYZESIANA, Termín: november 2012, PF PU v Prešove

17. ročník medzinárodného turnaja v hádzanej vysokoškoláckok, Termín: november 2012, PF PU v Prešove

Univerzitné dni športu pre študentov PU pri príležitosti 17. novembra -Dňa študentstva, Termín: november 2012, FŠ PU v Prešove

Gymnastický viacboj študentov, Termín: november 2012, FŠ PU v Prešove

Tradičný turnaj v basketbale žien o „Pohár 17. novembra“, Termín: november 2012, FŠ PU v Prešove

Vianočný koncert, december 2012

Večer národných tradícií, kultúrno - spoločenské podujatie, Termín: december 2012, FF PU v Prešove

Športové všeličo pre študentov FŠ spojené s imatrikuláciou, Termín: december 2012, FŠ PU v Prešove

Futbalový turnaj 6. ročník - „FOOTOUR 2012“, Termín: december 2012, FŠ PU v Prešove

Prešovská univerzita v Prešove plesala

Pod záštitou rektora Prešovskej univerzity (PU) v Prešove prof. RNDr. Reného Matloviča, PhD. a organizačnou taktovkou kvestorky PU v Prešove Ing. Márie Novákovej sa 28. 1. 2012, v priestoroch prešovského Hotela Dukla, uskutočnil XV. REPREZENTAČNÝ PLES PU v Prešove. Svojou prítomnosťou ho poctili členovia vedenia PU v Prešove, vedecko-výskumní, tvoriví i pedagogickí pracovníci a čo nás teší, vo veľkom počte študenti našej univerzity.

Hviezdou večera bol nestarnúci Vašo Patejdl, ktorý rozprúdil zábavu v tom pravom zmysle slova a bez tanečných krokov a sprievodného spevu nenechal takmer žiadnych hostí v sále. Piesne ako "Ak nie si moja", "Kamarátka nádej", "Nepriznaná" a iné boli tým správnym receptom pre dobrú zábavu.

Aj tento rok sa o príjemný zážitok z kultúrneho programu postarali členovia Vysokoškolského folklórneho súboru Torysa z Prešovskej univerzity v Prešove.

Program obohatili aj medzinárodne ocenené dievčatá z Klubu modernej gymnastiky CHARM PREŠOV.

Bohatú tombolu uzavreli svojím vystúpením mladé krásne dámy z Tanečnej školy GRIMMY Prešov.

Plesovým večerom sprevádzal hostí aj účinkujúcich Milan Zimnýkovaľ, alias "Junior", známy z TV Markíza a FUN rádia.

Ing. Vladimíra Pohorelcová
Foto: OLIVIER PRODUCTION

Nový profesor na PU v Prešove prof. RNDr. Marian Reiffers, DrSc.

Prezident Českej republiky Václav Klaus vymenoval 1. februára 2012 nových profesorov. Z Prešovskej univerzity v Prešove boli vymenovaní za profesorov prof. Mgr. art. Irena Medňanská, PhD. z Filozofickej fakulty PU v odbore hudobná teória a pedagogika a prof. RNDr. Marian Reiffers, DrSc. z Fakulty humanitných a prírodných vied PU v odbore aplikovaná fyzika.

Pán profesor, blahoželáme k vymenovaniu, dovoľte opýtať sa, aká bola téma Vašej inauguračnej prednášky?

Téma prednášky znie veľmi učene "Mikrokontaktovej spektroskopie ako metódy na skúmanie interakcie vodivostných elektrónov s inými kvázicasticami v kovoch". Uznávam, že pre bežného človeka to môže byť ťažko pochopiteľné. S problematikou kontaktov sa však stretávame pomerne bežne – od zapínania svetla pomocou spínačov, až po súčiastky počítačov, v záznamových médiách a pod. Ak sú však rozmery kontaktov na úrovni desiatok nanometrov, možno pozorovať zaujímavé javy, ktoré hrajú úlohu napr. v spintrionike. Venujem sa tejto téme prakticky počas celej svojej vedeckej kariéry. Napriek tomu, že téma patrí hlavne do oblasti základného výskumu, moja profesúra je z odboru aplikovaná fyzika.

Záber Vášho výskumu je rozsiahly, je možné očakávať aj nejaký konkrétny výstup, napr. patent?

Náš výskum je prednostne základný, ale napr. v súčasnosti nami riešený projekt v rámci štrukturálnych fondov patrí skôr do oblasti aplikovaného výskumu. Patent zatiaľ nemám, ale v minulosti u nás existovala kategória objavov, ktorá sa týkala nových vedeckých poznatkov. Zastrešoval to Úrad pre vynálezy a objavy a ja som držiteľom objavu č. 51, ktorý sa týkal pozorovania špeciálnych javov

v mikrokontaktoch, spojených s generovaním tepla. Na druhej strane počas svojej vedeckej kariéry som sa zúčastňoval aj na iných praktických aplikáciách, napr. v medicíne som sa podieľal na využití kvapalného dusíka v kryoterapii, alebo som sa podieľal na vývoji technológií na zmrazovanie potrubí a pod.

Ktoré iné medzníky vo Vašej vedeckej a akademickej kariére považujete za zásadné?

To je ťažká otázka, pretože veľmi záleží na uhle pohľadu. Ak mám byť osobný, tak určite medzníkom je to, že som sa nedostal na štúdium archeológie, o čom som sníval celé detstvo, ale keďže ma bavila aj fyzika, začal som ju študovať. Už v prvom ročníku na vysokej škole nás vedúci laboratória fyziky nízkych teplôt pán Štefan Jánoš nadchol pre prácu v laboratóriu a nakoniec som pri tom ostal. On bol mojím učiteľom a aj školiteľom v rámci internej aspirantúry. Aj keď som ešte uvažoval o návrate k archeológii pomocou metódy radiačnej chronológie, nakoniec ma výskum nízkych teplôt zaujal natoľko, že sa mu venujem dodnes. Ďalším medzníkom je určite môj prechod na akademickú pôdu, práca so študentami si vyžaduje iný prístup, k mnohým veciam som sa musel znovu vracáť, čo ale bolo pre mňa jednoznačne prínosom. Okrem toho považujem za určité medzníky udalosti a aktivity, keď sa podarí vybudovať niečo, čo po nás ostane. Je to napríklad experimentálne plne automatizované laboratórium v Ústave experimentálnej fyziky alebo špičkového vybavené laboratórium Katedry fyziky na FHPV, kde sa venujeme práve výskumu nízkych teplôt. Okrem toho v rokoch 2000-2005 som bol členom predsedníctva SAV, čo mi umožnilo učiť sa od významných vedeckých osobností a spolu s možnosťou absolvovať viaceré pobyty v zahraničí, to bola pre mňa veľká škola. Veľmi mi to pomohlo a stále pomáha pri nadviazovaní spolupráce a mojej ďalšej vedeckej práci.

Predpokladáme, že Vaša profesúra v odbore aplikovanej fyziky ovplyvní ďalší rozvoj odboru fyzika na FHPV. Aké sú Vaše plány?

Samozrejme, všetky moje aktivity smerujú k tomu, aby sme mali možnosť realizovať špičkový výskum, zapojiť sa do medzinárodnej spolupráce a v neposlednom rade vytvoriť podmienky pre vedeckú prácu a kvalitné štúdium. Zastávam názor, že každý študent by mal preskočiť svojho učiteľa a keď sa toto stane, každý učiteľ môže byť spokojný.

V súčasnosti ste prodekanom FHPV pre vedu, výskum a vonkajšie vzťahy. Ako hodnotíte súčasnú situáciu na fakulte a aké sú Vaše ciele vo Vašom funkčnom období?

Mojím cieľom je zvýšenie vedeckej produkcie na fakulte a tým udržať významné postavenie, ktoré fakulta v rámci rôznych rankingov dlhodobo má. Chcem sa sústrediť hlavne na zvýšenie produkcie publikovania v karentovaných časopisoch a vidím veľký potenciál Fakulty humanitných a prírodných vied práve v spojení spoločenských a prírodných vied. Okrem toho sa v súčasnosti venujem aj hľadaniu optimálneho modelu hodnotenia a sebareflexie zamestnancov fakulty, máme pripravené parciálne indikátory hodnotenia vedeckej a pedagogickej činnosti. Výsledky chceme využiť hlavne na zabezpečenie stimulov a aj pri súčasnej nie celkom priaznivej finančnej situácii, to vidím ako dosiahnuteľný cieľ. Dlhodobou úlohou je príprava akreditácie viacerých odborov, rozvoj doktorandského štúdia, aktuálne sa nám napr. podarilo akreditovať odbor matematika. Vo vzťahu ku študentom je mojou ambíciou mobilizovať študentov k vyššej aktivite pri využívaní medzinárodných programov na zahraničné pobyty a spoluprácu.

**PhDr. Branislav Frk, PhD.
Foto: archív FHPV PU v Prešove**

Prešovskí geografi pozvaní na rokovanie AAG v New Yorku

Na pozvanie The Association of American Geographers (AAG) sa zástupcovia Katedry geografie a regionálneho rozvoja Fakulty humanitných a prírodných vied Prešovskej univerzity v Prešove - rektor PU a prezident Slovenskej geografickej spoločnosti pri SAV prof. RNDr. René Matlovič, PhD. a RNDr. Kvetoslava Matlovičová, PhD. - zúčastnili na jej pravidelnom výročnom kongrese „2012 AAG Annual Meeting“, ktorý sa konal od 24. do 28. februára 2012 v New Yorku.

prof. R. Matlovič pri prezentácii, vľavo prof. Kenneth E. Foote
(foto: K. Matlovičová)

V špeciálnej sekcii „Geography in the World Today“, ktorú usporiadal bývalý prezident AAG prof. Kenneth E. Foote a výkonný riaditeľ AAG Douglas Richardson, prof. Matlovič prezentoval súčasný stav slovenskej geografie, najmä jej inštitucionálnu štruktúru, edukačný systém a výskumné aktivity. V rámci sekcie odznelo 31 prezentácií. Rokovanie otvoril úvodným príhovorom prezident International Geographical Union (IGU) prof. Ronald Abler. Medzi prezentujúcimi bol aj prezident EUGEO prof. Henk Ottens a ďalší predstavitelia geografických spoločností z Argentíny, Austrálie, Bolívie, Brazílie, Česka, Číny, Fínska, Francúzska, Ghany, Holandska, Hong Kongu, Írska, Izraelu, Jamajky, Japonska, Juhoafrickej republiky, Kanady, Kolumbie, Kostariky, Mexika, Nikaragui, Portugalska, Rumunska, USA, a Veľkej Británie. Prof. R. Matlovič počas podujatia diskutoval aj so súčasnou prezidentkou AAG prof. Audrey L. Kobayashi. Dr. K. Matlovičová sa zúčastnila na diskusnom fóre o výzvach a budúcnosti výskumu v oblasti turizmu, ktorý zorganizovali J. Devine z University of California a M. A. Palomino-Schalscha z University of Canterbury.

Na najväčšom podujatí svojho druhu v geografickej komunite sa zúčastnilo viac ako 8 500 odborníkov z USA a mnohých štátov sveta zo všetkých svetadielov. Medzi

Pohľad na stredný a dolný Manhattan s dominantou Empire State Building
(foto: K. Matlovičová)

prominentných prednášateľov a diskutérov sa zaradili napr. Michael N. DeMers (New Mexico State University), Mary Robinson (bývalá prezidentka Írskej republiky), Saskia Sassen (Columbia University), Kenneth E. Foote (University of Colorado), Jeffrey Sachs (Columbia University), Nicholas Kristof (The New York Times), Salil Shetty (Amnesty International), Cindy Katz (CUNY Graduate Center), Anssi Paasi (University of Oulu), Gayatri Chakravorty Spivak (Columbia University), Michael Goodchild (University of California - Santa Barbara), Don Mitchell (Syracuse University), Robert Haining (University of Cambridge), Robert M. Groves (US Census Bureau), David Rigby (University of California - Los Angeles), John Agnew (University of California - Los Angeles).

Naši geografi navštívili aj Lamont-Doherty Earth Observatory, ktorý je súčasťou The Earth Institute Columbia University v Palisades, asi 20 km severne od New Yorku nad údolím rieky Hudson. Oboznámili sa s prácou a výskumnou infraštruktúrou tejto špičkovej výskumnej inštitúcie zameranej na komplexný geovedný výskum s unikátnou zbierkou podmorských vrtoz z celého sveta.

Mgr. Kamila Urmaničová

Seizmologické múzeum v Lamont-Doherty Earth Observatory
(foto: R. Matlovič)

Spoločnosť dnes charakterizuje mnoho protikladov a doposiaľ neznámych situácií. Súčasťou jej vývoja je nárast počtu požiadaviek na obmedzené zdroje (hmotné i duchovné), mnohé požiadavky si vzájomne konkurujú, ako aj mnohé diametrálne odlišné názory na riešenie jej rozvoja. Záujmy rozličných spoločenských skupín sa výrazne líšia, dôsledkom čoho je napätie, a tiež potreba jeho korekcie.

Hľadanie vhodných komunikačných kanálov, skúmanie záujmov cieľových skupín a vysvetľovanie pozícií na trhu je neodmysliteľnou súčasťou marketingovej stratégie podnikov, organizácií i inštitúcií, vysokoškolské vzdelávacie inštitúcie nevynímajúc. O procese hľadania vhodných spôsobov komunikácie s cieľovými publikami fakúlt vysokých škôl a univerzít sa s dekanom Fakulty manažmentu PU v Prešove prof. Ing. Dr. Róbertom Štefkom, PhD. (na obrázku s novinármi) porozprávala Martina Ferencová.

Pán dekan, proces budovania a zveľaďovania vzťahov s verejnosťou (Public Relations) možno charakterizovať ako jednu z foriem komunikácie manažmentu fakulty, ktoré tejto inštitúcii pomáhajú nielen prispôsobiť sa jej okoliu, ale aj meniť ho alebo udržať, a to so zreteľom na dosiahnutie jej cieľov. Ako sa podľa Vás môžu vysokoškolské vzdelávacie inštitúcie prostredníctvom marketingu prispôsobiť svojmu okoliu? Ako ho môžu meniť? A aké by mali byť pri tom ich ciele?

Ciele sú jasné – kvalita vzdelávania, kvalita výskumu, transfer výsledkov výskumu do praxe, uplatniteľnosť absolventov v praxi, efektívna komunikácia so všetkými cieľovými skupinami. Týmto cieľom je potrebné prispôsobiť spôsoby ich dosahovania. Najdôležitejšie je účinnými prostriedkami a metódami komunikovať. Efektívne komunikovať je okrem iného komunikovať presne, jasne, adresne. Bez komunikácie nie je možné nadväzovanie vzťahov s cieľovými skupinami, ich cieľové rozvíjanie ani budovanie. Uspokojovanie potrieb regiónu, v ktorom škola pôsobí, rozvíjanie spôsobilostí študentov, ktoré vyžadujú podniky a organizácie v praxi mení región i jeho subjekty. Dôležitá je vzájomná interakcia. Fakulta manažmentu spolupracuje s rozličnými podnikmi v prešovskom regióne, so štátnou správou i samosprávou, s médiami. Prejavuje sa to účasťou manažérov z praxe, novinárov a vrcholných predstaviteľov štátnej správy a samospráv na výučbe a tiež spoločnými aktivitami, ktoré utužujú vzájomné vzťahy, predikujú, a tiež majú „pro futuro“ potenciú rozvíjať ďalšie formy spolupráce.

Ako by podľa Vás mali fungovať vzťahy vysokej školy s verejnosťou, a najmä praxou, aby boli vzájomne prospešné a viedli k efektívnosti?

Na Vašu otázku je potrebná pomerne široká odpoveď, ak má byť úplne vyčerpávajúca, na čo tu máme ale pomerne limitovaný priestor. Všetky ukazovatele posudzovania kvality vysokoškolských vzdelávacích inštitúcií v súčasnosti poukazujú na prepojenie teórie (vrátane výsledkov vlastného autonómneho výskumu) s praxou. To je i naša voľba. Ponuka kvalifikovanej pracovnej sily na základe požiadaviek praxe, ktoré monitorujeme a ktorým prispôbujeme

Pozitívne vzťahy – spôsob dosahovania vzájomného porozumenia a dôvery

(i v čase krízy a následného rozvoja)
Vysoká škola verzus verejnosť

našu ponuku – to je jedna z ciest k dosiahnutiu vzájomne prospešných vzťahov vysokej školy a verejnosti. Aj na prax pre rôzne organizácie je zo strany fakulty pomerne efektívne využiť marketingové princípy segmentácie, identifikovať tie podniky a ďalšie organizácie, kde majú rovnaké alebo podobné požiadavky, profily pracovných miest, ktoré môžu korešpondovať s ponukou a profilmi našich absolventov aj študentov. Cesta ešte študujúcich, najmä v bakalárskom stupni štúdia, by mala jednoznačne viesť napríklad k vykonávaniu analytickej aj výkonnej činnosti a k procesom riešenia a podieľaní sa na riešeníach zo strany našich študentov vo vzťahu ku konkrétnym problémom, úlohám podnikov a ďalších organizácií. Z tohto pohľadu druhoradý je spôsob – a to forma riešenia problémov, či ide o bakalársku, diplomovú, dizertačnú, rigoróznú, alebo aj habilitačnú prácu. Vyžaduje to od študenta precízne analyticky preniknúť do podnikových problémov a segmentov manažmentu. Ale aj priamym výkonom študenta v podniku, v jeho tíme pracovníkov. Na našej Fakulte manažmentu Prešovskej univerzity v Prešove máme pre tieto a mnohé ďalšie podobné procesy v štruktúre vybudovaný významný odborný orgán zvaný „Expertná a podnikateľská rada Fakulty manažmentu PU v Prešove“ (EPR), ktorý je zložený z čelných predstaviteľov významných podnikových organizácií v kraji v oblasti strojárstva, potravinárstva, dopravy, ale aj služieb, napríklad turizmu, hotelierstva, kúpeľníctva, taktiež z vybraných najvyšších predstaviteľov miest a ďalších významných „stakeholdrov“ v kraji. EPR FM PU sa stretáva s fakultou už od r. 2006 a aj jej štruktúra sa vyvíja. Podrobnejšie informácie a súvisiace úlohy rieši PhDr. Radovan Bačík, PhD., ktorý je súčasťou Katedry marketingu a medzinárodného obchodu Fakulty manažmentu PU a zároveň je asistentom dekana Fakulty manažmentu PU.

Diskusia v médiách ohľadom kvality vysokoškolského vzdelávania na Slovensku výrazne naštrobila dôveru verejnosti voči študijným odborom a programom. Ako ju podľa Vás možno opäť nadobudnúť a posilniť?

Na Fakulte manažmentu pracujeme od r. 2004 na skvalitňovaní ľudských zdrojov, výučby i systému podmienok na výučbu. Siedmy rok sme podľa štatistiky Ústavu informácií a prognóz Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR spomedzi cca 120 fakúlt na Slovensku najžiadanejšou fakultou. Máme na základe akreditácie práva na celej vertikále vysokoškolského štúdia – od bakalárskeho stupňa štúdia, až po profesorské menovacie konania. Z našich cca 70 interných pedagogických a vedecko-výskumných pracovníkov je (až na 1 výnimku, ktorá práve obhajuje prácu) každý nositeľ titulu PhD. (z nich iba 18 získali tento titul na našej fakulte). O kvalite vypovedá jednak už uvedený počet učiteľov, nositeľov titulu „PhD.“, ale výrazne aj počet interných univerzitných profesorov a docentov, ktorých je spolu 23 a jeden na internom polovičnom úväzku. Výrazne plníme univerzitné kritérium kvality KZU-6. Na našej fakulte máme stabilných garantov štúdia (interných domácich profesorov a docentov v potrebnom veku). Učelia fakulty vedú cca 40 výskumných grantov, na fakulte vychádzajú 2 anglické časopisy, sú pravidelne usporadúvané medzinárodné vedecké konferencie, pre mladších učiteľov máme aj vlastnú grantovú výskumnú agentúru Fakulty manažmentu PU v Prešove s názvom GAMA, atď. Čo je pre uchádzačov najaktuálnejšie, v ak. r. 2012/2013 študentom ponúkame 2 nové atraktívne študijné programy na 1. stupni vysokoškolského štúdia: Turizmus, hotelierstvo a kúpeľníctvo a Environmentálny manažment popri doterajšom

ekonomickom študijnom programe Manažment. Uchádzajúc o štúdium tak v rôznych stupňoch ponúkame spolu 5 študijných programov, každý z nich aj vo forme denného štúdia, aj vo forme externého štúdia. Akreditácia a študijné programy sú zárukou našej dôveryhodnosti a kvality. *Navyše sme integrálnou súčasťou Prešovskej univerzity v Prešove, ktorá sa v hodnotení svetových univerzít a vysokých škôl vo Webometrics Ranking of World Universities umiestnila zo všetkých slovenských na 5. mieste, čo je vynikajúci výsledok.*

Stali sme sa jednou zo 6 fakúlt univerzít (po našom vstupe do medzinárodného konzorcia), ktoré budú v uvedenom konzorciu Európskej únie v nasledujúcich rokoch realizovať medzinárodné štúdium Joint Degree, teda spoločné magisterské štúdium klasicky 4-seminestrálne v oblasti manažmentu a turizmu. Naša fakulta tento program bude spolurealizovať s 2 talianskymi fakultami, 1 portugalskou fakultou, s pražskou Vysokou školou obchodní a s jednou fakultou mimo EÚ z Albánska. Naši študenti vykonávajú zahraničné mobility, najmä na viacerých západných a južných univerzitách a odtiaľ prichádzajú študenti aj na našu fakultu. **Čo pre Vás osobne predstavujú pozitívne vzťahy s cieľovými skupinami?**

Komunikácia v marketingu musí byť cieľená. Aby mohla spĺňať tento atribút, musíme dobre poznať naše cieľové skupiny, našich komunikačných partnerov, venovať čas

skúmaniu ich potrieb, očakávaní a tiež ich uspokojovaniu. Komunikačné aktivity Fakulty manažmentu sú nastavené v zmysle týchto tém. Sme profesionáli, snažíme sa poskytovať profesionálne služby – profesionalitou budovať pozitívne vzťahy.

Snažíme sa uplatňovať korektnú a odbornú marketingovú orientáciu, ku všetkým cieľovým publikám pristupovať ako ku klientom, no zároveň budovať lojalitu k „firme“, ktorá má na trhu vzdelávania dobré meno a vo vzťahu k verejnosti i celej spoločnosti dokáže plniť svoje záväzky – vzdelávať mladých ľudí a vytvárať im vhodné podmienky na rozvíjanie ich spôsobilostí, ktoré im môžu zabezpečiť konkurenčnú výhodu na trhu práce.

K dostatočnej informovanosti verejnosti sú dnes vytvorené všetky potrebné predpoklady. Spoločenské oznamovacie prostriedky každého druhu dosiahli technickú dokonalosť. Rozsiahle ekonomické a spoločenské zmeny však nevyžadujú len informovanosť v médiách, ale aj angažovanosť všetkých významných subjektov, ktoré ovplyvňujú svoje sociálne okolie. Vďaka formám komunikácie, ktoré majú nadväzovať, rozvíjať a udržiavať optimálne – podľa možnosti pozitívne – vzťahy s verejnosťou môžu i vzdelávacie inštitúcie dosiahnuť potrebný stupeň informovanosti aj pre uchádzačov o štúdium, priaznivú publicitu, a tiež priaznivú spätnú väzbu cieľových skupín na svoje aktivity.

PhDr. PaedDr. Martina Ferencová, PhD.
Foto: archív FM PU v Prešove

PBF PU pripravuje svetovo jedinečné štúdium

Pravoslávna bohoslovecká fakulta (PBF) Prešovskej univerzity (PU) v Prešove je uznávanou vzdelávacou ustanovitznou, ktorá má rozvinutú spoluprácu s významnými svetovými univerzitami a vysokými školami. Okrem toho pripravuje nový, atraktívny študijný program. O týchto, ale aj iných zaujímavostiach zo života a práce PBF PU v Prešove sme sa porozprávali s jej prodekanom doc. PhDr. Tomášom Hanganom, PhD. (na obrázku).

Aké vzdelanie ponúka PBF PU v Prešove svojim študentom?

Na fakulte sa študujú dva študijné programy. Prvým a aj historicky najstarším je Pravoslávna teológia, druhým je Charitatívna a sociálna služba v študijnom odbore Sociálna práca. Obidva študijné programy pripravujú vysoko erudovaných profesionálov, o ktorých má spoločenská prax eminentný záujem. Úspešnosť uplatnenia absolventov z fakulty je takmer 100%. Predmetné študijné programy sa študujú na všetkých troch stupňoch vysokoškolského štúdia, bakalárskom, magisterskom ako aj doktorandskom.

Pripravujete vraj aj nový zaujímavý študijný program. Aký bude?

Fakulta požiadala o akreditáciu študijného programu Edukačná

sociálna služba a v prípade úspešnosti akreditácie, počnúc akademickým rokom 2012/2013 bude realizovať premiérovú v rámci celosvetového priestoru nový študijný program Edukačná sociálna služba. Ide o veľmi atraktívny a spoločensky potrebný profesionálny odbor v rámci Sociálnej práce, pretože v tomto programe sociálnu prácu posilňuje andragogika a psychológia a absolvent sa stáva oveľa fundovanejším a vyhľadávanejším profesionálom, než ten, ktorý študuje sociálnu prácu bez medziodvetvového prepojenia.

Čím je to, že sa Vám darí rozširovať záber študijných programov o takéto jedinečnosti?

Na fakulte prednášajú mimoriadne významné osobnosti uznávané svetovou vedeckou odbornou verejnosťou, ako aj profesori zo zahraničných univerzít. PBF spolupracuje s univerzitami vo Fínsku, Nemecku, Srbsku, Grécku, Rusku, Česku, Belgicku, Ukrajine, Kanade, Spojených štátoch amerických, na Cypre, v Poľsku, Maďarsku, začína rozvíjať svoje iniciatívy formou medzinárodných projektov aj na africkom kontinente, konkrétne v Etiópii. Fakulta úzko spolupracuje s Husitskou teologickou fakultou Karlovej univerzity v Prahe ako aj s Harwardskou univerzitou, v ktorej knižnici sa nachádzajú aj diela tunajších pedagógov. Diplomy

z fakulty sú uznávané vo všetkých krajinách, s ktorými má fakulta spoluprácu. Popri fakulte je pre študentov k dispozícii aj seminár, ktorý bežnému študentovi ponúka pohodlné a pekné ubytovanie ako aj možnosť stravovania a je veľmi blízko situovaný pri fakulte. Fakulta má pripravené pre záujemcov z radov študentov aj mimoškolské záujmové aktivity rôzneho druhu a zamerania. Študenti v rámci projektu Erasmus majú možnosť niekoľkokrát za štúdium vycestovať na zahraničné univerzity, študovať, získavať nové poznatky a získavať aj nových priateľov a nadobúdať dôležité zahraničné kontakty.

Mgr. Kamila Urmaničová
Foto: AV štúdio CCKV PU v Prešove

Centrálny register záverečných prác SR

Budovanie digitálnych zbierok vlastnej akademickej produkcie a ich sprístupňovanie vo forme úplných textov digitálnych dokumentov prístupných cez počítačovú sieť preniká v poslednom desaťročí postupne aj do prostredia akademických knižníc SR. Medzi pilotné projekty v tejto oblasti patrili projekty zamerané na elektronické spracovanie publikačnej činnosti zamestnancov vysokých škôl a elektronické spracovanie záverečných a kvalifikačných prác.

Iniciatíva Ministerstva školstva SR na realizáciu komplexného riešenia zhromažďovania a spracovania záverečných a kvalifikačných prác produkovaných na slovenských vysokých školách sa zrodila v roku 2008. Primárnym zámerom tejto iniciatívy bola podpora vedy, výskumu a vzdelávania a sekundárne zvyšovanie kvality záverečných prác vďaka spoľahlivému posúdeniu originality systémom na kontrolu plagiátorstva. Ministerstvo sa rozhodlo zabezpečiť realizovanie tohto cieľa prostredníctvom externej firmy. Tender na softvérové zabezpečenie Centrálného registra záverečných prác SR (CRZP) vyhrala firma SVOP Bratislava, ktorá sa zaoberá vývojom a distribúciou knižnično-informačného systému DaWinci a tiež úspešne prevádzkuje Centrálny register publikačnej činnosti SR. Organizačným garantom a prevádzkovateľom CRZP sa na základe poverenia Ministerstva školstva SR stalo Centrum vedecko-technických informácií SR. Ministerstvo následne prostredníctvom projektu EU zabezpečilo CRZP aj hardvérovo a vybudovalo centrálnu úložisko dát pre plné texty prác.

Proces implementácie projektu CRZP sa na vysokých školách začal v druhej polovici roka 2009, kedy ministerstvo školstva v auguste prostredníctvom virtuálnej porady oboznámilo univerzity s projektom CRZP. Následne ministerstvo vydalo *Metodické usmernenie* 14/2009-R z 27. augusta 2009 o náležitostiach záverečných prác, ich bibliografickej registrácii, kontrole originality, uchovávaní a sprístupňovaní, ktoré je stále v platnosti. Predmetom metodického usmernenia boli rámcové pravidlá o základných náležitostiach záverečných prác a kontrole ich originality, uchovávaní a ich sprístupňovaní. Metodické usmernenie upravilo pre vysoké školy jednotný postup pre spracovanie, kontrolu originality, registrovanie, uchovávanie

a sprístupňovanie záverečných prác na vysokých školách a v Centrálnom registri záverečných prác. Okrem záverečných prác všetkých troch stupňov vysokoškolského štúdia sa vzťahovalo aj na rigorózne práce a habilitačné práce.

Systém EZP na Prešovskej univerzite v Prešove

Implementácia systému EZP (Elektronické záverečné práce) sa na Prešovskej univerzite začala v septembri 2009, kedy Vedenie PU na základe iniciatívy Ministerstva školstva SR rozhodlo, že realizácia lokálnej časti projektu CRZP na PU bude plne v pôsobnosti Univerzitnej knižnice PU (UK PU). Znamenalo to predovšetkým vyriešenie otázok hardvérovej a najmä softvérovej podpory a tiež vyriešenie vzájomnej koordinácie jednotlivých činností v reťazci študent-fakulta-knižnica-CRZP pri zabezpečení celého procesu. UK PU v prvom rade vykonala prieskum požiadaviek kladených správcami CRZP a sumarizáciu hardvérových a softvérových možností, na základe ktorých predložila Vedeniu PU možné riešenie projektu EZP v podmienkach PU.

V októbri 2009 UK PU predložila Vedeniu PU svoju analýzu a navrhla:

- zakúpenie softvéru EZP DaWinci od spoločnosti SVOP Bratislava,
- prijatie Smernice rektora PU pre evidenciu záverečných prác, kde budú presne stanovené postupy a povinnosti študentov, fakúlt a knižnice.

Vedenie PU na čele s rektorom prof. RNDr. René Matlovičom, PhD. odsúhlasilo návrhy UK PU, no ich realizáciu pozastavilo až do schválenia novely zákona o vysokých školách, ktorá mala presne definovať pravidlá. Zákonná úprava bola nevyhnutná, pretože kontrola antiplagiátorským systémom a usmernenie o pozícii vysokých škôl v procese zberu, archivácie a kontroly

by bez vytvorenia pravidiel neboli možné. Novela zákona o VŠ vstúpila do platnosti 1.1.2010, následne rektor PU vydal smernicu a UK PU vstúpila do jednaní s firmou SVOP, s cieľom v čo najkratšom čase zabezpečiť implementáciu systému EZP na PU. Stalo sa tak koncom marca 2010, kedy bol systém spustený do prevádzky na adrese <http://ezp.pulib.sk>. Keďže najmä kvôli problémom s legislatívou bol systém CRZP a následne aj EZP na PU spustený takmer v poslednom možnom termíne, nebolo možné vykonať zodpovedajúcu testovaciu prevádzku, ktorá by dôsledne preverila celý proces. Prvá nabehla do ostrej prevádzky začiatkom apríla FZO, ktorá mala termín odovzdania diplomových prác stanovený na 9.4.2010. Stala sa tak testovacou vzorkou systému. Ďalšie fakulty začali systém využívať s týždenným oneskorením.

Okrem problémov s nábehom systému bola ďalšou komplikáciou nedostatočná podpora študentov, keďže pre nedostatok času neboli vyškolení školitelia prác. UK PU preto pripravila help-desk, keď na svojej webovej stránke vytvorila samostatnú sekciu, ktorá sa venovala EZP, kde umiestnila všetky potrebné normatívy (metodické usmernenia, smernica...), organizačné pokyny a manuály a tiež kontaktné údaje pre podporu používateľov (elektronická pošta, telefón, kontaktné miesta pre priame konzultácie – databázové študovne UK PU).

Pre akademický rok 2009/2010 bolo nutné (po predošlých skúsenostiach) upustiť od niektorých požiadaviek na užívateľa a systém ešte viac zjednodušiť. Zároveň však bolo potrebné systém modifikovať tak, aby nedochádzalo k nekorektným postupom zo strany užívateľov a záverečné práce mohli byť bez problémov zasielané na kontrolu originality do CRZP. Systém bol vhodne upravený a spracovanie prác prebehlo bez väčších problémov.

Nové legislatívne normatívy platné od 1.9.2012

Pre aktuálny školský rok však nastali v celom procese výrazne zmeny, keďže od 1.9.2011 vstúpili do platnosti nové legislatívne normatívy, ktoré výraznou mierou zmenili podmienky pre spracovanie a najmä zverejňovania prác. Ide o tieto normatívy:

- Novelizácia Zákona 131/2002 Z. z. o vysokých školách zo 14. decembra 2010 (Zákon č. 6/2011 Z.z.)
- Novelizácia Zákona 131/2002 Z. z. o vysokých školách z 24. marca 2011 (Zákon č. 125/2011 Z.z.)
- Vyhláška Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky z 1. júla 2011, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o vysokých školách (Zákon č. 233/2011 Z.z.)

Rector PU prof. RNDr. René Matlovič, PhD. vydal 1.10.2011 *Smernicu PU o náležitostiach záverečných prác, ich bibliografickej registrácii, kontrole originality, uchovávaní a sprístupňovaní*, ktorou uviedol tieto nové legislatívne opatrenia do praxe aj na našej univerzite. Všetky uvedené normatívy (ako aj ďalšie potrebné dokumenty) sú opäť zverejnené na webovej stránke UKPU (www.pulib.sk) v sekcii *Záverečné práce*.

Najpodstatnejšie zmeny, ktoré nové normatívy priniesli:

- Zverejňovanie prác v CRZP
Zaviedla sa povinnosť prevádzkovateľa CRZP

sprístupňovať všetky práce, ktoré boli posúdené systémom na odhaľovanie plagiátorstva (kontrola originality). Práce sa budú sprístupňovať na základe súhlasu autora, ktorým je licenčná zmluva uzatvorená medzi autorom a štátom (zastúpeným príslušnou vysokou školou). Uzatvorenie licenčnej zmluvy je novou podmienkou umožnenia obhajoby záverečnej práce, ktorá dopĺňa doterajšie povinné zasielanie práce do registra na kontrolu miery originality. Lehota na sprístupnenie práce je najviac 30 (kalendárnych) dní po jej odoslaní na kontrolu originality v prípade, ak autor alebo vysoká škola (dekan fakulty) nevyužije odkladnú lehotu (autor 12 mesiacov, dekan 24 mesiacov, spolu teda max. 36 mesiacov). Nesprístupňujú sa iba práce, ktoré už boli verejne vydané a autor o to požiada.

- Zasielanie posudkov k prácam do CRZP

Spolu s prácou sa zasielajú v elektronickej forme aj príslušné posudky oponentov, školiteľov, vedúcich prác a tieto sa uchovávali v centrálnom registri záverečných, rigorózných a habilitačných prác spolu s príslušnou prácou po dobu jej uchovávania. Vysoká škola je teda povinná zasielať do registra všetky posudky ku všetkým prácam (či už obhájeným alebo neobhájeným). Za zasielanie posudkov je zodpovedný autor posudku, príp. školiace pracovisko (pri kvalifikačných prácach). Posudky sa zasielajú do registra v rovnakom formáte ako samotné práce, teda vo formáte .pdf s možnosťou prevodu na čistý text. Lehota na ich zaslanie do registra je 90 (kalendárnych) dní odo dňa zaslania príslušnej práce do registra. Zákon neupravuje povinnosť sprístupňovať posudky. Sprístupnenie posudku závisí na vôli jeho autora. Súhlas na sprístupnenie posudku je opäť vo forme licenčnej zmluvy.

Z hľadiska Prešovskej univerzity v Prešove netrpezlivo očakávame aj riešenie autentifikácie a autorizácie systému EZP prostredníctvom LDAP servera, ktorého zavedenie pripravuje CVT PU v rámci jedného zo svojich projektov. Prepojenie LDAP servera so systémom EZP PU by znamenalo jeho väčšiu integráciu so systémom MAIS, eliminovanie zadávania duplicitných, resp. rozdielných údajov o študentovi, školiteľovi, záverečnej práci a pod., čo by výrazne zjednodušilo a zefektívnilo prácu so systémom. Zavedenie a prepojenie týchto systémov očakávame v priebehu marca 2012.

Zoznam bibliografických odkazov:

Centrálny register záverečných prác SR. [cit. 2011-07-07]. Dostupné na internete: <<http://www.crzp.sk>>. HALKO, Peter. Elektronický zber záverečných prác na Prešovskej univerzite v Prešove. In *UNINFOS 2011 : zborník príspevkov, Prešov 7.-9. september 2011* [CD-ROM]. Nitra : Združenie EUNIS Slovensko, 2011. ISBN 978-80-970790-0-0, s. 61-65.

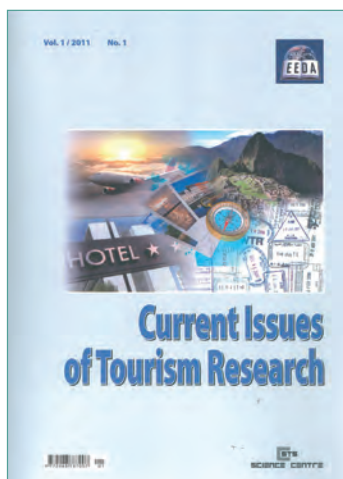
SKALKA, Ján [et al.]. 2009. Centrálny register záverečných prác a metodika ich zberu. In *ITlib. Informačné technológie a knižnice* [online]. 2009, č. 4 [cit. 2011-07-07]. Dostupné na internete: <http://www.cvtisr.sk/itlib/itlib094/cr_zaver_prace.htm>. ISSN 1336-0779.

Ing. Peter Hal'ko

Pracovníci PU sa podieľali na vydaní nového britského časopisu

V roku 2011 bol založený vedecký časopis *Current Issues of Tourism Research*, ktorý vydáva STS Science centre Ltd. v Londýne. Hlavným cieľom časopisu je riešiť aktuálne problémy týkajúce sa problematiky fenoménu cestovného ruchu vo svete. Koncom roka 2011 vyšlo jeho prvé číslo, kde svojimi príspevkami prispeli špičkoví vedeckí pracovníci a akademici pôsobiaci v oblasti cestovného ruchu. Podľa slov vedúceho redaktora doc. PaedDr. Petra Čuku PhD., vedúceho Katedry turizmu a hotelového manažmentu Fakulty manažmentu PU v Prešove, ide o dielo reálnej a kvalitnej medzinárodnej spolupráce koncipované na troch zásadných pilieroch: 1. odbornosť, 2. otvorenosť 3. zaujímavosť.

Odbornosť časopisu je prezentovaná precíznym výberom príspevkov i ich autorov, odbornými recenziami a štruktúrou, ktorú tvoria: vedecké štúdie, vedecké príspevky a poznámky. Otvorenosť je zaručená kontrolou informačných tokov naprieč edičnou radou, dostupnosťou časopisu pre autorov a bádateľov zo všetkých kútov sveta. Časopis mieni zverejňovať výsledky výskumov zo všetkých parciálnych pohľadov na problematiku turizmu – turistických regiónov, vplyvu turizmu na ekonomiku, vplyvu turizmu na environment, manažment a mar-

keting turizmu a pod., vrátane teoreticko – metodologických statí, čo zaručuje aj jeho zaujímavosť.

Do edičnej rady vedeckého časopisu boli povolaní členovia z trinástich krajín sveta: Spojené štáty americké, Veľká Británia, Nový Zéland, Nemecko, Rakúsko, Portugalsko, Grécko, Turecko, Slovinsko, Maďarsko, Poľsko, Česká republika a samozrejme Slovenská republika. Vedúcim redaktorom časopisu je doc. PaedDr. Peter ČUKA, PhD. z Katedry turizmu a hotelového manažmentu, Fakulty manažmentu PU. Prešovskú univerzitu v edičnej rade reprezentuje jej rektor prof. RNDr. René Matlovič, PhD. a za Fakultu manažmentu prof. Ing. Dr. Róbert Štefko, PhD., PhDr. Daniela Matušíková, PhD.

a Mgr. Valéria Talarovičová.

Účasť učiteľov a bádateľov z PU v Prešove v edičnej rade časopisu *Current Issues of Tourism Research* je príkladom nových efektívnych metód presadzovania sa v medzinárodnej konkurencii na trhu vedeckých informácií. Podrobnejšie informácie v prípade záujmu o publikovanie je možné získať na adresách: gb.tourism.journal@gmail.com, cukapeter@gmail.com

PhDr. Daniela Matušíková, PhD.
KTHM FM PU v Prešove

Európska únia
Európsky sociálny fond

Agentúra

Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

„Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť/
Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ“

Projekty pre zabezpečenie a zvyšovanie kvality

V rámci Operačného programu Vzdelávanie, Prioritnej osi: 1. Reforma systému vzdelávania a odbornej prípravy a Opatrenia: 1.2 Vysoké školy a výskum a vývoj ako motory rozvoja vedomostnej pre spoločnosti, výzvy OPV-2009/1.2/02-SORO sa Prešovská univerzita v Prešove (PU) v marci 2011 podaním dvoch žiadostí o nenávratný finančný príspevok úspešne uchádzala o finančné zdroje z EÚ. V septembri 2011 došlo k podpisu zmlúv, ktorých realizácia začala v prvom štvrtroku 2012 s ukončením na prelome rokov 2013/2014 v dĺžke trvania 24 mesiacov.

Prvý projekt s názvom „**Interný systém zabezpečenia kvality na Prešovskej univerzite v Prešove**“, ITMS: 26110230047 je realizovaný z celouniverzitnej úrovne v sume 331 788,57 EUR, ktorého cieľom je: Podporiť kvalitu vzdelávania na Prešovskej univerzite v Prešove na báze európskych štandardov. Špecifickým cieľom projektu je: **Vypracovať, implementovať a overiť interný systém pre zabezpečenie kvality vzdelávania, výskumu a manažmentu PU.** Cieľová skupina tvorí z hľadiska veľkosti skupinu 82 pedagogických a výskumných zamestnancov univerzity, ktorí pôsobia v manažérskych pozíciách a ďalších 8 administratívnych zamestnancov, ktorí pôsobia v oblasti manažmentu vzdelávacích a výskumných procesov. Tento projekt poskytne PU jedinečnú šancu vybudovať na exis-

tujúcich prvkoch a súčasných praktických skúsenostiach v oblasti zabezpečenia kvality hlavných procesov úplný a funkčný systém interného zabezpečenia kvality na univerzite, ktorý bude organizačne i funkčne korešpondovať so štandardami a smernicami ako sú uvedené pre interné systémy na zabezpečenie kvality v Európskych štandardoch a smerniciach pre zabezpečenie kvality v európskom priestore vysokoškolského vzdelávania (European Standards and Guidelines – ESG). Projektovou manažérkou je Ing. Mária Nováková.

Druhý projekt pod názvom „**Zvýšenie kvality vzdelávania na Prešovskej univerzite v Prešove**“, ITMS: 26110230048 sa bude realizovať na pôde Pedagogickej fakulty PU s cieľom: Zvyšovania kvality a inovácia vzdelávacieho procesu na Pedagogickej fakulte Prešovskej univerzity v zmysle požiadaviek vzdelanostnej spoločnosti. Špecifické ciele projektu sú zamerané na zvyšovanie kvality vzdelávania v študijných programoch **Predškolská a elementárna pedagogika** a **Učiteľstvo pre primárne vzdelávanie** na Pedagogickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove. Projektovou manažérkou je doc. Ing. Jana Burgerová, PhD.

Ing. Miroslav Vataščin, manažér publicity

Ako nepripraviť Darwina o rozum

Evolučným teóriám sa 6. marca 2012 venovali na akademickej pôde Gréckokatolíckej teologickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove. Katedra filozofie a religionistiky pozvala klinického psychiatra MUDr. Igora Smelého, PhD., aby prednášal na tému „Evolučná teória – pokus o filozofické zhodnotenie“. Nielen študentskému auditióriu predstavil rôzne pohľady na evolúciu postavenú na materialistickom základe, ale aj na základe viery. Opierajúc sa o filozofiu mysle, i vyjadrenia cirkvi, prezentoval svoj pohľad na evolučné teórie. Tento pohľad nedávno zhmotnil vo svojej novej knihe „Ako nepripraviť Darwina o rozum“. Ide o rozhovor vedca s Bohom. A tak autor netradične a nevedecky podáva tieto informácie aj menej erudovanému čitateľovi. Skúsenejší a ostrieľanejší čitateľ si obzory rozšíri o ďalšie teórie a človek znalý problematiky si môže konfrontovať svoje závery. Po prednáške bol priestor na diskusiu. Darwin a ani študenti o rozum neprišli a vyjadrili prianie, aby na pôde tejto fakulty bolo viac takýchto zaujímavých prednášok.

Mgr. Andrea Čusová, Foto: archív GTF PU v Prešove

Kto sa bojí Andraščíka? Podnetná prednáška prof. PhDr. Jána Zambora, CSc.

Na fotografii sprava: prof. PhDr. Ján Zambor, CSc., básnikov synovec Štefan Šimočko a riaditeľka Inštitútu prekladateľstva a tlmočníctva prof. PhDr. Anna Valcerová, CSc.

Vo štvrtok 8. decembra 2011 sa v Centrálnej študovni Univerzitnej knižnice PU v Prešove uskutočnila prednáška prof. PhDr. Jána Zambora, CSc. z Filozofickej fakulty Univerzity Komenského pod názvom *Horkosť a ústretovosť poézie*, venovaná významnému slovenskému básnikovi a esejistovi Františkovi Andraščíkovi, ktorý okrem iného pôsobil i na pôde našej univerzity (1960 – 1966). Uskutočnenie tohto podujatia, na ktorom vystúpil i básnikov synovec Štefan Šimočko, bolo iniciované 80. výročím narodenia a 10. výročím úmrtia tohto i dnes inšpiratívneho a doposiaľ stále málo reflektovaného autora.

Na opätovnom publikačnom sprístupnení jeho esejí (vyšli pod názvom *Eseje* v r. v 2006 v levočskom vydavateľstve Modrý Peter) a aj zamýšľaného reprezentatívneho výberu z poézie (mal by vyjsť v tomto roku) sa edične podieľa práve prof. Ján Zambor, ktorý sa autorovej tvorbe dlhodobo venuje i interpretačne. Cenný je

predovšetkým jeho fundovaný komplexný pohľad na Andraščíkovu tvorbu v celom príbehu jej diania (napr. v štúdií Neiluzívny analytik ľudskej situácie, ktorá vyšla i v monografii *Báseň a ticho* v roku 1997).

Podujatie otvorila riaditeľka Inštitútu prekladateľstva a tlmočníctva prof. PhDr. Anna Valcerová, CSc. Na úvod jedna z našich študentiek predniesla výber úryvkov z jeho esejí. Samotná prednáška zúčastneným priaznivcom jeho poézie, ako i priaznivcom literatúry vôbec, poskytla nielen základné informácie o jeho živote a podnetné sondy do autorovej tvorby, ale i náhľad do okolností, za akých tvoril, žil a pracoval tento nepochybne pozoruhodný umelec a mysliteľ. Z perspektívy individuálneho osudu tohto výnimočného literáta profesor Zambor priesačne a ľudsky nasvietil a priblížil atmosféru a charakter mýtických a mýtizovaných šesťdesiatych rokov, počas ktorých

Andraščík dosiahol svoj tvorivý vrchol, ako aj normalizačnú atmosféru rokov sedemdesiatych, keď nesmel publikovať. V závere podujatia si na básnika zaspomínal jeho synovec Štefan Šimočko, ktorý účastníkom priniesol ukázať aj Andraščíkove drevené plastiky.

Andraščíkovi venovaná *Horkosť a ústretovosť poézie*, spoluorganizovaná Inštitútom prekladateľstva a tlmočníctva, Katedrou slovenskej literatúry a literárnej vedy, Katedrou knižničných a informačných štúdií, Univerzitnou knižnicou PU v Prešove a Klubom nezávislých spisovateľov AOSS, bola ako jedna z pravidelných prednášok prof. Zambora na našej univerzite iste prínosom a spestrením univerzitného života všetkých zúčastnených záujemcov a záujemkýň o poéziu. Tešíme sa na ďalšie!

Mgr. Ivana Hostová
Foto: UK PU v Prešove

Na ples GTF bolo veselo

Letný semester začali študenti Gréckokatolíckej teologickej fakulty PU v Prešove zvesela, zorganizovaním už 3. ročníka študentského plesu, ktorý sa tento rok konal v sobotu 11. februára. Ples slávnostne otvoril úvodným tancom nový prodekan pre vedeckú činnosť a vonkajšie vzťahy doc. Marek Petro s manželkou. Počas programu vystúpil FS Oblík z Hanušoviec nad Topľou, Tomáš Pecúch – harmonikár z radov bohoslovcov, hudobná skupina Chorus hrala do tanca, nechýbala tombola a o program sa postarali aj prodekan. Študenti na ples využili neformálnu atmosféru a karta medzi skúšaným a skúšajúcim sa obrátila. Prodekan pre vedeckú činnosť a vonkajšie vzťahy Marek Petro s manželkou a prodekan pre doktorandské štúdium a rozvoj Gabriel Paľa s manželkou, tak museli zodpovedať pár otázok, predviesť svoje kuchárske umenie, či správne pomenovať činnosť, ktorú im ich „polovičky“ názorne pantomimicky ukazovali. Zábava a príjemná spoločnosť sa teda zišla aj na tohtoročnom plesu, kde bolo tak ako si študenti zaumienili – veselo.

Mgr. Andrea Čusová, Foto: archív GTF PU v Prešove

Pedagogická fakulta vie ako sa zabávať

Koniec semestra treba poriadne osláviť! Čo tak zábavou, tancovaním ... jednoducho plesanie. „Tradíciu treba uchovávať!“ Tak to bolo aj tento rok. Iniciatívu sme sa rozhodli prevziať MY študenti. A tak sme vzali do svojich rúk prípravu celého čara fašiangov. Po úspešnom nultom ročníku prišiel aj prvý ročník študentského plesu pegečkárov Pedagogickej fakulty v Prešove. Nebolo ľahké vytvoriť tím ľudí, ktorí sa dajú na niečo také. Zo začiatku nás bolo veľa, no ako sa blížil deň „D“, prišli aj obavy, že ples nebude mať svojich organizátorov a ľudí, ktorí ples chceli. Bez boja sa nezdávame. Tak sme sa nedali a pustili sa do práce - plagáty, vstupenky, miestnosť, hudba, výzdoba, strava, program. Róby, šaty, účesy, lodičky, nechty. Otvorenie 1. ročníka „pegečkárskeho“ plesu ako každého ročníka sa nieslo v čare latinského tanca mladej dvojice. Študentka 3. ročníka (3DPB) PF Ivana Vrábľová a jej tanečný partner Laco z tanečnej školy Milana Plačka odtancovali nádherné tanečné kreácie latinskoamerických tancov. Krásne ladné pohyby, harmónia, dyna-

mika, skvelý súlad partnerov, no bolo im čo závidieť. Moderátorom akcie bol študent 2. ročníka (2DUM) PF Bc. Janko Marčín, ktorý vedel ako spríjemniť tieto nádherné chvíle slávnostnej atmosféry. Privítal hostí, študentky a študentov, vedenie pedagogickej fakulty, partnerky a partnerov. Príhovorom k prípitku bola vyzvaná naša pani dekanka Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove doc. Ing. Jana Burgerová, PhD., ktorá s radosťou oficiálne otvorila 1. ročník plesu pegečkárov 2012. Pridala ešte pár slov študentom a pedagógom. Potešili nás slová poďakovania, ktoré patrili nám - tým, ktorí sme zozbierali silu, odvahu, trpezlivosť opäť pripraviť náš ples.

„DJ- hraj.“ Prvé kolo tanca. Neopísateľné a prekvapujúce pre našich pedagógov. Študenti a študentky vyzvali pedagógov do tanca. Ale aký by to bol ples bez tancovania všetkých a nezvyčajného vystúpenia očarujúcej skupiny Grimmy Prešov, v ktorej sme mohli vidieť našu študentku 2. ročníka (2DUM) Bc. Mišku Lackovú. Rýchlo na parket - nejaké latino, ča-ča, rumba, ľudovečka a moderné staré hity, diskotékové hity to všetko patrilo k zábave. Nielen študenti, ale i naši pedagógovia sa s nami zabávali, tancovali a rozprávali. Tanečné kolo za tanečným kolom, medzi tým niečo zajesť - chutná večera, koláčik, káva, sem tam niečo pod zub a tak rýchlo to letelo, že skoro by sme zabudli na tombolu. Ale všetko sa stihlo, aj tombola bola. Milé malé darčeky, myslím si, potešili. Sme vďační všetkým, ktorí prispeli do tomboly a najmä tým, ktorí ručne vyrobili darčeky.

Veľké ďakujem patrí všetkým, ktorí sa prišli zabaviť a odchádzali vytancovaní a spokojní. Okrem iného samozrejme organizačnému tímu, a to: dievčatám Bc. Katke Sykorovej, Anna Drabovej a Dominike Hovanovej. Verím, že tradícia bude pokračovať. Takže o rok na ďalšom skvelom plesu.

Bc. Anna Sokolová

2.ročník magisterského štúdia PF, Organizátorka plesu

Foto: archív PF PU v Prešove

Večer nad Evanjeliom

Za účasti prešovského arcibiskupa metropolitu Mons. Jána Babjaka SJ sa na pôde Gréckokatolíckej teologickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove 11. januára 2012 konal „Večer nad evanjeliom...“, ktorý zorganizovala Katedra filozofie a religionistiky a Dcéry sv. Pavla, Nakladateľství Paulínky. Dcéry sv. Pavla – Paulínky, počas programu predstavili publikácie Silvana Faustiho SJ zo série „Nad evanjeliom...“, špeciálne najnovšiu knihu „Nad evanjeliom podľa Lukáša“. V rámci programu sa zúčastnení dozvedeli viac o vzťahu Biblie a kultúry. Na túto tému prednášal vedúci Katedry filozofie a religionistiky GTF PU v Prešove prof. Pavol Dancák. Na jeho prednášku nadviazal doc. František Trstenský prednáškou „Známy neznámy Lukáš“. Predstavil v nej osobu evanjelistu Lukáša a okolnosti vzniku a štýlu Evanjelia podľa Lukáša. Sr. Anna Mátiková FSP predstavila už sériu publikácií „Nad evanjeliom...“ a prečítala prítomným osobný pozdrav Silvana Faustiho SJ. Večer hudobným vstupom obohatil Zbor sv. Romana Sladkopevca.

Mgr. Andrea Čusová, Foto: archív GTF PU v Prešove

Mikuláš na GTF PU

Ešte pred ukončením minulého roka, 5. decembra 2011, stihli na GTF PU v Prešove v rámci sviatku Sv. Mikuláša opäť pripraviť mikulášsky večierok pre zamestnancov fakulty a ich deti. Po Rozprávkovej tete a Čertici programom sprevádzala Snehová vločka. A rozprávkovými bytosťami sa to len tak hemžilo. Divadlo Na Doske a jeho herci Igor Kasala a Miroslav Bodoki zahrali svoju hru o (fúzatej) Snehulienke. Fúzatej vraj preto, že si v divadle hrajú aj ženské postavy sami – chlapi. Bohoslovci tejto fakulty priblížili deťom život Sv. Mikuláša, a potom sa už rozdávali darčeky, recitovali básničky, spievali pesničky, jedol guláš a rozprávalo sa v atmosfére akú vie vyčariť iba predvianočný čas.

ThLic. Martina Poláková, Foto: archív GTF PU v Prešove

Duchovná obnova na GTF PU v Prešove

Pred začiatkom letného semestra na Gréckokatolíckej teologickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove sa pedagógovia a všetci zamestnanci fakulty stretli 2. februára 2012 na duchovnej obnove, ktorá bola prosbou smerom k Bohu o dostatok síl a videnie podstatných vecí v rámci osobného i akademického života.

Bývalý pedagóg a prodekan tejto fakulty, gréckokatolícky kňaz RNDr. Jozef Voskár, rozprával na tému *Cez poznanie stvorenstva k Stvoriteľovi*. Ako výborný rečník a zároveň odborník na danú problematiku v úvode položil otázky: Ako môžeme realizovať lásku k blížnemu, ak vezmeme do úvahy celé stvorenstvo? Čo znamená milovať blížneho? „Boh nás nestvoril na túto planétu, keď ešte nebolo ničoho, ale všetko tu už bolo skôr ako my. Boh nám tak vytvoril podmienky pre harmonický život.“ Pripomenul, že sme boli stворení z lásky a pre lásku. Zdôraznil, že človek sa nemôže na tejto zemi správať ako pán, ale ako správca. Jediným Pánom je Boh, ktorý všetko stvoril. „Čo to znamená pre nás? Aby sme vedeli zasiahnuť všade tam, kde vidíme nejakú devastáciu, aby sme nemlčali, keď treba hovoriť. Lásky k blížnemu teda spočíva aj v tom, aby sme vytvárali a prispievali k jeho dobrému životnému prostrediu, a to po každej stránke“.

Po prednáške bol čas na osobné rozjímanie a prijatie sviatosti zmierenia. Duchovná obnova vyvrcholila svätou liturgiou vo fakultnej Kaplnke blahoslaveného Pavla Petra Gojdiča. Hlavným celebrantom bol ThDr. Peter Tírpák, PhD., duchovný správca fakulty.

ThLic. Martina Poláková

Prof. PhDr. Milan Turek, PhD. oslávil významné životné jubileum

Vo februári 2012 oslávil významné okrúhle životné jubileum - 70 rokov, prof. PhDr. Milan Turek, PhD., ktorý ako vysokoškolský učiteľ kontinuálne pôsobí v Prešove už 42 rokov.

Prof. PhDr. Milan Turek, PhD. sa narodil 4. februára 1942 v Prešove, kde absolvoval základnú školu a stredoškolské štúdium. Na vysokoškolské štúdium odišiel v r. 1964 do Bratislavy na Fakultu telesnej výchovy a športu UK. Po získaní vysokoškolského diplomu v r. 1970 začal pôsobiť ako odborný asistent na Katedre odbornej telesnej výchovy PF UPJŠ v Prešove. Vo funkcii odborného asistenta pôsobil do r. 1992, keď sa úspešne habilitoval a získal akademickú hodnosť – docent. Po vzniku Prešovskej univerzity v Prešove v r. 1997 sa stal dekanom PF PU v Prešove a vo funkcii dekana pôsobil dve funkčné obdobia. Úspešnou profesorskou inauguráciou v r. 2000 vo vednom odbore

Športová edukológia získal akademickú hodnosť profesor. Na FŠ PU v Prešove pôsobí od r. 2004.

Vo svojej vedecko-výskumnej práci sa prof. PhDr. Milan Turek, PhD. zameriava na problematiku psychológie učenia, štruktúru motorického učenia so zameraním na plávanie a prognos-

tiku výkonnosti. Patrí medzi zakladajúcich členov Slovenskej vedeckej spoločnosti pre telesnú výchovu a šport a Českej kinantropologickej spoločnosti. V r. 1994 udelila prof. Milanovi Turekovi medzinárodná vedecká spoločnosť *Sportkinetics* čestné uznanie za príspevok do rozvoja vedného odboru. V r. 1997 mu medzinárodná vedecká spoločnosť *Sportmotorik* dala čestné uznanie za mimoriadne zásluhy v oblasti výskumu motoriky človeka.

Prof. PhDr. Milan Turek, PhD. je členom univerzitných a fakultných senátov, členom univerzitných a fakultných vedeckých rád, členom komisií na obhajobu dizertačných prác, habilitačných a inauguračných konaní na Slovensku a v zahraničí. Je členom redakčných rád, spoluorganizátorom vedeckých konferencií, editorom vedeckých zborníkov. Jeho vedeckú a odbornú aktivitu charakterizuje jeho bohatá publikačná činnosť: 5 monografií, 71 pôvodných vedeckých prác (svetové kongresy, konferencie, zahraničné časopisy), 129 pôvodných vedeckých prác (domáce konferencie, časopisy), 5 skrípt a učebných textov, 56 zahraničných a 204 domácich citácií. Jeho vedecké

a odborné príspevky boli publikované v Španielsku, Nórsku, Fínsku, Taliansku, Poľsku, Rusku, Ukrajine, Kazachstane, Česku a Nemecku.

PhDr. Marcel Nemec, PhD.

Foto: archív FŠ a AV štúdia CCKV PU v Prešove
FŠ PU Prešov

Pri príležitosti významného životného jubilea dekan FŠ PU v Prešove prof. PaedDr. Ján Junger, PhD. odovzdal pozdravný list a rektor PU v Prešove prof. RNDr. René Matlovič, PhD. udelil Zlatú medailu Prešovskej univerzity v Prešove prof. PhDr. Milanovi Turekovi, PhD., za dlhoročnú vedeckú a odbornú prácu v prospech prešovskej akademickej obce.

Profesor Turek bol členom prvoligového družstva vodných pólistov Slávie VŠ Prešov

Európska únia
Európsky sociálny fond

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

„Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť/
Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ“

UKONČENIE PRVEJ AKTIVITY PROJEKTU

Otvorenie vzdelávacieho priestoru PU vytvorením cudzojazyčnej ponuky študijných programov v e-learningu

Od mája 2010 Prešovská univerzita v Prešove implementuje projekt podporovaný z Operačného programu Vzdelávanie, ktorého nielen názvom, ale i cieľom je **Otvorenie vzdelávacieho priestoru PU vytvorením cudzojazyčnej ponuky študijných programov v e-learningu**. Je to jeden zo štyroch aktuálne schválených projektov z tohto operačného programu a Celkové oprávnené výdavky na realizáciu aktivít projektu boli schválené vo výške 1 049 099,12 €. Primárne sú do aktivity zapojení zamestnanci Rektorátu Prešovskej univerzity, Fakulty humanitných a prírodných vied (Katedra biológie, Katedra ekológie, Katedra geografie), Fakulta manažmentu, Fakulta športu a Fakulta zdravotníckych odborov.

Realizácia projektu je plánovaná na 36 mesiacov, pričom aktivity sú rozdelené do dvoch hlavných línií, resp. aktivít. Prvá línia, ktorá je nevyhnutná na samotnú realizáciu projektu bolo **Vytvorenie podmienok pre zavedenie elektronického a kombinovaného vzdelávania na vysokej škole**. Táto aktivita je vo svojej finálnej fáze a bude úspešne ukončená v marci 2012. Aj keď naši pedagógovia (najmä na Pedagogickej fakulte) majú skúsenosť s počítačom podporovanou výučbou, ktorá využíva LCMS Moodle, bolo pre realizáciu projektu potrebné vybudovať potrebnú technickú infraštruktúru a vyškoliť zamestnancov vysokej školy za účelom implementácie elektronického a kombinovaného vzdelávania na našej univerzite.

Práce na budovaní **virtuálnej univerzity**, ktoré obsahovo môžeme rozdeliť do troch blokov boli ukončené. Tieto bloky sú Systém riadenia vzdelávania – LMS (Learning Management System), Systém riadenia vzdelávacieho obsahu – LCMS (Learning Content Management System) a Systém univerzitnej Wiki.

Už v tejto fáze projektu je aktívne využívaný systém wiki, ktorý využívajú autori budúcich e-kurzov ako kolaboračný nástroj na spracovanie materiálov, ako nástroj pre publikovanie na vysokoškolskom intranete pre komunikáciu jednak medzi autormi, ale i metodickými a grafickými odborníkmi pre spracovanie elektronických kurzov. Súčasťou tejto fázy boli aj **školenia** pre pedagógov a administrátorov zamerané na prácu s týmito nástrojmi a ich administráciu.

Druhá línia projektu je zameraná na prípravu obsahu a pilotné testovanie elektronického a kombinovaného vzdelávania na vysokej škole a jej realizácii predchádzalo **spracovanie metodiky tvorby študijných materiálov pre dištančné vzdelávanie**. Dvanásť autorov predmetov sa rok **vzdeláva v cudzom (anglickom) jazyku**, pričom v druhej časti vzdelávania bude dôraz kladený na odborný jazyk (podľa pripravovaných študijných programov). Príprava kvalitných e-kurzov, ktoré spĺňajú základné didaktické princípy je náročná úloha najmä pre pracovníkov, ktorí nemajú veľké skúsenosti s dištančnými kurzami. Aj preto bola súčasťou projektu séria školení zameraných na spracovanie a administráciu obsahu.

Prvé e-kurzy v slovenskom jazyku budú sfinalizované a zdigitalizované do konca akademického roka, kedy začne aj tvorba kurzov v anglickom jazyku a následne ich pilotovanie.

PaedDr.Ivana Cimermanová, PhD.
(projektová manažérka),
Foto: archív PU v Prešove

Naj(ne)sklonovanejšie slovo na oddelení vonkajších vzťahov na začiatku roka 2012 - Erasmus

Projekt Erasmus v tomto roku oslavuje 25 rokov od jeho vzniku. V úvode kalendárneho roka 2012 rezovalo slovo Erasmus i na našom oddelení. V januári boli pripravené 2 projekty v rámci schémy Leonardo zamerané na získanie grantu na realizácie stáží absolventov v zahraničí (pričom nositeľmi týchto grantov je Rektorát PU a Filozofická fakulta). Zároveň bol podaný projekt EILC – intenzívny jazykový kurz pre zahraničných študentov. Vo februári sa konalo pokračovanie inštruktážnych stretnutí zameraných na zvýšenie informovanosti študentov o možnostiach ich účasti na stážach a mobilitách. Potešil nás záujem študentov a poďakovať by sme chceli študentom PU, ktorí sa zúčastnili mobilít v zahraničí a podelili sa o svoje skúsenosti ako i súčasným zahraničným študentom, ktorí predstavili svoje materské univerzity a možnosti štúdia v ich krajine.

Vo februári sa taktiež konalo uvítacie stretnutie zahraničných Erasmus študentov (v tomto semestri študuje spolu s našimi študentmi i 40 študentov z krajín Turecko, Španielsko, Nórsko, Francúzsko, Poľsko, Lotyšsko, Bulharsko, Rumunsko, Česká republika, Maďarsko), na ktorom sa zúčastnili katedroví koordinátori a spolu so zahraničnými študentmi prišli aj ich Buddies z ESN Prešov.

ESN Prešov bolo oficiálne na Prešovskej univerzite v Prešove založené v septembri 2011. Členovia ESN, nazývaní tiež Buddies,

(s prezidentkou Veronikou Tóthovou) pomáhajú našim zahraničným študentom zvládnuť ich príchod na Prešovskú univerzitu v Prešove ako i so študijnými problémami počas ich štúdia. Zároveň im sprostred-

kujú našu kultúru, históriu a umožňujú objavovať náš kraj a jeho okolie. Viac informácií o ich aktivitách nájdete i na facebooku <http://sk-sk.facebook.com/esnprešov>.

V súčasnosti má Prešovská univerzita v Prešove 245 bilaterálnych LLP/Erasmus dohôd, pričom títo inštitucionálni partneri sú v 24 krajinách.

Záujem študentov najčastejšie smeruje do susedných Čiech a Poľska, avšak Francúzsko, Nemecko, Rakúsko,

Grécko, Španielsko sú ďalšie destinácie, ktoré sa pravidelne objavujú na prihláškach našich študentov.

Veríme, že ako po iné roky, aj teraz študenti ocenia možnosť získať pracovnú skúsenosť v zahraničí a spoznať nielen iné metódy a postupy práce, ale i nových priateľov, učiteľov a kolegov.

PU v Prešove poskytuje viac než vzdelanie... Stačí sa chopiť príležitosti.

PaedDr. Ivana Cimermanová, PhD.
(projektová manažérka),
Foto: archív PU v Prešove

Študenti Fakulty manažmentu PU navštívili Národnú banku Slovenska a Burzu cenných papierov v Bratislave

Študenti Fakulty manažmentu PU v Prešove sa v októbri 2011 zúčastnili na exkurzii v Národnej banke Slovenska (NBS) a na Burze cenných papierov v Bratislave (BCPB). Exkurzia sa uskutočnila v rámci riešenia projektu KEGA č. 007PU-4/2011 „Skvalitnenie vzdelávacieho procesu aplikáciou poznatkov z praxe a spolupracou s odbornými a profesnými inštitúciami a organizáciami“. Jedným z parciálnych cieľov tohto projektu bola aj príprava a realizácia exkurzií vo vybraných inštitúciách a realizácia prednášok odbor-

níkov z hospodárskej praxe. Na exkurzii sa zúčastnilo, vzhľadom na kapacitné možnosti BCPB a NBS, dvadsaťštyri študentov 1. ročníka magisterského štúdia s najlepšimi študijnými výsledkami a dvaja členovia z riešiteľského kolektívu z Katedry financií a účtovníctva.

Účastníci exkurzie mali možnosť obhliadnuť si interiér BCPB a po krátkej obhliadke sa zúčastniť v prednáškovej sále na prednáške M. Hoffmannovej z úseku Externej komunikácie. Prednáška bola venovaná

najmä problematike fungovania burzy a burzových obchodov. Študenti získali ucelený pohľad na fungovanie kapitálového trhu v SR a na možnosti jeho ďalšieho rozvoja. Prednáška im umožnila spoznať pravidlá, podmienky a nástroje obchodovania na BCPB.

Po prednáške sa skupina presunula do budovy ústredia Národnej banky Slovenska, kde ich privítala a sprevádzala Ľ. Vasiľková. Prednáška v NBS bola venovaná problematike centrálnej banky SR, bankového sektora v SR a spoločnej mene EMU – euru. Študenti sa oboznámili s fungovaním NBS, jej úlohami v domácom bankovom systéme a interakciami s ESCB a ECB. Zaujímavá a nanajvýš aktuálna bola najmä časť prednášky venovaná menovej politike a spoločnej mene – euru v období finančnej a hospodárskej krízy. Po prednáške mali účastníci možnosť obhliadnuť si priestory NBS a výstavu slovenských mincí a bankoviek s názvom „Od koruny k euru“, ktorej súčasťou bola aj možnosť razenia vlastných mincí, tú každý z účastníkov využil. Po návrate z Bratislavy do Prešova zhodnotil názory mladých ľudí z Fakulty manažmentu PU v Prešove na uskutočnenú akciu študent Michal Orčík nasledovne:

Ponuka zúčastniť sa na exkurzii v rámci projektu KEGA ma príjemne prekvapila. Program, ktorý bol pripravený – prehliadka priestorov a práce na BCPB a v NBS – bol lákadlom aj keď vzdialenosť (viac ako 400km) zas odradzovala. Každý z účastníkov exkurzie mal svoj vlastný dôvod, prečo sa zúčastnil. Môj osobný bol ten, že ma fascinuje NBS ako inštitúcia a organizácia, ktorá má veľké slovo vo svete financií na Slovensku. Preto som neváhal a prihlásil som sa na túto exkurziu. Oslovil som pár zúčastnených a spýtal som sa na ich pohnútky, prečo sa prihlásili. „Očakávania boli veľké,“ tvrdí Barbora, „čakala som, že nás zasočia do tajov burzy, že nám ukážu prakticky ako to funguje, že nám povedia, aké sú reálne trendy, čo sa týka Burzy cenných papierov v Bratislave,“ dodáva. Erik mal pred sebou prvú cestu do hlavného mesta – možnosť navštíviť takéto inštitúcie sa nenaskytne každý deň.

Na cestu sme vyrazili v skorých ranných hodinách, vonku bola tma, autobus „sa niesol“ v tichosti, väčšina cestujúcich to vyplnila spánkom. Prvú zastávku na BCPB sme mali naplánovanú na desiatu hodinu, ale dopravná zápcha nám chcela zmeniť tento plán. Nakoniec sa jej to nepodarilo, dorazili sme včas, s pätnásťminútovým predstihom.

Ako prvé ma zaujalo, že sme dorazili k budove, ktorá sa podobala skôr na menší penzión v talianskom štýle a nie na burzu cenných papierov. A to doslova. Celá budova je architektonický skvost, kancelárie sa podobali izbám v takomto penzióne. Prekvapením, čo sa týka Burzy cenných papierov v Bratislave, bolo pre mňa to, že všetko sa už robí elektronicky. Takáto informácia nás až pobavila. Prezentácia prednášajúcej prebiehala v krásnych priestoroch konferenčnej miestnosti.

Nasledovala obedňajšia prestávka spojená s prechádzkou po centre mesta. Pre niekoho, kto ešte nebol

v Bratislave predtým, to bolo určite veľmi zaujímavé. Ja osobne som už pár krát hlavné mesto navštívil a teda ma nemohlo prekvapiť. Zato milo som bol, a to nielen ja, prekvapený tým, čo sa dialo v Národnej banke Slovenska. Veľmi dobre to opísala Mária: „Bolo to pre mňa prínosom, pútavá prednáška, zaujímavosti, dostala som sa do hĺbky fungovania NBS, nielen do teórie. To žiadna teória neobjasní. Aj prednášajúca veľmi dobre prezentovala, a reagovala na postrehy a otázky študentov, a tiež vyučujúcich. Účastníci sa zapojili do zmysluplnej debaty, ktorá objasnila problematiku.“

Ďalším zaujímavým bodom programu, bolo razenie vlastných mincí spojené s výstavou Od koruny k euru.

Poznatky, ktoré sme nabrali štúdiom alebo iným spôsobom sme si viac rozšírili, preto každý účastník hodnotil možnosť zúčastniť sa podobnom projekte spojenom s exkurziou kladne. Teším sa, že som dostal takúto príležitosť, ako aj na ďalšie podobné aktivity. Očakávania sa naplnili.

Bc. Michal Orčík

Hlavným prínosom exkurzie bolo to, že účastníci mali možnosť hlbšie nahliadnuť do reálneho fungovania navštívených inštitúcií, oboznámili sa taktiež s históriou, súčasnou situáciou a činnosťou týchto významných inštitúcií vo svete financií. V nasledujúcom období riešenia projektu členovia riešiteľského tímu budú pokračovať v zabezpečovaní série prednášok odborníkov z hospodárskej praxe, a taktiež sa pripravujú a zrealizujú exkurzie pre študentov a riešiteľov projektu v odborných, resp. profesných inštitúciách, ktorými sa prispeje ku skvalitneniu výučby predmetov z oblasti financií a účtovníctva. Prostredníctvom prednášok odborníkov získajú študenti a pedagógovia priamy kontakt s hospodárskou praxou, a zároveň aj skúsenosti s aplikáciou teórie v ekonomickej a manažérskej praxi podnikateľských subjektov.

doc. Ing. Alžbeta Suhányiová, PhD.
vedúca projektu
Foto: archív FM PU v Prešove

Edukačné centrum pomoci pre príbuzných pacientov s Alzheimerovou chorobou na FZO

Alzheimerova choroba (ACh) patrí medzi demencie neurodegeneračného pôvodu. Jej liečba zahŕňa rôzne terapeutické postupy – od farmakoterapie kognitívnych funkcií, až po prácu s opatrovateľmi chorých. Nároky a potreby jednotlivých ľudí s ACh sa líšia, nemožno ich jednoznačne definovať, riešia sa postupne ako vznikajú. Opatrovatelia chorých – najčastejšie najbližší príbuzní preto musia poznať príčiny chorobných javov a spôsob, ako ich zvládnuť, resp. im predchádzať. Mali by vedieť, že vývoj ochorenia ich prinúti neustále sa prispôbovať meniacemu sa zdravotnému stavu chorého.

Napriek progresii ochorenia je však vždy šanca urobiť niečo pre dôstojné bytie človeka. Aj pre veľmi ťažko chorého s ACh existuje priestor a šanca zlepšiť jeho životné podmienky. Prináša ju láska, trpezlivosť, fantázia a všestrannosť. Tieto vlastnosti našťastie prejaví väčšina príbuzných. Ak budú o ochorení dostatočne informovaní a ak im poskytneme účinné rady, upevnia si voči chorému postoj lásky, oddanosti, tolerancie. Neprepadnú frustrácii, zúfalstvu, či bezmocnosti. Daným cieľom verí

väčšina zdravotníckych pracovníkov, ktorí s pacientmi s ACh a ich príbuznými pracujú.

Reflektujúc na vyššie uvedené skutočnosti Fakulta zdravotníckych odborov PU v Prešove realizuje projekt so zameraním na vytvorenie centra pomoci pre príbuzných pacientov s ACh pri PU. Hlavným cieľom je formou pravidelných stretnutí zlepšiť informovanosť edukantov v danej problematike, ktorá zahŕňa aspekty – od ošetrovateľskej starostlivosti, kognitívnej rehabilitácie, ergoterapie a pod.

Edukačné centrum pre pacientov s Alzheimerovou chorobou a ich príbuzných poskytuje priestor pre zefektívnenie vyučovacieho procesu študentov s možnosťou prepojenia teórie s praxou. Študentovi sa otvára priestor aplikovať získané vedomosti a zručnosti z rôznych oblastí – edukácie, komunikácie, neurológie, psychológie, psychiatrie a iných vedných odborov s následnou možnosťou ich aplikácie v edukčnom procese prostredníctvom osobnej interakcie s chorým a jeho rodinou.

Projekt realizuje tím pod vedením doc. MUDr. Eleonóry Klímovej, CSc., zástupkyňou vedúcej projektu je PhDr. Dagmar Magurová, PhD., spoluriešiteľmi: Mgr. Wioletta Mikuľáková, PhDr. Terézia Fertalová, PhD., PhDr. Ľudmila Majerníková, PhD., PhDr. Andrea Lengyelová, PhD., PhDr. Iveta Ondriová, PhD., MUDr. Hedviga Jakubíková, Ing. Andrea Džuganová, PaedDr. Viera Cmorejová.

Hlavným cieľom projektu je študentom odboru ošetrovateľstva a fyzioterapie ponúknuť možnosť nezvyčajného, tvorivého prístupu k širšiemu oboznámeniu sa nielen s problematikou ACh (ktorej mamažment predstavuje aj závažný socioekonomický a spoločenský problém) a starostlivosťou o chorých, ale bude im umožnené získané vedomosti aplikovať na špecifiku edukácie chorých a ich rodinných príslušníkov s ACh. Pozitívnym aspektom bude vytvoriť priestor pre prepojenie teórie s praxou.

**PhDr. Iveta Ondriová, PhD.,
Foto: archív FZO PU v Prešove**

Šľachtenie liečivých rastlín ako možnosť pre rozvoj vidieka

Fakulta humanitných a prírodných vied Prešovskej univerzity v Prešove rieši projekt „Využitie výskumu a vývoja na vyšľachtenie nových kultivarov (prototypov) liečivých rastlín a ich odrodová registrácia“, ktorý je financovaný prostredníctvom Agentúry MŠ VVaŠ SR pre štrukturálne fondy EU (10/2009 – 03/2012), v rámci opatrenia 2.2 „Prenos poznatkov a technológií získaných výskumom a vývojom do praxe“. Výsledky riešenia významne prispievajú k podpore poľnohospodárskej prvovýroby zavedením nových kultivarov liečivých rastlín do praxe, zabezpečeniu trvalo udržateľného rozvoja vidieka, rozšíreniu možností zamestnanosti a riešenia problematiky rómskych komunít.

Realizácia aplikovaného výskumu v oblasti šľachtenia liečivých rastlín

V poslednom období vzrastá dopyt po prírodných

produktov s liečebnými účinkami. Významným zdrojom biologicky aktívnych látok sú liečivé rastliny. V súvislosti s ich produkciou je aktuálna otázka ich vysokej kvality a homogenity, ktorá je nevyhnutným predpokladom pre štandardizáciu farmaceutických preparátov. Pre dosiahnutie tohto cieľa je potrebná vhodná odrodová skladba týchto špeciálnych druhov rastlín. Šľachtenie je základným spôsobom rozšírenia genetickej variability a diverzity s cieľom vytvorenia kultivarov s požadovanými produkčnými a kvalitatívnymi parametrami. Realizácia projektu prispela k vyšľachteniu dvoch nových odrôd, kultivarov liečivých rastlín: rumančeka kamilkového a mäty piepornej. Rumanček kamilkový sa vyznačuje vysokou úrodou kvetných úborov ako základnej suroviny na výrobu liečiv. Kvetné hlávky sú charakteristické vysokým obsahom siliče a v nej základných komponentov s terapeutickými účinkami (/–α bisabolol, chamazulén). Mäta piepor-

ná dosahuje vysokú úrodu vňate. Táto má schopnosť vysokej akumulácie silice a v nej dominantnej zložky mentolu. V súčasnom období sú na Ústrednom kontrolnom a skúšobnom ústave poľnohospodárskom v Bratislave podané prihlášky s technickou dokumentáciou do registračného konania. Po úspešnom testovaní dvoch nových genotypov, môžu byť v Slovenskej republike registrované nové odrody týchto druhov, čím sa rozšíri odrodová skladba.

Riešenie problematiky rómskych komunít

Jedným z aspektov riešenia projektov je riešenie problematiky marginalizovaných rómskych komunít - posilnenie spolupráce, efektívnejšej koordinácie činností a finančných zdrojov smerujúcich k zlepšeniu životných podmienok. Podpora je zameraná na štyri prioritné oblasti: vzdelávanie, zamestnanosť, zdravie, bývanie a tri vzájomne súvisiace problémové okruhy: chudoba, diskriminácia a rodová rovnosť. Život príslušníkov

rómskych komunít je poznačený zlým bývaním, nedostatočnou infraštruktúrou, nízkou zamestnanosťou, nízkym vzdelaním, segregáciou a separáciou. Jedným z nástrojov na zabezpečovanie systémových riešení sú projekty, ktoré sa uplatňujú prostredníctvom jednotlivých operačných programov.

K napĺňaniu cieľov horizontálnej priority marginalizovaných rómskych komunít je určený komplexný prístup, ktorý spája niekoľko aktivít, resp. projektov do celkovej stratégie rozvoja konkrétneho regiónu tak, aby ich realizácia na seba nadväzovala a prispievala k dlhodobému rozvoju v danom regióne. Jednou zo strategických priorít pre rozvoj je „Zdravie a zdravý spôsob života“. Riešenie projektu zameraného na šľachtenie liečivých rastlín predpokladá jeho pozitívny dopad v súvislosti so zlepšením zdravotného stavu rómskeho obyvateľstva.

Rozšírenie možnosti zamestnanosti obcí

Súčasné možnosti produkcie liečivých rastlín na Slovensku sú širšie, ako je aktuálny stav. Zavedením pestovania niektorých druhov, vrátane nových kultivarov, je možné rozšíriť pracovné príležitosti pre obyvateľov v marginálnych oblastiach Slovenska. Pri predpokladanej pestovateľskej ploche 0,2 ha, je potreba práce na základné agrotechnické operácie pri pestovaní, zbere, sušení, úprave rastlín rezaním a balení 280 hodín v priebehu pestovateľskej sezóny. Pri prepočte na jeden človeka rok (2000 hodín ročne) predstavuje potrebu 0,14. Ak sa v obci nachádza 100 záhrad, vzniká tu možnosť vytvorenia 14 pracovných miest.

Príspevok bol vypracovaný v rámci riešenia projektu ITMS 2622020013 s názvom „Využitie výskumu a vývoja na vyšľachtenie nových kultivarov (prototypov) liečivých rastlín a ich odrodová registrácia“ financovaného prostredníctvom Agentúry MŠ VVaŠ SR pre štrukturálne fondy EÚ v trvaní od 10/2009 do 03/2012, v rámci opatrenia 2.2 Prenos poznatkov a technológií získaným výskumom a vývojom do praxe.

Ing. Jozef Fejér, PhD.

RNDr. Pavol Labun

Katedra ekológie, FHPV, PU v Prešove

Foto: archív FHPV PU v Prešove

Študenti reprezentovali Fakultu manažmentu na konferencii v Ruskej federácii

Študenti Fakulty manažmentu PU v Prešove, druháčka baklárskeho štúdia **Petra Gajdošová** a druhák na magisterskom štúdiu **Miroslav Karahuta**, sa spolu s vedúcim Katedry kvantitatívnych metód a manažérskej informatiky FM PU v Prešove doc. RNDr. **Mironom Pavlušom**, CSc. zúčastnili 6. až 10. februára 2012 na XVI. ročníku medzinárodnej Konferencie mladých vedcov a špecialistov AYSS 12, ktorá sa každoročne organizuje v Spojenom ústave jadrového výskumu v meste Dubna v Ruskej Federácii. Témami konferencie boli Informačné technológie, Elementárna a časticová fyzika, Matematické modelovanie, Relatívna a experimentálna nukleárna fyzika a iné. Na konferencii sa zúčastnilo približne 130 študentov z rôznych štátov.

Petra Gajdošová vystúpila s príspevkom **Metóda ortogonálnej regresie** v sekcii Informačné technológie. V rovnakej sekcii vystúpil aj **Miroslav Karahuta** s témou **Zrýchlenie paralelných výpočtov**. Témy zaujali natoľko, že obaja študenti boli požiadaní, aby ich nasledujúci deň predniesli znova v sekcii Matematické modelovanie.

Oboch študentov sprevádzal a odborne viedol doc. RNDr. **Miron Pavluš**, CSc., ktorý už niekoľko rokov spolupracuje na výskume v Laboratóriu informačných technológií v Spojenom ústave jadrového výskumu v Dubne.

Petra Gajdošová: „Takéto odborné študentské konferencie ukazujú, že študenti a mladí ľudia majú potenciál vytvoriť veľké veci. Niektoré príspevky boli výsledkom viacročného skúmania a práce a obsahovali zložitú vysokú matematiku. Som veľmi rada, že sme sa mohli, vďaka doc. Pavlušovi, na takomto podujatí zúčastniť.“

Miroslav Karahuta: „Bol to nádherný zážitok. Napriek tomu, že ruštinu Petra ani ja neovládame, spoznali sme mnoho úžasných ľudí z krajín ako Rusko, Mongólsko, Arménsko, Čína, ale aj vedcov z Českej a Slovenskej republiky. Témy odborných prednášok profesorov a špecialistov a aj študentské príspevky boli vysoko odborné – od zložitých matematických modelov, cez využívanie superpočítačov, technológie Nvidia CUDA, urýchľovačov častíc, až po chladenie neutrónových hviezd. Je to výzva mať príspevok na takejto konferencii.“

Petra a Miroslav budú pokračovať vo výskume svojich tém pod vedením docenta Pavluša a pri získaní zaujímavých výsledkov ich budú prezentovať. Fakulta manažmentu podporuje a naďalej bude podporovať svojich študentov v odborných aktivitách.

Petra Gajdošová, Miroslav Karahuta
Foto: archív FM PU v Prešove

Konferencia *Ornamento Ecclesiae omni*

Pri príležitosti prezentácie slovenského prekladu Kódexu kánonov východných cirkví sa na pôde GTF PU v Prešove, 22. 2. 2012, uskutočnila medzinárodná vedecká konferencia „*Ornamento Ecclesiae omni*.“ Organizátormi konferencie boli Katedra systematickej teológie GTF PU v Prešove, Gréckokatolícka metropolitná cirkev sui iuris na Slovensku a Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL Jana Pawła

II w Lublinie. Konferenciu otvoril Mons. prof. ThDr. Peter Šturák, PhD., dekan GTF, ktorý v závere svojho prejavu slávnostne odovzdal ďakovný list doc. JCDr. Františkovi Čitbajovi, PhD., za slovenský preklad Kódexu kánonov východných cirkví a jeho prezentáciu na GTF PU v Prešove. K účastníkom konferencie sa prihovoril prešovský arcibiskup a metropolita, Mons. Ján Babjak SJ, ktorý neskrýval radosť z tohto významného dokumentu a košický eparchiálny biskup Mons. Milan Chatur CSsR, ktorý zdôraznil, že je potrebné predovšetkým čítať a poznať tento nový kódex.

Na konferencii vystúpili významní odborníci v oblasti práva zo zahraničia, dr. hab. prof. KUL Leszek Adamowicz, riaditeľ Inštitútu kánonického práva na Katolíckej univerzite Jána Pavla II. v Lubline a doc. JUDr. Stanislav Příbyl, Ph.D., JCD z Teologickej fakulty Juhočeskej univerzity v Českých Budějoviach. Svojimi prednáškami prispeli aj odborníci z domáceho prostredia - JUDr. Alena Krunková, PhD., prodekanka Fakulty verejnej správy UPJŠ v Košiciach a JCLic. Jurij Popovič, súdny vikár Metropolitného tribunálu v Prešove.

V závere konferencie bol prezentovaný samotný slovenský preklad Kódexu kánonov východných cirkví pod vedením doc. Františka Čitbaja, hlavného organizátora podujatia.

ThDr. PaedDr. Monika Slodičková, PhD.
Foto: archív GTF PU v Prešove

Kríza pod drobnohľadom politológov

Prejavy krízy sa v širšom kontexte súčasného diania prakticky už dlhodo- bo objavujú vo všetkých oblastiach ľudského života. „Kríza“ nie je len pojmom ekonómov, ale vo svojej terminológii ju používajú aj politológovia. Kríza v politike – politika v kríze bola totiž ústrednou témou medzinárodnej vedeckej konferencie, ktorú pripravil Inštitút politológie Filozofickej fakulty PU v Prešove pod záštitou rektora Prešovskej univerzity v Prešove prof. RNDr. Reného Matloviča, PhD. Stretnutie špičky nielen slovenskej, ale aj medzinárodnej politológie bolo súčasťou osláv 15. výročia Prešovskej univerzity v Prešove.

Na dvojdnovom podujatí sa predstavilo 64 účastníkov z 12 zahraničných univerzít, vysokých škôl a vedeckých inštitúcií z Čiech, Poľska, Macedónska, Bosny a Hercegoviny, z Ruskej federácie a Ukrajiny, ako aj z 12 fakúlt 9 slovenských univerzít. Pozvanie prijal aj zástupca Ministerstva zahraničných vecí SR PhDr. František Ružička.

Úvod patrilo riaditeľke Inštitútu politológie a hostiteľke, doc. PhDr. Irine Dudinskej, CSc. *„Z gréckeho jazyka slovo kríza preniklo do všetkých jazykov sveta. Slovenský jazyk nie je výnimkou. Slovo „kríza“ patrí k základnej výbave aj nášho jazyka, a teda aj nášho života. Presvedčiť sa o tom nie je ťažké, stačí sledovať správy o dianí doma a vo svete. Načúvať rozhovorom ľudí pri najrôznejších príležitostiach. A tak sa zdá, že na to, aby budúcnosť ľudského sveta bola vôbec možná, potrebujeme sústavne prekonávať ťažkosti, zlomy, obraty, napätia a komplikácie. Jednoducho najrôznejšie krízy, ktoré dynamizujú ľudské dejiny,*“ povedala okrem iného doc. PhDr. Irina Dudinská, CSc. Ako ďalej dodala, leitmotívom medzinárodnej konferencie sú variácie na tému Kríza politiky – politika krízy: *„Týmto manifestujeme našu programovú prácu nielen na jednoduchú deskriptívnu fenoménu krízy,*

ale aj na hľadanie možných východísk a riešení.“

Slova sa ujal aj rektor PU v Prešove prof. RNDr. René Matlovič, PhD., dekan Filozofickej fakulty PU v Prešove prof. PhDr. Vasil Gluchman, CSc. a primátor mesta Prešov JUDr. Pavel Hagyari.

Na plenárnom zasadnutí konferencie vystúpili renomované osobnosti. „Prvou dámou konferencie“ bola prof. PhDr. Darina Malová, CSc. – vedúca Katedry politológie Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, prítomných svojim vystúpením oslovil prof. PhDr. Ján Keller, CSc. z Katedry sociálnych vied, Fakulty sociálnych štúdií Ostravskej univerzity v Ostrave a prof. PaedDr. Jaroslav Vencálek, CSc. z Inštitútu politológie FF PU v Prešove.

Analýze príčin a dôsledkov paralelných krízových javov v oblasti politiky, ekonomiky, životného prostredia a spoločnosti sa účastníci tohto medzinárodného vedeckého podujatia venovali v dvoch tematických blokoch. Prvý z nich bol zameraný na reflexiu fenoménu krízy z pohľadu politickej filozofie a politológie, v druhom tematickom bloku interdisciplinárneho charakteru bola kríza reflektovaná z pohľadu ekonomie, sociológie, kulturológie, environmentalistiky a masmediálnych štúdií. Paletu poznatkov a postrehov, týkajúcich sa rozsahu a možných dopadov krízy, predniesli vo svojich príspevkoch popredné osobnosti nielen zo Slovenska, ale aj zo zahraničia. Spomenieme aspoň niektorých ako **doc. Mgr. Tomáš Hauer, Dr.**, dr. Dominika Kasprowicz, PhDr. Ivo Samson, PhD., doc. PhDr. Alexander Duleba, CSc., doc. dr. Ljubinko

Mitrovič, či dr. Leszek Buller. Rôznorodosť vystúpení ako aj účastníkov umožnilo zaujímavú komparáciu pohľadov na priebeh a dôsledky krízy hospodárskej, dlhovej, politickej, atď. vo viacerých krajinách strednej a východnej Európy. Podnetná diskusia prebiehala aj v sekcii doktorandov, kde si domáci mohli vypočuť nielen názory kolegov z bratislavskej FF UK, ale aj z Ukrajiny a súčasne mali príležitosť vymeniť si názory na jednotlivé témy.

Medzinárodná konferencia Kríza v politike – politika v kríze dôstojne reprezentovala FF PU a bola ďalším zaujímavým a hodnotným podujatím, ktoré pripravil Inštitút politológie.

doc. PhDr. Irina Dudinská, CSc.

Mgr. Dominika Šmihulová

Foto: archív FF PU v Prešove

Úspešný mesiac konferencií na Katedre sociálnej práce Filozofickej fakulty PU

Tento akademický rok sa november na Katedre sociálnej práce Filozofickej fakulty PU v Prešove (KSP FF PU v Prešove) niesol v znamení troch vedeckých konferencií, ktoré boli organizované v spolupráci s inými inštitúciami. Prvým podujatím bola doktorandská vedecká konferencia *Výskum v sociálnej práci*, ktorá sa konala 4. novembra 2011 pod záštitou FF PU v Prešove, Inštitútu edukológie a sociálnej práce (IEaSP) a Slovenskej sociologickej spoločnosti pri SAV (SSS pri SAV). Išlo o druhý ročník doktorandskej konferencie na KSP. Iniciátorkami podujatia boli Mgr. Gizela Brutovská, predsedníčka Východoslovenskej pobočky SSS pri SAV a interné doktorandky katedry (Mgr. Michaela Lipčáková, Mgr. Ivana Lyócsa a Mgr. Alena Moravčíková), ktorých zámerom bolo pokračovať v organizovaní doktorandských konferencií na IEaSP.

Medzi hlavnými referujúcimi boli prof. ThDr. JCDr. Anton Fabian, Phd. z KSP FF UPJŠ v Košiciach, z IEaSP doc. PhDr. Beáta Balogová, PhD., doc. PaedDr. Tatiana Matulayová, PhD., Mgr. Dávid Bosý, Phd. a PhDr. Ing. Lýdia Lešková, PhD. z KSP Teologickej fakulty Katolíckej univerzity v Ružomberku. V hlavnom pléne odznali rôzne pohľady na tému výskumu

v sociálnej práci: výskum dobrovoľníctva, etický rozmer výskumu, výskum historických prameňov v sociálnej práci prostredníctvom scénického predstavenia, otázky definovania predmetu výskumu a výskum v oblasti sociálnej kurately na Slovensku.

Konferencia po plenárnom zasadnutí pokračovala rokováním doktorandiek a doktoranda, na ktorom odznali prezentácie na témy: zmysel života u slabozrakých a nevidiacich jedincov; problém zamestnanosti žien po 50. roku života; predmety s využitím hudby na slovenských katedrách sociálnej práce; rodovo-rolová konformita študentiek odboru sociálnej práce; posttraumatický rozvoj; nevyužívanie sociálnych služieb u žien zažívajúcich násilie v párových vzťahoch a výskum ako faktor etablovania školskej sociálnej práce v zahraničí. Konferencia nadobudla interdisciplinárny rozmer aj vďaka prítomnosti účastníčky a účastníka odboru psychológia. Okrem PU v Prešove boli zastúpené aj ďalšie univerzity a pracoviská – UPJŠ v Košiciach, Katolícka univerzita v Ružomberku, Odbor strategického rozvoja mesta Prešov, či záujmové združenie žien My Mamy v Prešove. Celé podujatie sa nieslo v príjemnej komornej atmosfére, ku ktorej prispeli svojou účasťou aj študenti a študentky IEaSP.

KSP FF PU v Prešove bola tiež hlavným organizátorom konferencie s medzinárodnou účasťou *Medzigeneračné mosty*, ktorá sa konala na pôde FF PU v Prešove 10. no-

vembra 2011. Konferencia bola realizovaná v spolupráci so SSS pri SAV, Centrom pre edukáciu a výskum seniorov na FF PU v Prešove (CEVS), Knížnicou P. O. Hviezdoslava v Prešove a Inštitutom Pedagogiky Uniwersytetu Rzeszowskiego. Záštitu nad konferenciou prevzal prof. PhDr. Vasil Gluchman, CSc., dekan FF PU v Prešove. Garantmi konferencie boli doc. PhDr. Beáta Balogová, PhD., riaditeľka IEaSP a toho roku zriadeného CEVSu na FF PU v Prešove, a prof. zw. dr. hab. Janusz Kirenko z Uniwersytetu Marii Curie -Sklodowskiej w Lublinie. Účastníkmi boli predovšetkým zástupkyne a zástupcovia univerzít zo Slovenska (PU v Prešove, UPJŠ v Košiciach, Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre), ale aj zahraničia (Uniwersytet Rzeszowski, Uniwersytet Szczeciński, Katolicki Uniwersytet Lu-

belski Jana Pawła II, Mendelova univerzita v Brně, Univerzita Hradec Králové, Univerzita Pardubice).

Téma medzigeneračných vzťahov bola prítomná nielen v hlavných referátoch a príspevkoch účastníkov a účastníčok konferencie, ale tiež v sprievodnom programe podujatia. Po otvorení konferencie krátkym vystúpením predstavili deti z partnerského Detského domova Sečovce. K výnimočnej

atmosfére konferencie nepochybne prispel krst knihy *Návraty od Danice Sekerákovej*, študentky Univerzity tretieho veku na PU v Prešove, ako aj odovzdávanie menovacích dekrétov členom a členkám Výkonného výboru CEVS riaditeľkou CEVSu Beátou Balogovou. Konferencia následne pokračovala plenárnym zasadnutím. Otázke postojov súčasnej českej mládeže k seniorom sa vo svojej prezentácii venovala PaedDr. Monika Žumarová, PhD. Potrebe budovať dialóg medzi generáciami vzhľadom k neustále sa predlžujúcej dĺžke života človeka sa vo svojom referáte venovala Dr. Beáta Bugajská, PhD. O možnostiach starostlivosti o nesebestačných seniorov v domácom a rezidenčnom prostredí, o ich výhodách a nevýhodách referoval doc. PaedDr. Ctibor Határ, PhD. Metodológia metasyntézy kvalitatívnych výskumov, príklady jej uplatňovania v praxi, ale tiež spôsoby kontroly validity v procesoch metasyntézy, boli predmetom prezentácie prof. Evy Žiakovej, CSc. Dopoludňajší program konferencie svojím vystúpením obohatili spevácke zbory Canto Vero a Cantemus, vedené dr. Ivetou Matyášovou.

Popoludní sa program konferencie začínal návštevou židovskej synagógy v Prešove a pokračoval rokováním v sekciách, v priestoroch Knížnice P. O. Hviezdoslava v Prešove. Rokovaniami sa prelínali tri tematické okruhy: „Teoretické východiská medzigeneračných vzťahov“, „Metodologické aspekty medzigeneračných

vzťahov“ a „Výskumné otázky medzigeneračných vzťahov“. Účastníčky a účastníci konferencie sa vo svojich prezentáciách zaoberali medzigeneračnými vzťahmi z rôznych uhlov pohľadu. V jednotlivých sekciách sa v tejto súvislosti diskutovalo na rôzne témy ako napríklad: ľudová tvorba ako prostriedok komunikácie medzi generáciami; kino a video ako most medzi generáciami; sociálno-psychologický výcvik ako forma vzdelávania seniorov; špecifiká hodnotovej orientácie mládeže a staršej generácie; miesto pohybovej aktivity v živote seniora.

V poradí treťou konferenciou KSP FF PU v Prešove bola vedecká konferencia s názvom *Dobrovoľníctvo ako výskumná téma sociálnej práce a sociológie, ktorá sa uskutočnila* 24. novembra 2011 na pôde FF PU. **Hlavnými organizátormi konferencie boli** Prešovské dobrovoľnícke centrum, KSP FF PU, SSS pri SAV a IUVENTA - Slovenský inštitút mládeže.

Cieľ konferencie korešpondoval s poslaním Európskeho roka dobrovoľníctva, ktorého jednou z priorít je aj podpora výskumu. Na rozdiel od sociologického výskumu zatiaľ ešte nebol na Slovensku realizovaný výskum dobrovoľníctva z aspektu sociálnej práce. Z tohto dôvodu bolo oslovených niekoľko skúsených sociálnych pracovníčok a pracovníkov, aby diskutovali s výskumníkmi o potrebe takto orientovaného výskumu. Prostredníctvom rôznych optík sa účastníčky konferencie snažili o identifikáciu spoločných tém a formuláciu spoločnej stratégie v rozvoji daného výskumu.

Ako prvé boli prezentované pozvané príspevky. Mgr. Jana Miháliková vo svojom príspevku zhodnotila predovšetkým výskumné aktivity podporované IUVENTOU, v rámci končiaceho sa Európskeho roka dobrovoľníctva a načrtla možnú ďalšiu podporu výskumu dobrovoľníctva v budúcnosti.

Na výzvy rozvoja výskumu dobrovoľníctva nadviazala vo svojom vystúpení organizátorka konferencie doc. PaedDr. Tatiana Matulayová, PhD., v ktorom prezentovala teoretické perspektívy skúmania dobrovoľníctva optikou sociálnej práce. Navrhla možné výskumné problémy a témy súvisiace s dobrovoľníctvom v praxi sociálnej práce, pričom sa opierala o niektoré zistenia najnovšieho celoslovenského výskumu dobrovoľníctva. Výskum „*Dobrovoľníctvo na Slovensku – výskumné reflexie*“ bol realizovaný v tomto roku ako súčasť Národnej kampane k Európskemu roku 2011 s podporou Európskej Únie. Ponúka zistenia v rámci reprezentatívneho výskumu a obraz o dobrovoľníctve a podmienkach pre jeho rozvoj na Slovensku.

O jeho konkrétnych výsledkoch referovala jedna z autoriek daného výskumu, PhDr. Alžbeta Brozmanová Gregorová, PhD. Zamerala sa pritom najmä na dve dimenzie: sociálny profil dobrovoľníkov a otázky profesionalizácie dobrovoľníctva, ktoré predstavujú výzvy pre výskum v sociálnej práci. Na výskume, ktorého cieľom bola snaha odpovedať na otázku súčasného obrazu dobrovoľníctva na Slovensku, participovali spolu s doc. PaedDr. Tatianou Matulayovou, PhD., Mgr. Alžbetou Mráčkovou, PhDr. Lenkou Vavrinčíkovou, PhD. a Mgr. Janou Vlašičovou.

Organizátormi konferencie bola oslovená aj doc. PhDr. Kvetoslava Repková, PhD. ako výskumníčka v oblasti výskumu v praxi sociálnej práce. Vo svojom príspevku načrtla a diskutovala špecifickú dimenziu dobrovoľníctva – seniorské dobrovoľníctvo. Opierala sa pritom o výskum seniorského dobrovoľníctva, ktorý realizuje

v spoluautorstve v rámci prípravy európskej publikácie k problematike dlhodobej starostlivosti o starších ľudí v Európe, vydávanej v rámci projektu INTERLINKS. Do národného panelu expertov a expertiek projektu patrí aj doc. PhDr. Beáta Balogová, PhD., ktorá v tomto kontexte vo svojej prezentácii predstavila výzvy dobrovoľníctva v dlhodobej starostlivosti o seniorov.

Zámerom organizátorov bolo aj prispieť k terminologickej diskusii. K naplneniu tohto cieľa prispela významnou mierou doc. PaedDr. Mária Imrichová, PhD. z Katedry slovenského jazyka FF PU v Prešove. Ako odborníčka v oblasti lexikológie poukázala na nutnosť reflektovať určité štandardy pri preberaní terminológie z iného jazyka a vôbec pri tvorbe pojmového aparátu určitého odboru.

Všetci prítomní sa zhodli na potrebe hlbšieho a dôslednejšieho zaoberania sa otázkou tvorby termínov v sociálnej práci. V tejto súvislosti boli navrhnuté rôzne opatrenia, napríklad zriadenie pravidelnej rubriky v časopise Sociálna práca/Sociálna práca zameranej na diskusiu o jednotlivých termínoch, pripraviť projekt zameraný na vytvorenie slovníka základných pojmov o dobrovoľníctve, zaradiť do prednášok pre študentov magisterského a doktorandského štúdia sociálnej práce aj problematiku tvorby termínov a terminologickeho aparátu.

Zaujímavosť témy nielen pre výskumníkov a výskumníčky konferencie deklarovala početná účasť študentov a študentiek IEaSP, FF PU, ktorí dotvárali celkovú atmosféru a zanietenosť prítomných pre diskusiu o spomínané otázky.

V závere možno konštatovať, že ciele, ktoré si organizátori konferencie vytýčili, boli naplnené. Vytvoril sa priestor pre diskusiu výskumníčok a výskumníkov z oblasti sociálnej práce a sociológie, identifikovali sa špecifiká výskumu dobrovoľníctva v sociálnej práci a zároveň výskumné témy a výskumné problémy. V neposlednom rade sa všetci prítomní zhodli na nutnosti kolaboratívneho výskumu. K identifikovaným výskumným témam boli zaradené otázky špecifik dobrovoľníckych programov pre rôzne cieľové skupiny, špecificky pre sociálne marginalizované skupiny, problematika profesionalizácie dobrovoľníckych programov a dobrovoľníkov, otázky vzťahu sociálnych pracovníkov a dobrovoľníkov, ale aj napríklad edukácia mladých dobrovoľníkov.

Mgr. Michaela Lipčaková

Mgr. Ivana Lyócsa

Mgr. Alena Moravčíková

IEaSP, FF PU v Prešove

Foto: archív FF PU v Prešove

O workshope „Výučba etiky a bioetiky“

V máji 2010 na Filozofickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove vzniklo **UNESCO Chair in Bioethics** (Centrum bioetiky UNESCO). *Medzi ciele pracoviska patrí aj formovanie a vznik platformy pre zdieľanie a výmenu znalostí a skúseností v oblasti vedy a vzdelávania v bioetike na Slovensku a v regióne strednej Európy.*

K naplneniu tohto cieľa nepochybne prispel aj medzinárodný workshop na tému *Výučba etiky a bioetiky*, ktorý zorganizovalo Centrum bioetiky UNESCO v spolupráci s Katedrou etiky Inštitútu filozofie a etiky Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove, pod vedením prof. PhDr. V. Gluchmana, CSc. (riaditeľa Centra). Workshop sa konal v dňoch 1. - 2. februára 2012 na pôde Filozofickej fakulty PU v Prešove. Účastníci z Česka, Poľska a Slovenska sa tu zišli, aby spolu rokovali o tejto téme, ktorá je dôležitou súčasťou vzdelávania na Slovensku, a taktiež v zahraničí.

Úvodné referáty sa vzťahovali k metodologickým otázkam výučby etiky a bioetiky. Prof. PhDr. V. Gluchman, CSc. vo svojom príspevku *Výučba bioetiky v strednej a východnej Európe* sprostredkoval všetkým prítomným nové metódy výučby bioetiky v zahraničí na základe osobných skúseností a diskusií so zahraničnými odborníkmi v tejto oblasti.

Doc. PhDr. V. Bilasová, CSc. v príspevku *Úloha morálnej teórie pre aplikovanú etiku (v kontexte výučby etiky a bioetiky)* zdôraznila potrebu morálnej teórie ako základného fundamentu, na ktorom nasledovne aplikovaná etika stavia. Potrebu teórie morálky akcentovala aj pri výučbe tém z bioetiky.

Témou *Etika v pluralitní spoločnosti: medzi liberalismem a etikou péče* sa v rámci svojho príspevku zaoberala PhDr. Wendy Drozenová, PhD. (Česká republika), ktorá zdôraznila, že napriek pluralite filozofických zá-

kladov etiky vyvstáva potreba konsenzu pri riešení závažných otázok etiky a bioetiky. Práve etika starostlivosti predstavuje prínos pri riešení týchto otázok. Ďalšie nemenej významné príspevky sa orientovali na *Historicko-filozofickú reflexiu výučby etiky a bioetiky*, ktorá komparovala výučbu etiky v minulosti s tou súčasnou. Sekcia o *Metodologických otázkach výučby etiky a bioetiky* sa sústredila na výučbu bioetiky na rôznych fakultách na Slovensku a na problémy, ktorým čelí, a taktiež na možnosti jej revitalizácie. Otázkam konkrétnych metód a ich využitia pri výučbe bioetiky sa venovala sekcia o *Didaktických problémoch výučby etiky a bioetiky*.

Príspevky, ktoré počas workshopu odzneli, sa okrem teoretickej reflexie výučby etiky a bioetiky zamerali aj na praktické návody, modely a metódy, ktoré predstavujú vhodný materiál pri vyučovaní. Z diskusií vystalo viacero nových otázok, ktoré slúžia ako inšpirácia do ďalšieho výskumu v rámci tejto problematiky v budúcnosti.

Výstupom z workshopu budú príspevky publikované v časopise *Ethics & Bioethics (in Central Europe)*, ktorý vychádza v rámci UNESCO Chair in Bioethics na Filozofickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove.

Mgr. Júlia Klembarová
Katedra etiky, IFaE FF PU v Prešove
Foto: archív FF PU v Prešove

Farská a školská katechéza ako forma novej evanjelizácie

Nová evanjelizácia nespočíva v novom evanjeliu, ktoré by pochádzalo z nás samých, z našej kultúry, z našich analýz ľudských potrieb. Nie kultúra je mierou evanjelia, ale Ježiš Kristus je mierou každej kultúry a každej ľudskej činnosti. Doba, ktorú žijeme, u mnohých národov vskutku osobitným spôsobom podnecuje novú evanjelizáciu, ktorá musí byť novou svojím zápalom, svojimi metódami i vonkajším prejavom. Túto skutočnosť pri mnohých príležitostiach zdôrazňoval blahoslavený pápež Ján Pavol II., a práve toto jeho vnímanie sa stalo podnetom pre ďalšiu z pripravovaných konferencií na pôde GTF PU v Prešove.

Pod záštitou Katedry aplikovanej edukológie, ktorá sa v spolupráci s Diecéznym katechetickým úradom v Prešove snažila o priblíženie problematiky v katechéze na rôznych úrovniach - farskej aj školskej.

O konferenciu, ktorá sa konala 27. februára 2012, prejavilo záujem mnoho katechétov a bohoslovcov, čo utvrdilo presvedčenie organizátorov ponúkať vždy nový pohľad na metódy, prvky a vnímanie v katechéze, ktorá je základnou úlohou Cirkvi.

Mons. ThDr. Ján Babjak SJ, PhD. (arcibiskup a metropolita, veľký kancelár GTF) svojimi slovami povzbudil katechétov v ich službe a zdôraznil pri tom aspekty, ktoré katechéze a katechétovi pri ich službe nemôžu chýbať. Myšlienkou úvodného slova ku konferencii, ktoré predniesol Ing. Mgr. Eugen Valovič (tajomník Komisie pre katechizáciu a školstvo pri KBS), bolo vnímanie novosti ohlasovania rozličnými výrazovými prostriedkami a metódami, ktoré sa v katechéze nachádzajú.

Konferencia prebiehala v dvoch sekciách - farskej a školskej, pričom v oboch odzneli inšpiratívne príspevky, ktorých plné znenie si mohli členovia auditória prečítať vo vydanom zborníku, ktorý sa ponúkal už počas konania konferencie.

ThDr. Peter Tirpák, PhD.

Konferencia jubilantovi

Dňa 23. novembra 2011 sa v zasedacej miestnosti Filozofickej fakulty PU v Prešove konala konferencia pod názvom *Epištoly o jazyku a jazykovede*. Konferencia s medzinárodnou účasťou bola venovaná **významnému životnému jubileu** dlhoročného pedagóga prešovskej univerzity **doc. PhDr. Františka Ruščáka, CSc.** a konala sa pod záštitou Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove, Inštitútu slovakistických, mediálnych a knižničných štúdií a Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV (prešovskej pobočky).

Konferenciu slávnostne otvorila a viedla prof. PhDr. Daniela Slančová, CSc., riaditeľka Inštitútu slovakistických, mediálnych a knižných štúdií FF PU. O vedeckých milníkoch Františka Ruščáka informovala jeho dlhoročná kolegyňa doc. PaedDr. Jana Kesselová, CSc. Keďže oslávenca z času na čas kopne múza, a tak je súčasťou jeho života aj písanie poézie, dostala jeho umelecká tvorba priestor aj na tejto konferencii. Zo sonetov Františka Ruščáka recitovala Mgr. Soňa Pariláková, PhD. Príhovor jubilantovi predniesol dlhoročný učiteľ prešovskej univerzity a v súčasnosti jej emeritný profesor prof. PhDr. Ivor Ripka, DrSc. S pozdravmi a gratuláciami prišli mnohí kolegovia z prešovskej univerzity (z filozofickej, pedagogickej a právoslávnej bohosloveckej fakulty), ale aj hostia z banskobystrickej, košickej a ostravskej univerzity.

Po početných pozdravoch a gratuláciách sa slova ujal jubilant a svojou prednáškou *Kognitívne aspekty štylistiky* dokázal, že z pracovného tempa nevypadol, že sleduje vývin a pohyby v lingvistike a že štylistika je stále silnou stránkou jeho odborného bádania.

Na konferencii sa rokovalo dopoludnia aj popoludní v dvoch sekciách, pričom rokovania viedli prof. PhDr. Ivor Ripka, DrSc., prof. PaedDr. Vladimír Patráš, CSc., doc. Mgr. Martin Ološtiak, PhD. a PhDr. Peter Karpinský, PhD. Celkovo odznelo 20 odborných príspevkov.

František Ruščák sa narodil 15. novembra 1941 v Jenkovciach, neďaleko Sobraniec. Po úspešnom ukončení vysokoškolského štúdia v odbore slovenský jazyk – dejepis pôsobil niekoľko rokov ako učiteľ na základnej a neskôr strednej škole. Svoje skúsenosti z pedagogickej praxe zúročil v pedagogickom čítaní, za ktoré získal zlatú medailu ministra školstva ČSSR a možnosť víťaznú prácu publikovať. A tak v roku 1971 vychádza *Nácvik invencie, kompozície a štylizácie na hodinách slohu*, ktorý dlhé roky

slúžil učiteľom základných škôl ako metodická príručka na vyučovanie slohu.

Od roku 1975 pôsobil František Ruščák ako vysokoškolský učiteľ a v rokoch 1987 – 2004 aj ako vedúci Katedry slovenského jazyka a literatúry Pedagogickej fakulty UPJŠ, neskôr premenovanej na Katedru knižničných a slovakistických štúdií Fakulty humanitných a prírodných vied Prešovskej univerzity v Prešove. Svoj život zasvätil vede a mladým ľuďom – budúcim pedagógom. Ako sám veľmi rád spomína, v začiatkoch svojej kariéry mal možnosť odborne, vedomostne a osobnostne sa formovať pod vplyvom takých veľkánov slovenskej jazykovedy, akými boli Ľudovít Novák, Ján Horecký a Jozef Mistřík.

Ako lingvistovi mu učarovala hlavne štylistika a rétorika. Prednášky a odborné semináre z tohto vedného odboru sa stali hlavnou náplňou jeho dlhoročnej vysokoškolskej pedagogickej praxe.

Štylistika ho oslovila aj ako vedca. Ako prvý v slovenskej lingvistike vyčleňuje v systéme zaužívaných štýlov epištolárny štýl. Tejto problematike sa venoval niekoľko rokov a napísal mnoho odborných prác, ktoré zaznamenali kladné ohlasy nielen na Slovensku, ale aj v zahraničí (*Pokus o vymedzenie epištolárneho štýlu*, 1981; *Teoretické východiská epištolárneho štýlu*, 1984; *Osnovnyje voprosy epištolarnogo stila*, 1985; *Súhlasne i polemicky o epištolárnom štýle*, 1986; *Kompozičné parametre epištolárnych textov*, 1988; *Epištolárny štýl ako prameň poznávania jazykovo-štylistických potencií českého a slovenského jazyka*, 1989; *Expresivita v slovenských epištolárnych textoch*, 1991 a pod.) Zavŕšením dlhoročného štúdia a bádania v tejto problematike sa stala monografia *Štylistika epištolárnych textov* (2002). V monografii uvažuje o epištolárnom štýle, podáva dejiny epištoly, približuje vzťah epištolárny štýl – epištolárny text a podrobne skúma štylistiku epištolárnych textov (lexika, syntax, kompozícia). V závere práce podáva komplexnú komunikáciu v epištolárnych textoch sluchovo postihnutých ľudí.

Ako lingvoštylistu ho lákal aj priestor všeobecnej komunikácie (*Štandardná komunikácia ako reflexia súčasnej jazykovej situácie*, 2000), a tiež lingvistiky neprebádaný priestor náboženskej komunikácie (*Zvesť o Kristovom narodení ako žáner a text*, 1993; *Biblický text ako archetypálna dimenzia náboženskej komunikácie*, 2001).

Vo svojej odbornej práci nezabudol ani na svoju rodnú obec a symbolicky sa do nej vracia štúdiom *Nárečie*

Jenkoviec a okolia (2004).

V roku 2005 spolupracuje na vedeckej monografii *Interpretačné variácie umeleckého textu* (spolu s J. Sabolom a O. Sabolovou), v ktorej skúma znakovú podstatu textu a jeho parametre, rozlišuje jednotlivé typy textov, pričom ako učiteľ nezabúda ani na text, a tiež interpretáciu textu v školskej praxi. Autor načrtáva nielen zaužívané, ale aj menej známe metódy interpretácie textu. Ako vysokoškolský učiteľ a pedagóg mal František Ruščák neustále na zreteli budúcich učiteľov a školskú prax. Výsledky svojho bádania a poznania v oblasti štylistiky zhrnul v štúdiu *Súčasná štylistická teória a ich reflexie v školskej praxi* (2007). Ani po odchode do zaslúženého odpočinku František Ruščák nedáva zbyhom vede a pedagogickej praxi. Píše, tvorí (nielen odborné, ale aj umelecké texty), recenzuje, robí korektúry, rozdáva múdre rady; ak treba, učí. Žije plnohodnotný život, čoho dôkazom bola aj táto konferencia.

(Kon)figurácie

Sú zvuky súzvučky,
sú hviezdy súhviezdy,
sú slová súslovia,
sú vety súvetia.

Súbežné spätia spätosti,
súveké veky večnosti,
súčasná súčasť súčastí,
súvedná vednosť vedností.

Sú hlasy súhlasy,
dvojhlasné hlasy jeden hlas?
Figúry trápne, povieš si,
všetko je inak, mimo nás...

Šepotom šepkým šepkám ti,
počúvaj hlásky, pozri sa,
ako sa hrajú na lásky,
držia sa za ruky, smejú sa...

Dotykmi (h)lások spriaznení
hľadáme svoje istoty,
straty sa stanú nálezmi,
duše sa strasú prázdnoty...

František Ruščák

PaedDr. Eleonóra Zvalená, PhD.
Foto: AVštúdio CCKV PU v Prešove

Fakulta PU v Prešove s kompetentnosťou, potenciálom a konkurencieschopnosťou s vyspelým zahraničím... Týždeň vedy a techniky 2011 na FHPV PU v Prešove

Týždeň vedy a techniky je na Slovensku organizovaný Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky už od roku 2004. Účelom týždňa s týmto názvom je: - informovať verejnosť o význame a úlohách vedy a techniky pre rozvoj spoločnosti, - presvedčiť verejnosť o jej význame, nutnosti podporovať vedecko-výskumnú činnosť, ktorá prináša hospodársky a spoločenský pokrok a pomáha riešiť globálne výzvy a problémy, ktorým naša planéta čelí v 21. storočí a v neposlednom rade zvýšiť záujem mladej generácie o štúdium vedecko-technických disciplín.

Na Fakulte humanitných a prírodných vied PU v Prešove sme ho organizovali v termíne od 7. do 11. novembra 2011, pričom na realizácii úspešných akcií sa podieľali viaceré katedry.

Katedra fyziky, matematiky a techniky zorganizovala workshop s názvom „Aplikácia „Cryogen-free“ meracích systémov vo výskume vlastností tuhých látok“. Na podujatí sa prezentovali výsledky výskumu, ktorému sa venujú pracovníci katedry v oblasti výskumu elektrických tepelných a magnetických vlastností tuhých látok. Zámerom organizátorov akcie bolo oboznámiť širokú verejnosť s cieľmi, stavom riešenia, ako aj doteraz dosiahnutými výsledkami výskumu, realizovaného v rámci projektu „Vývoj teplomerov a magnetických senzorov na báze chalkogenidov“. Prednáškovú časť doplnila prezentácia výskumného unikátneho laboratória Versalab, ako aj demonštrácia meracích postupov aplikovaných pri reálnom výskume.

Katedra ekológie prispela prípravou konferencie s medzinárodnou účasťou pod názvom „Prírodné látky – biodiverzita a šľachtenie liečivých rastlín s dôrazom na ich využitie v praxi“. Na akcii odzneli príspevky nielen vedeckých pracovníkov, ale aj doktorandov. Náplňou témy bola predovšetkým prezentácia výsledkov selekcie rumančeka kamilkového a mäty piepornej. Šľachtenie diploidnej formy rumančeka bolo zamerané na vysoký obsah α -bisabololu, (až 55 %), vysokú úrodu kvetných úborov, vyrovnanosť a stálosť morfológických znakov. Cieľom pri klonovom šľachtení mäty piepornej bol vysoký obsah silice (až 2,6 %) a mentolu (až vynikajúcich 75 %).

Počas predmetného týždňa boli v súvislosti s danou problematikou otvorené laboratória Centra excelentnosti ekológie živočíchov a človeka PU, kde sa prezentovali chemicko-analytické metódy identifikácie obsahových

Otvorenie konferencie s medzinárodnou účasťou pod názvom „Prírodné látky – biodiverzita a šľachtenie liečivých rastlín s dôrazom na ich využitie v praxi“ dekanou FHPV PU v Prešove doc. PhDr. Nadeždou Krajčovou, PhD.

látok silíc aromatických rastlín (izolácia za použitia destilačnej aparatury, vákuovej rotačnej odparky a stanovenie ich kvalitatívno-quantitatívnych charakteristík plynovou chromatografiou s hmotnostným detektorom). Deň otvorených dverí na Školskom pozemku PU sa organizoval s cieľom poukázania na výskumné aktivity v rámci riešených projektov a spolupráce s partnermi z praxe: Centrom výskumu rastlinnej výroby Piešťany, ENVIVIA, s.r.o. Prešov, PRELIKA, a.s. Prešov, Calendula, a.s. Nová Ľubovňa, Agrokarpáty, s.r.o. Plavnica, Grand Hotel Kempinski Vysoké Tatry.

Katedra geografie a regionálneho rozvoja zorganizovala zaujímavú výstavu fotografií s názvom „Svet očami geografa“, ktorá bola spojená s prednáškou. Pri príležitosti 50. výročia existencie geografického pracoviska v našom meste vystúpil na podujatí so svojím príhovorom aj rektor PU v Prešove prof. RNDr. René Matlovič, PhD. a zároveň sa predstavila bohatá publikačná a vedecko-výskumná činnosť.

Vedecký seminár „Sociálno-pedagogické aspekty agresie stredoškôľakov a jej prevencie“ pod gesciou Katedry pedagogiky FHPV PU sa uskutočnil v Súkromnom školskom internáte za účasti vychovávateľov z Prešova a Košíc. Obsah podujatia tvorili príspevky riešiteľov grantového projektu VEGA 1/0332/10. Okrem nich vystúpili aj odborníci z Poľska, čím prispeli k rozšíreniu pohľadu na skúmanú problematiku. Diskusia s množstvom vystupujúcich obohatila celé rokovanie. Záverom si dovoľujem konštatovať, že podobnými aktivitami sa bude naša fakulta angažovať aj v nasledujúcom období: 15. výročia založenia Prešovskej univerzity v Prešove, pričom naším cieľom je predovšetkým rozvoj nášho regiónu na východe Slovenskej republiky.

doc. RNDr. Ivan Šalamon, CSc.
prodekan pre rozvoj a informatizáciu
FHPV PU v Prešove

Foto: archív FHPV PU v Prešove

Priestor pre svoje vystúpenia mali aj PhD. doktorandi.

Medzinárodná vedecká konferencia 1681 – 1781 – storočie protestantizmu v Uhorsku

Koncom roka 2011 priblížila medzinárodná vedecká konferencia storočnicu v uhorských dejinách. Obdobiu vymedzenému rokmi 1681 – 1781 bolo venované významné podujatie s bohatou účasťou prednášajúcich z domova i zahraničia.

Organizátorom celej konferencie bolo Centrum excelentnosti sociohistorického a kultúrohistorického výskumu Prešovskej univerzity v Prešove spolu s Inštitútom histórie Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove, Biskupským úradom východného dištriktu evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku a Kolégiom evanjelickej inteligencie východného Slovenska.

Miestom konania podujatia bolo v prvý deň Evanjelicke kolégium v Prešove. Počas nasledujúceho dňa prebiehala konferencia na pôde Rektorátu Prešovskej univerzity v Prešove. Prostredníctvom príhovorov sa otvorenia podujatia zhostili rektor Prešovskej univerzity prof. RNDr. René Matlovič, PhD. a biskup VD ECAV Slavomír Sabol, ktorí celé podujatie uviedli, čím odštartovali dve naplánované sekcie prvého rokovačieho dňa.

Cieľom konferencie bolo v rámci jednotlivých sekcií priblížiť etapu v dejinách Uhorska so zameraním na problematiku protestantizmu. Predmetom prezentovaných štúdií a následných diskusií boli otázky rekatolizácie, postavenia duchovných, vzdelávania na cirkevných školách, situácie v cirkvách či príspevky zamerané na konkrétne osobnosti protestantského života.

V rámci prvej sekcie, nazvanej *Uhorský protestantizmus 1681 – 1781*, vystúpili s kvalitnými štúdiami zahraniční hostia Karl Schwarz a Mezey Barna, ďalej Eva Kowalská a za IH FF PU Imrich Belejkaníč. Od šopronských článkov po satmársky mier niesla názov druhá sekcia, ktorá koncentrovala viacero domácich i zahraničných odborníkov. Patrili k nim R. Várkonyi Ágnes, Peter Kónya, Marie Marečková, Miloslava Bod-

nárová, Csatóry György a Sipos Gábor, ktorí rovnako prispeli hodnotnými odbornými štúdiami. Obe sekcie ukončila prínosná diskusia ako vyvrcholenie rokovačieho dňa.

V nasledujúci rokovací deň hostila budova Rektorátu Prešovskej univerzity v Prešove mnoho ďalších odborníkov na problematiku protestantizmu v Uhorsku. Pre hojný počet vystupujúcich sa prednášalo v dvoch miestnostiach naraz. V oboch prípadoch boli príspevky rozdelené do dvoch sekcií. Prvú rokovačiu skupinu otvorila sekcia *Protestantské školstvo v 18. storočí*, v rámci ktorej sa predstavili Libuša Franková, Libor Bernát, Eduard Lukáč a príspevok zo zahraničia od Ugri Jánoša. Na hodnotné referáty rovnako bohatá druhá sekcia niesla názov *Rekatolizácia v mestách a stoliciach*, kde ako referujúci vystúpili Dané Veronka, Balogh Judit, Peter Zubko, Monika Bizoňová, Czenthe Miklós, Bogár Judit a Annamária Kónyová.

S prvou skupinou referujúcich prebiehala paralelne druhá skupina taktiež v dvoch sekciách. Prvá, pomenovaná *V znamení náboženskej tolerance*, hostila nasledujúcich autorov: Szabadi István, Barta János, Papp Klára, Ivan Mrva, Marián Damankoš a Buzogány Dezső. Poslednou sekciou druhej rokovačej skupiny bola sekcia *Osobnosti cirkvi v Uhorsku*. Svoje príspevky v kontexte tematiky predniesli Patrik Derfiňák, Petrőczy Éva, Szabó András, Meszáros András, Peter Šturák, Ring Éva a Martin Javor. Inšpiratívne diskusie medzi jednotlivými sekciami priniesli mnoho impulzov pre ďalšie spracovanie a boli akýmsi osviežením priebehu celého podujatia.

Medzinárodné ovzdušie, bohatá účasť referujúcich a kvalitne spracované štúdie spolu vytvorili príjemné vedecké prostredie, ktoré sa podpísalo pod úspech celej konferencie. Úsilie organizátorov bolo naplnené a ostáva dúfať, že podnetné podujatie bolo pre všetkých zúčastnených obohatením a zároveň podnetom do ďalšej vedeckej činnosti.

PaedDr. Viera Vallová

Foto: AVštúdio CCKV PU v Prešove

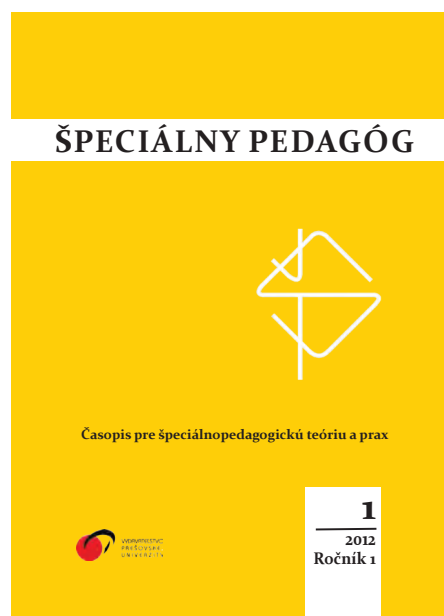
Špeciálny pedagóg

Pri príležitosti 15. výročia vzniku Prešovskej univerzity v Prešove vychádza na Katedre špeciálnej pedagogiky Pedagogickej fakulty PU prvé číslo nového vedeckého časopisu pod názvom ŠPECIÁLNY PEDAGÓG s podtitulom *Časopis pre špeciálnopedagogickú teóriu a prax*, ktorý bude vychádzať dvakrát do roka (február – september) vo Vydavateľstve Prešovskej univerzity v Prešove v printovej a elektronickej verzii (dostupnej na webovej stránke: www.ksp.pf.unipo.sk). K jeho založeniu nás inšpirovali nasledujúce dôvody:

1. progresívny vývoj v oblasti špeciálnej pedagogiky a nutnosť sprostredkovať najnovšie trendy širšej pedagogickej obci;
2. naplniť požiadavky učiteľov a špeciálnych pedagógov z praxe o poskytnutie špeciálnopedagogického poradenstva pri riešení konkrétnych problémov žiakov s narušením, so zdravotným postihnutím, žiakov so špecifickými vývinovými poruchami učenia a správania, ale aj žiakov pochádzajúcich zo sociálne znevýhodneného prostredia;
3. umožniť vzájomnú komunikáciu a výmenu názorov medzi špeciálnymi pedagógmi z pedagogickej praxe so špeciálnymi pedagógmi – odborníkmi z akademickej obce.

Kolektív Katedry špeciálnej pedagogiky PF PU v Prešove ako iniciátor vydávania špeciálnopedagogického časopisu má ambície a vízie zareagovať na tieto podnety, ponúknuť vedeckým pracovníkom, pedagógom, študentom i čitateľskej verejnosti potenciálny priestor na nastoľovanie aktuálnych problémov, na diskusiu, na publikovanie vedeckých, odborných a metodických štúdií, recenzií, zaujímavých podnetov, informácií a ďalších aktualít, ktoré súvisia so súvzťažnými a hraničnými vednými odbormi i pomocnými vedami špeciálnej pedagogiky, ako aj so špeciálnopedagogickou edukáciou detí, mládeže i dospelých nielen na Slovensku. V prvom čísle ponúkame stručné informácie z histórie a života Katedry špeciálnej pedagogiky PF PU v Prešove, štúdie so zaujímavými výsledkami z vedeckého výskumu v špeciálnej pedagogike, rozhovor s americkým školským psychológom hosťujúcim na katedre, niekoľko aktualít a zaujímavostí, recenzie a knižné novinky.

Bibiána Hlebová
vedúca redaktorka časopisu, Pedagogická fakulta

Japonská nadácia obdarovala knihami Univerzitnú knižnicu PU v Prešove

Japonská nadácia **The Nippon Foundation** v rámci programu „100 kníh pre pochopenie súčasného Japonska“ obdarovala knihami začiatkom roka 2012 Univerzitnú knižnicu Prešovskej univerzity v Prešove. Tento nadačný program je určený pre mimojaponské knižnice, ktoré nadácia vyberá na základe predloženého projektu (žiadosti). Publikácie (v angl. jazyku) do programu zaraďuje komisia desiatich expertov a tematicky sú zamerané na päť hlavných kategórií: politika a medzinárodné vzťahy, ekonómia a obchod, spoločnosť a kultúra, literatúra a umenie, história. Univerzitná knižnica PU bola so svojou žiadosťou úspešná a vďaka **The Nippon Foundation** obohatila svoj fond o 36 jedinečných knižných titulov, ktoré zaiste potešia jej čitateľov, najmä študentov Ústavu ázijských štúdií PU.

Ing. Peter Haľko, UK PU

Deň otvorených dverí na GTF

V stredu 7. marca 2012 o desiatej predpo-
ludní sa dvere GTF PU v Prešove otvo-
rili verejnosti. Každoročne sa počas Dňa
otvorených dverí fakulta snaží o to, aby
o jej zaujímavých študijných programoch
vedeli tí, ktorí sa rozhodujú pre svoje bu-
dúce povolanie či profesionálne smero-
vanie. Tak ako hovorí slogan fakulty –
okrem kvalitného a často jedinečného
typu štúdia ide o – vzdelanie a hodnoty.
Dekan fakulty prof. ThDr. Peter Šturák,
PhD., priblížil históriu fakulty, aktuál-
ne programy štúdia predstavil prode-
kan ThDr. Jaroslav Coranič, PhD., a spo-
luprácu s inými fakultami či programy
Erasmus prodekan Doc. ThDr. Marek
Petro, PhD., ktorý spolu s prodekanom
ThDr. PaedDr. Ing. Gabrielom Paľom,
PhD., doplnili informácie o duchovnej
službe a aktivitách mimo pôdu fakulty
a spropagovali Gréckokatolícke mládež-
nícke pastoračné centrum v Prešove.

Po diskusii sa študenti rozdelili do dvoch

skupín a doktorandi ich previedli fakultou, biskupským úradom a katedrálou. V rámci fakulty mali možnosť náv-
števníci vidieť študijné miestnosti, kaplnku, knižnicu, zasadaciu miestnosť a reprezentačné priestory fakulty.
Samozrejme v rámci prehliadky nechýbala jedáleň a bufet GTF PU v Prešove. Počas Dňa otvorených dverí nav-
štívili fakultu Prešovčania, Košičania, Humenčania, ale aj záujemcovia z Českej republiky.

ThLic. Martina Polaková
Foto: archív GTF PU v Prešove

Daj „lajk“ svojej fakulte

Zaklínadlami dnešných me-
diálnych čias sa čoraz viac
stávajú pojmy public relati-
ons, marketing a propagácia.
Téza „dobré sa predáva samo“
sa začína javiť ako endemit
medzi heslami a je nutné re-
vitalizovať jeho platnosť pod-
pornými prostriedkami. Kon-
kurenčné prostredie vytvára
tlak na prezentáciu smerom
navonok a tento trend sa udo-
mácňuje aj v akademickom
prostredí.

Potreba zvýšiť informovanosť spoločnosti o kvalitnom
vzdelávaní v regióne viedla k novým aktivitám na
pôde Filozofickej fakulty. Na sklonku minulého roka
sa pod vedením prodekanu FF pre rozvoj a zahranič-
né vzťahy, doc. Zuzany Strakovej, PhD., zorganizovala
pracovná skupina s cieľom zvýšiť mieru informova-
nosti o Filozofickej fakulte a jej pracoviskách v pove-
domí študentov, zamestnancov, uchádzačov o štúdium
a širšej verejnosti.

Prvým krokom bola reštrukturalizácia webovej strán-
ky fakulty na užívateľsky priateľskejšiu verziu - táto
aktivita sa bude aj naďalej priebežne realizovať na zá-
klade podnetov akademickej obce. Zámerom je spre-

Daj like svojej fakulte :)

facebook.com/ff.pu.presov

hľadniť informácie na hlavnej
stránke a stránkach jednot-
livých inštitútov, kde cieľom
nie je uniformita, ale jednot-
nosť štruktúry, ktorá vedie
k zvýšeniu prehľadnosti, ergo,
k nárastu jej informačného po-
tenciálu. Výraznou zmenou
v štruktúre hlavnej stránky
je integrácia facebookovej ná-
stenky fakulty, kde sa zve-
rejňujú informácie aj z face-
bookových kont jednotlivých
inštitútov. Facebook je novo-

dobým sociálnym fenoménom a je nutné využiť obrov-
ský informačný potenciál sociálnych sietí na propagáciu
fakulty medzi možnými uchádzačmi o štúdium a po-
tenciálnymi partnerskými organizáciami, ale najmä
informovať širokú verejnosť o dianí a prínose fakulty
pre región.

Detaily o akciách, o ktorých chcete informovať, môžete
posielať na mejlovú adresu komisie pre vzťahy s verej-
nosťou: marketing@ff.unipo.sk.

Mgr. Michal Bočák, PhD.
Mgr. Michaela Marcinová, PhD.
Mgr. Peter Oborník

„Kedy je právo spravodlivé“

Dňa 24. 02. 2012 navštívila akademickú pôdu Pravoslávnej bohosloveckej fakulty PU v Prešove **doc. JUDr. Lucia Žitňanská, PhD.**, vtedajšia ministerka spravodlivosti Slovenskej republiky. Vystúpila s témou „Kedy je právo spravodlivé“, kde sa v krátkosti dotkla niektorých pálčivých tém v jurisdikcii v historickom a súčasnom kontexte. Organizačne túto prednášku zabezpečoval a viedol **doc. PhDr. Tomáš Hangoni, PhD.**, prodekan pre vzdelávanie. Podujatia sa zúčastnili okrem **vľadyku Kryštofa**, metropolitu Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku, **Jána**, arcibiskupa prešovského a Slovenska, **Mgr. Márie Huňadyovej**, tajomníčky PBF PU, členovia pedagogického zboru a ostatní zamestnanci, ako aj početná študentská enkláva. Ostáva len dúfať, že členovia vlády SR ako aj poslanci národnej rady SR budú navštevovať akademické plénum častejšie, než je tomu v tomto období. **ThDr. Maroš Šip, PhD., Foto: archív PBF PU v Prešove**

KONÁME... za nulovú toleranciu násilia páchaného na ženách

V štvrtok 1. decembra 2011 na *Katedre sociálnej práce, Inštitútu edukológie a sociálnej práce Filozofickej fakulty Prešovskej Univerzity* prebehla akcia „Dni aktivizmu na školách“, ktorú viedli Mgr. Natália Krokavcová z OZ FENESTRA Košice a dve študentky 2. ročníka magisterského štúdia *Katedry sociálnej práce IEaSP FF PU Bc.*, Ľudmila Koscelníková a Bc. Lýdia Koňaková. Aktivity sa zúčastnila aj Mgr. Apolónia Sejková, štatutárna zástupkyňa a výkonná riaditeľka ZZŽ MyMamy Prešov. Témou stretnutia bolo násilie páchané na ženách, téma, ktorá u ľudí stále vyvoláva rozličné reakcie. Akcia sa uskutočnila v rámci kampane „16 dní aktivizmu proti násiliu páchanému na ženách“, ktorá trvala od 25. novembra (*Medzinárodný deň boja proti násiliu páchanému na ženách*) do 10. decembra (*Medzinárodný deň ľudských práv*), čím symbolicky prepojila tieto dva dni a poukázala na fakt, že násilie páchané na ženách je porušovaním ľudských práv žien. Ide o medzinárodnú kampaň, ktorá vznikla z iniciatívy prvého *Inštitútu pre globálne líderstvo žien (Women's Global Leadership Institute)* v roku 1991.

Od tohto roku sa do kampane zapojilo 3700 organizácií zo 164 krajín sveta. OZ FENESTRA sa do kampane zapája už druhý rok a prostredníctvom rôznych aktivít, ktoré organizuje aj za pomoci mladých dobrovoľníčok, šíri myšlienku nulovej tolerancie násilia páchaného na ženách a odkaz kampane KONAJME! Odkaz je výzvou pre všetkých ľudí, organizácie, firmy, verejné a štátne inštitúcie na Slovensku, aby sme spoločne začali realizovať konkrétne kroky v boji proti násiliu páchanému na ženách. Aby sme vytvorili spoločnosť, ktorá hovorí jasné NIE násiliu páchanému na ženách, krajinu, v ktorej ženy zažívajúce násilie v intímnych vzťahoch a ich deti nájdu účinnú a rýchlu pomoc, podporu a ochranu.

Ku kampani sa tento rok pridali aj ďalšie ženské MVO - *Pomoc rodine* (Michalovce), *OZ Žena v tiesni* (Martin), *Možnosť voľby* (Bratislava), neformálna skupina ľudsko-právnych aktivistiek (Poprad), nadačný fond *Slovensko-český ženský fond* (Bratislava) a organizácia, ktorá tak ako ostatné menované organizácie vo svojich mestách, pomáha ženám zažívajúcim násilie v intímnych vzťahoch a ich deťom v rámci Prešovského samosprávneho kraja - ZZŽ MyMamy.

Dňa aktivizmu na našej univerzite sa zúčastnilo 18 študentiek a študentov 1. a 2. ročníka magisterského štúdia *Katedry sociálnej práce IEaSP FF PU* a vyučujúca Mgr. Monika Bosá, PhD. Lektorky viedli stretnutie interaktívnou formou, čím podnecovali u študentov a študentiek aktivitu a uvažovanie nad problematikou násilia páchaného na ženách. V úvode stretnutia sa predstavila Mgr. Apolónia Sejková, ktorá poskytla základné informácie o ZZŽ MyMamy v Prešove a Mgr. Natália Krokavcová, ktorá predstavila košické OZ FENESTRA.

Po úvodnom predstavovaní účastníkov a účastníčok pokračovala skupina v aktivite zameranej na rozbor piesní hovoriacich o násilí na ženách, ktorú viedla Bc. Ľudmila Koscelníková. Aktivita mala podnietiť uvažovanie nad problematikou, zaujatie postoja študentov a študentiek voči násiliu na ženách a diskusiu v rámci skupín, ktorá plynule prešla do skupinovej diskusie o násilí páchanom na ženách.

Túto časť, v rámci ktorej sa rozoberala definícia násilia, jeho formy, príčiny, výskyt a možnosti pomoci, facilitovala Mgr. Natália Krokavcová. Ďalšou témou v rámci diskusie bolo dating violence, v preklade „násilie na rande, počas chodenia, randenia“, kedy Bc. Lýdia Koňaková predstavila skupine formy dating violence a ako rozlíšiť zdravý a násilný vzťah. Záver stretnutia

bol zameraný na tému aktivizmus.

Podakovanie za aktivity pre študentov a študentky, ale najmä za prácu, ktorú pre ženy zažívajúce násilie a ich deti robia, patrí OZ FENESTRA, ZZŽ MyMamy a ich dobrovoľníckam.

Násilie páchané na ženách je závažným celospoločenským problémom, s ktorým má podľa posledného reprezentatívneho výskumu z roku 2008 skúsenosť 21,2 % žien na Slovensku. Alarmujúco vysoké číslo je výzvou nielen pre študentov a študentky pomáhajú-

cich profesií, ale najmä pre nás, aby sme neboli voči problému ľahostajní.

Viac informácií o kampani nájdete na <http://www.fenestra.sk/16-dni-aktivizmu/>, kde môžete zároveň symbolicky povedať svoje NIE násiliu páchanému na ženách.

Bc. Ľudmila Koscelníková,
študentka študijného odboru sociálna práca (Ka-
tedra sociálnej práce IEaSP FF PU)

Zamilovaní vytvorili rekord bozkov v náručí

Na Hlavnej ulici sa 14.2.2012 podarilo 332 párom vytvoriť slovenský rekord bozkov v náručí. Mesto Prešov spolu s Prešovskou univerzitou v Prešove, Rádiom Prešov 91,4 a PKO zorganizovalo už 5. ročník podujatia PREŠOV - LÁSKA MOJA.

Prešovské námestie zdobilo veľké červené srdce, v ktorom sa zaľúbení mohli odfotiť. Pripravená bola aj dvojmetrová valentínska torta. Atmosféru vytvárali aj dobrovoľníčky rozdávané objatia.

Zadaných aj nezadaných prilákali vystúpenia Tomáša Buranovského a program zaklincovali Heľenine oči. Podujatie moderovali známe tváre Rádia Prešov Peter Oborník a Ivana Fedorová. Zaregistrované páry mohli vyhrať exkluzívne ceny, víťazi sa tešia z wellness pobytu, valentínskej masáže, či exteriérového fotenia. Hlavnou cenou bol romantický zájazd pre dvoch.

Akcie sa zúčastnili mladí aj starší a nechýbali ani študenti Prešovskej univerzity. „S priateľom sme sa sem tešili. Heľenine oči a Tomáš Buranovský boli skvelí. Na Hlavnej panovala super zaľúbená atmosféra a navyše sme si urobili peknú fotku vo valentínskom srdci,“ prezradila študentka manažmentu Petra.

Vladimíra Čajová
Foto: archív autorky

„8th International Masterclasses 2012 Hands On Particle Physics“

Na Prešovskej univerzite v Prešove bol piatok, 23. marca 2012, predposledným dňom niekoľkotýždňového medzinárodného podujatia, ktoré začalo už 28. februára a prepojilo spoločným úsilím 130 inštitúcií, 8000 študentov z 30 krajín pri odhaľovaní záhad nášho mikrosvetu. Na prešovskej časti medzinárodného podujatia sa zúčastnili študenti z dvoch gymnázií a Strednej odbornej školy obchodu a služieb v Prešove, spolu 28 študentov. Podujatie Masterclasses 2012 v Prešove organizovalo Centrum celoživotného a kompetenčného vzdelávania Prešovskej univerzity v Prešove a uskutočnilo sa v rámci podujatí pri príležitosti 15. výročia PU v Prešove.

Tak ako každý rok, aj v tomto sa uskutočnila prvá hlavná prednáška v študovni Univerzitnej knižnice PU v Prešove. Doc. RNDr. Júlia Hlaváčová, PhD. počas prvej prednášky vysvetlila základné pojmy a fyzikálne princípy potrebné k porozumeniu súčasných teórií o štruktúre mikrosvetu. V prednáške a nasledujúcej diskusii sa študenti dozvedeli o fundamentálnych stavebných jednotkách hmoty, ako ich môžeme identifikovať, aké sily ich držia pohromade a ako tieto sily fungujú. Do diskusie sa zapojili aj ďalší lektori RNDr. Alexander Dirner, CSc. a RNDr. Marek Bombara, PhD., ktorý mal aj nasledujúcu hlavnú prednášku s názvom „Fyzika na urýchľovači LHC v CERN“.

Poobede po metodickej príprave k praktickej časti podujatia študenti analyzovali časti z reálnych dát z experimentu ATLAS. Práca so skutočnými výsledkami z jedného z najprestížnejších svetových experimentov súčasnosti v medzinárodnom vedeckom a výskumnom laboratóriu v CERNe (Európska organizácia pre jadrový výskum CERN v Ženeve) mohli účastníci podujatia pochopiť a zažiť atmosféru z procesu vyhodnocovania a hľadania predpokladaných výsledkov. Metodický úvod k meraniam a analýze viedla študentka z Katedry jadrovej a subjadrovej fyziky Ústavu fyzikálnych vied Prírodovedeckej fakulty UPJŠ v Košiciach, Bc. Zuzana Fecková a jej dvaja kolegovia.

Po analýze spracovaných a vyhodnotených údajov nasledovala videokonferencia v prostredí Vidyo moderovaná vedcami - skutočnými účastníkmi cernských experimentov. Videokonferenčného stretnutia sa v piatok spolu s Prešovčanmi zúčastnili študenti na univerzitách z lokalít Clermont-Ferrand, Pisa, Marseille a Orsay.

Súčasťou podujatia bol aj medzinárodný kvíz, v ktorom boli jeho víťazi odmenení tričkami s motívom Masterclasses a ďalšími propagačnými materiálmi. Aktívni účastníci akcie dostali publikácie o časticových experimentoch, perá, vzdelávacie interaktívne DVD a ďalšie propagačné materiály týkajúce sa Prešovskej univerzity v Prešove. V závere dostali študenti certifikáty o úspešnom absolvovaní popularizačno-vzdelávacieho podujatia a informácie o možnosti zúčastniť sa vo vzdelávacom kurze Particle Physics Masterclasses v LMS Moodle a tiež o projekte Cascade projekty 2012.

A čo na to hlavná aktéri podujatia? Sústredené vnímavé pohľady hovorili za všetko. „Rada sa zúčastňujem na podobných podujatiach. Program sa mi veľmi páčil, rada by som niečo podobné absolvovala aj v budúcnosti,“ uviedla tretiačka z Gymnázia J. A. Raymana v Prešove Anna Juhášová.

RNDr. František Franko, PhD., koordinátor projektu na PU v Prešove
Foto: Bc. Vladimír Piskura, AV štúdio CCKV PU v Prešove

PBF sa stala miestom, kde vstúpil „Hlas anjelov do Vašich srdc“

V čase očakávania Vianoc - obdobia, keď sú ľudia k sebe lepší, ohľadupľnejší a často krát ochotní a schopní pomôcť, prišlo občianske združenie Angelos s iniciatívou pomôcť ľuďom v núdzi. Začiatkom decembra v priebehu troch dní zrealizovalo, v spolupráci s Katedrou kresťanskej antropológie a sociálnej práce Pravoslávnej bohosloveckej fakulty, akciu s názvom „Hlas anjelov do Vašich srdc“. Išlo o predvianočný bartrový obchod, kde ľudia ochotní pomôcť mohli vymeniť šatstvo, hračky a školské potreby za výrobky členov občianskeho združenia Angelos.

Občianske združenie Angelos je zriadené pri Katedre kresťanskej antropológie a sociálnej práce Pravoslávnej bohosloveckej fakulty. Ide o mimovládne, nepolitické a dobrovoľné združenie. Jeho členmi sú študenti, ktorí majú reálny záujem zvyšovať svoje profesijné kompetencie a nezištne sa angažovať v oblasti charitatívnej a sociálnej služby. Samotné poslanie občianskeho združenia Angelos sa formovalo na princípoch kresťanskej vzájomnosti, potreby pomáhať a odhodlaní napredovať. Predvianočný bartrový obchod je výsledkom aktivity zameranej na poskytovanie pomoci ľuďom v nepriaznivej sociálnej situácii a podpory rodinám s deťmi. Prvotným cieľom akcie bola pomoc konkrétnej rodine a jednotlivcom. Avšak vďaka štedrosti zamestnancov a študentov fakulty a občanov mesta Prešov podarilo sa nám pomôcť viacerým. Vyzbierané šatstvo, hračky a školské potreby členovia občianskeho zdru-

ženia Angelos po skončení akcie najskôr roztriedili a neskôr osobne odniesli do štyroch rodín. Tak promptne a nezištne reagovali na potreby a prosby tých, ktorí to potrebovali. Skupina troch študentiek 1.ročníka odboru Charitatívna a sociálna služba pripravila vianočný balík pre človeka z ulice, s ktorým spontánne nadviazali kontakt už na začiatku zimného semestra tohto akademického roka. Všetky vianočné balíky boli nielen obsahovo, ale aj vizuálne starostlivo pripravené. Dojmy a emócie, ktoré vládli pri ich odovzdávaní zanechali v každom z nás hlbokú a silnú spomienku. Tieto momenty ostanú navždy vryté nielen v našej mysli, ale predovšetkým v našich srdciach.

Preto aj na tomto mieste vyjadrujeme slová vďaky. V prvom rade ďakujeme Bohu za to, že nechal zaznieť hlas anjelov vo Vašich srdciach a umožnil nám všetkým tak naplniť kresťanské poslanie Vianoc. Ďakujeme tým, ktorí nezištne a s radosťou vymenili svoje veci za skromný výrobok členov občianskeho združenia Angelos. Ďakujeme vedeniu Pravoslávnej bohosloveckej fakulty za podporu a ústretovosť. Rovnako všetkým členom občianskeho združenia Angelos ako aj tým, ktorí sa zastavili a obdarili nás hoci len dobrým slovom a úsmevom ďakujeme za podporu, radosť a nadšenie, ktoré sme cítili.

Petra Stanková
Študentka 2.ročníka odboru CHSS
Členka občianskeho združenia Angelos

Koncert Integrácia mal opäť v Prešove zelenú....

Koncert Integrácia sa v Prešove stal už kultúrnym podujatím s tradíciou, ktoré každoročne umožňuje stretnutie zdravých detí s deťmi zdravotne postihnutými. Podujatie spája deti zdravé a choré, nadané a menej nadané, veselé a smutné.

Koncert Integrácia alebo *„Slnko svieti pre všetky deti rovnako“* ani tento rok neporušil svoju tradíciu, a tak sa pred vianočnými sviatkami 19. decembra 2011 približne viac ako 3000 detí z celého Slovenska mohli spoločne stretnúť a zabaviť sa. Koncert bol bohatý na tanečné a spevácke vystúpenia, ktoré svojimi moderátorskými vstupmi dopĺňali Patrik Švajda a Katarína Brychtová. Na pódiu sa počas niekoľkých hodín striedali „hviezdy“ formátu Peter Nagy, Beáta Dubasová, Darina Rolincová, Monika Bagárová, Marián Čekovský, Laci Strike a mnoho ďalších umelcov slovenskej populárnej scény. Program obohatili aj vystúpenia detí, ktoré aj napriek handicapu dokázali, že vedia nádherne spievať, tancovať a boli ocenené veľkým potleskom publika. Pre deti nechýbali ani zaujímavé výhry, pochúťky a darčeky, ktoré už aj tak perfektnú atmosféru len umocnili.

Sme potešení, že pri spoluorganizovaní tohto podujatia ani tento rok nechýbala Fakulta zdravotníckych odborov PU v Prešove. Organizačne podujatie podporili študenti katedry ošetrovateľstva pod pedagogickým vedením PhDr. J. Cinovej, PhD. a PhDr. M. Pavelkovej. Na podujatí sa zúčastnili, tak ako po ostatné roky, študenti Katedry urgentnej zdravotnej starostlivosti pod pedagogickým vedením PhDr. D. Rybárovej, PhD., ktorí dohliadali na zdravie a bezpečnosť detí i všetkých prítomných.

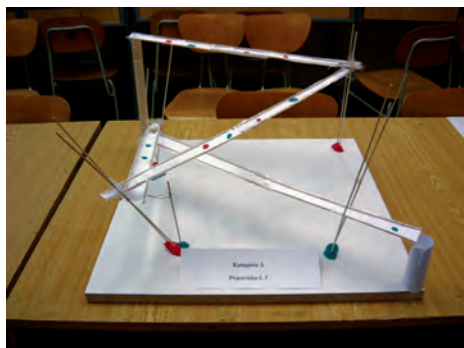
Vážime si každú príležitosť, kedy môžeme nezištne pomáhať a podujatie Integrácia je jednou z tých jedinečných príležitostí.

PhDr. Jana Cinová, PhD.
PhDr. Matilda Pavelková
PhDr. Daniela Rybárová, PhD.
FZO PU v Prešove
Katedra ošetrovateľstva
Katedra urgentnej zdravotnej starostlivosti

Technická olympiáda na Katedre fyziky, matematiky a techniky FHPV PU v Prešove

Vzdelávanie k práci, k technike a technológiám v rámci všeobecného vzdelávania žiakov v základnej škole, na rozdiel od vyspelých krajín sveta, je v Slovenskej republike dlhodobo zaznávané. Postavenie bývalých povinných vyučovacích predmetov Pracovné vyučovanie a Technická výchova, ale i v súčasnosti predmetu s názvom Technika, je vzhľadom na týždennú časovú dotáciu predmetu (1 vyučovacia hodina týždenne len v jednom z roč. 5. až 9.; ročník určí škola) veľmi nestabilné a nevyhovujúce. Celospoločenské dôsledky, ktoré sa rôznymi nekompetentnými zásahmi do systému všeobecného technického vzdelávania v ZŠ SR v minulosti i súčasnosti udiali (napr. znížovanie časovej dotácie výučby predmetu, svojvoľná likvidácia materiálno-technickej bázy bez legislatívnej opory a pod.), sa dnes v rozsiahlej miere prejavujú v minimálnom záujme absolventov základných škôl o ďalšie štúdium v stredných odborných školách technického zamerania a ešte výraznejšie aj na slovenskom trhu

práce. Podceňovanie technickej výchovy sa značne podieľa na súčasnej nezamestnanosti a na nedostatku pracovníkov v technických profesiách.

Napriek uvedeným negatívnym skutočnostiam podarilo sa nie veľkej skupine priaznivcov a podporovateľov všeobecného technického vzdelávania v ZŠ v SR v spolupráci s MŠ SR v roku 2010 zaregistrovať Organizačný poriadok súťaže Technická olympiáda, čím sa predmetná súťaž historicky po prvýkrát zaradila medzi oficiálne žiacke súťaže, ktoré organizačne a metodicky riadi IUVENTA.

Oddelenie techniky Katedry fyziky, matematiky a techniky FHPV PU v Prešove v spolupráci s ABC Centrom voľného času v Prešove dňa 14. februára 2012 zorganizovalo už po druhý krát Krajské kolo technickej olympiády (KK TO) žiakov základných škôl. Súťaž, ktorá prebiehala v priestoroch katedry, sa zúčastnili víťazi obvodových kôl z 8 obvodov prešovského regiónu. KK TO sa uskutočnila v dvoch vekových kategóriách:

Kategória A – žiaci 8. a 9. ročníka ZŠ a 3. a 4. ročníka osemročných gymnázií (OG) ako súťaž dvojíc - celkom 16 žiakov.

Kategória B – žiaci 5. -7. ročníka ZŠ a 1. a 2. ročníka OG ako súťaž jednotlivcov - celkom 8 žiakov.

Po absolvovaní úvodnej, testovej časti KK TO, v časovom limite 30 minút, súťažiaci pokračovali

v realizácii praktickej časti (časový limit 90 minút), ktorá bola v oboch kategóriách zameraná na tvorivé riešenia vyžadujúce aplikáciu technického myslenia a technických kognitívnych i psychomotorických zručností.

Víťazi kategórie A, žiaci Kohút Kamil a Knapík Michal zo ZŠ Komenského 6, Stará Ľubovňa, postúpili do Celoštátneho kola TO, ktoré sa uskutoční v dňoch 2. a 3. mája 2012 v Banskej Bystrici. Víťazom kategórie B sa stal žiak Dávid Svitana zo ZŠ s MŠ, Dostojevského v Poprade.

So záujmom si priebeh 2. roč. KK TO 2012 v Prešove pozreli okrem doprovodu žiakov (učitelia vyučovacieho predmetu Technika, členovia a predsedovia obvodových kôl TO a členovia KOK TO) aj zahraniční hostia z Univerzity v Rzesowe. Verme, že výchova a vzdelávanie k práci napomôže k rozvoju nadaných a talentovaných žiakov, možno budúcich tvorcov know - how v oblasti techniky a technológií, od čoho vo významnej miere môže závisieť aj zlepšenie kvality života na Slovensku.

prof. PaedDr. J. Pavelka, CSc.
predseda

Krajskej odbornej komisie TO
Foto: archív FHPV PU v Prešove

Nemožné sa stalo možným

V piatok 10. februára, gospelová skupina Anastasis, ktorá existuje už 18 rokov prezentovala nový, v poradí tretí album *neMožné*. Skupinu v súčasnosti tvoria štyria bohoslovci Gréckokatolíckeho kňazského seminára bl. biskupa Pavla Petra Gojdiča v Prešove, študenti Gréckokatolíckej teologickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove a jeden už vysvätený gréckokatolícky kňaz. Autormi hudby a textov väčšiny z desiatich piesní na albume sú práve členovia kapely. Ďalšie sú z dielne už vysvätených gréckokatolíckych kňazov. Nové cédečko v zastúpení prešovského arcibiskupa a metropolitu Jána Babjaka SJ požehnal súdny synkel Prešovskej archieparchie Juraj Popovič. Na koncerte pri príležitosti vydania cédečka vystúpili aj hostia Martin Husovský a Peter Milenky Band. A prečo má album názov *neMožné*? Album sa rodil veľmi dlho, v podstate celý rok a bohoslovci mu popri formácii na kňazstvo a štúdiu venovali svoj voľný čas. V určitej chvíli konštatovali, že nahrávať album je nemožné. Nakoniec ich inšpiroval text z evanjelia podľa Marka 10, 27, na ktorý odkazujú aj hodinové ručičky na obale albumu. Ide o Ježišove slová: „*Ľuďom je to nemožné, ale Bohu nie. Lebo Bohu je všetko možné.*“ To je aj leitmotív a hlavný odkaz nového albumu. Preto na koncerte na prvom mieste zaznela vďaka Bohu za jeho pomoc.

Za produkciu cédečka sú členovia skupiny vďační predovšetkým Martinovi Husovskému, majstrom zvuku Stanovi Čorejovi a Martinovi Migašovi, nahrávaciemu štúdiu Pink Street, štúdiu Komajota, Perina, sponzorom ale aj odborníkom, ktorí stáli pri zrode tohto albumu a mnohým, ktorí im venovali myšlienku či modlitbu a dávali najavo povzbudenie a prajnosť. Album vyšiel vo vydavateľstve Petra, n. o. v Prešove.

Mons. ThDr. Ľubomír Petřík, PhD., Foto: archív GTF v Prešove

Ako ste len mohli, ujo Dobšinský...

Asi takto by zrejme znela moja výčitka, mňa – dieťaťa, ktoré dospelo, známemu zberateľovi rozprávok, ktorý v podstate ani nebol zberateľom – veď sám rozprávkam dával vlastnú autorskú pečatľ.

Koľkokrát som sa v noci prebudil s výkrikom na perách a koľkokrát som už potom nemohol zaspieť! Koľkokrát som spotený a prestrašený, zmučený a ubolený, zvieral končety paplóna až do rána bieleho... O jedenástej v noci mi do okna nakúkala zlá ježibaba, pre ktorú som nemal prichystanú žiadnu rozžeravenú pec... Vždy pred polnocou za mnou prišla čudná pani so zlatými vlasmi a ústa mala pomazané krvou... Úderom dvanástej som počul v našom panelákovom dome výťah, v ktorom sa vyvážala kmotra Smrť a výťah vždy zastal na našom druhom poschodí... Sem-tam vonku zaprašťal konár s rozprávkovým obescom a dal by som ruku do ohňa, že pod posteľou sa mi ukrývali všetky démonické príšery, čakajúce len na vystrčenie mojej prepotenej nôžky z postieľky... Koľkokrát sa tieto hrôzostrašné veci udiali? Viem to presne. Ani raz. Ani raz som pre ľudové rozprávky psychicky netrpel. A to som sa ich v detstve načítal požehnané. A viem aj prečo. Lebo zlo, násilie a brutalita, z ktorých prítomnosti je

ľudová rozprávka niekedy obviňovaná, majú svoj vnútorný a hlboký zmysel. Lebo všetko to hrozné napokon zmizne. Lebo dieťa, ktoré je prednastavené všetko vnímať prvoplánovo ako gradujúcu realitu a identifikuje sa vždy s tými najlepšími a najkrajšími postavami, nakoniec pocíti neskutočný pocit úľavy z dobrého konca. Lebo ľudová rozprávka pozná iba dobrý koniec – práve preto je ľudová. A to, že je tam viac násilia, ako by si niektorí dospelí želali, je spôsobené tým, že pôvodne patrili rozprávkové príbehy práve im. K deťom sa dostali až v 19. storočí – a to je pravda pravdú-

ca... Násilie nemožno zľahčovať, aj to je fakt. Lenže násilie a všetko zlo vo fiktívnom príbehu rozprávky je vždy nevyhnutne sankcionované. Previnil si sa? Tak budeš pykať... Bol si závistlivý, pyšný a nenásytý? Aj to nájde v priestore rozprávky svoje etické vyústenie. Lebo v nej nejde o reálne životné situácie – ide v nej len o modelové matrice správania sa.

Ak to dospeláci nepochopia – a mám tým na mysli hlavne budúcich absolventov učiteľských smerov, ktorí budú vstupovať do tried vyhradených pre primárne vzdelávanie – úplne zbytočne oberú deti o čarovný svet jednoznačnej polarizácie dobra a zla. A ak sa to deti nenaučia zamlada, už to viac nedobehnú. Veru, ohýbaj ma, mamko... Ak už niekomu vadí to prvoplánové násilie, o ktoré v príbehu v podstate vôbec nejde (lebo je prostriedkom, nie cieľom), nech si len urobí malý prieskum sobotno-nedeľných animovaných seriálov či filmov, ktorými sa každý týždeň „napchávajú“ všetky deti.

Mimochodom, ďakujem vám, ujo Dobšinský, že ste do mňa vložili človečinu. Hoci niekomu aj smrdí. Ale to je už iný príbeh.

**Mgr. Radoslav Rusňák, PhD.
PF PU v Prešove**

Až na dno 2011

„Jó, to se pozná, že jsou to Slováci, ti se nezapřou“

Súťaž pre študentov odboru zdravotnícky záchranár sa uskutočnila v termíne 14. - 16. októbra 2011 v malej dedinke Skryje v okrese Rakovník v Českej republike. Snahou organizátorov bolo urobiť súťaž, kde je menej úloh, menej súťažiacich družstiev a okrem zdravotníckych úloh pridať aj úlohy, ktoré so záchranou života viac či menej súvisia a podčiarkujú tak fyzickú a psychickú náročnosť súťaže. Tento fakt sme brali do úvahy už pri rozhodovaní, či sa súťaže zúčastníme. Naša posádka tak v konečnej zostave bola silná, rýchla, múdra, skúsená a neodolateľná. Obmedzený počet družstiev a zistenie, že sme jediná posádka zo Slovenska, ktorá navyše ide obhajovať prvé miesto po starších kolegoch z minulého roku, nás pred súťažou burcovalo k neustálemu tréningu našich zdatností. A tak sme sa v zložení Peter Jacko, Igor Šajtlava a Tomáš Kotrady vydali zistiť, čo je v nás.

sme museli riešiť volaním na krajské operačné stredisko (číslo hlavného stanu súťaže), priamo počas výjazdov. Úloh bolo sedem a v nasledujúcich riadkoch sa o nich dozvieme viac.

Prvá výzva prišla o 23.17 a znela takto: „Skryje 105, proti Hobby centru, žena 1960, zrejme kolapsový stav, alebo ochrnutí. Volala netař, která je na místě. Čas na presun 10 min. KOS.“

Podmienkou úspešného prebratia každého výjazdu bolo do 3 min. prezvoniť naspäť na KOS. Potom sme sa rýchlym behom presunuli na stanovisko, keďže zrub bol vzdialený cca. 1 km od dediny. Po príchode ku sanitke nám organizátori zopakovali výzvu, upozornili nás na ďalšie vybavenie v sanitke a stanovili čas na riešenie úlohy 20 min. Pacientku sme našli ležať v pivnici na bruchu s ľavostrannou parézou, afáziou, poruchou hybnosti a prekvapivo dobre zahraným „padnutým kútikom“. Diagnostikovali sme jej cievnú mozgovú prírodu (NCMP). Jej netař nás pri odoberaní anamnézy zavádzala, ale Peter aj tak zistil všetky dôležité informácie, hlavne čas, kedy spolu naposledy telefonovali. To rozhodovalo o smerovaní pacientky na neurologickú jednotku. Keďže pacientka trpela nadváhou, skúšali sme privolať hasičov na pomoc s transportom, čím sme sa zbytočne zdržali. Keďže HZS mala dojazd 20 min, začali sme ju transportovať sami, ale stanovený limit na koniec úlohy sme nestihli, lebo sme nemali pacientku naloženú v sanitke, ale iba na lehátko. Ak by sme mali ešte 1 minútu navyše, stihli by sme to a nestratili tak vzácne body za transport. Po vypršaní limitu sme mali v každej zdravotníckej úlohe 5 minút na vyplnenie výjazdového lístka tzv. „parere“. Naše pocity po prvej úlohe boli veľmi nepríjemné, pretože sa ukázalo, že nie sme až tak zohratí, ako sme si mysleli. No veľmi nám pomohli povzbudivé slová od PhDr. Argayovej, ktorá to celé ako pozorovateľ absolvovala s nami. Po príchode do zrubu sme si ešte prešli situáciu, vyhodnotili, čo mohlo byť lepšie a ľahli si spať.

Druhá výzva prišla o 01.58 a znela nasledovne: „Skryje 100 (Hobby centrum), dívka na soustředění, nejspíš intoxikace alkoholem, zvrací. Volala učitelka, která je na místě. Čas na presun 15 min. KOS“

Rozospatí sme teda vstali, obliekli sa a pokojne sme vyrazili, pretože sme vedeli, že sa to dá stihnúť aj rýchlejšou chôdzou. V noci už poriadne prituhlo (2°C nad nulou) a ja som v duchu ďakoval mojej mamke za to, že mi pribalila aj teplé celotelové termoprádlo, hlavne „CG-čka“. Počas cesty som ešte svojim spolubojníkom vtipne poznamenal, že by sa z toho mohla vykľuť resuscitácia. Keďže tú sme trénovali, tak sme tomu nevenovali žiadnu pozornosť. Po príchode na miesto som bol až zaskočený realnosťou situácie. Mladé dievčatá v pyžamách, vykrikujúca učiteľka a na záchode ležiaca dievčina, ktorá bola silne pozvracaná a taktiež to schytal celý záchod. Priznám sa, veľa nechýbalo a pridalo by som niečo aj ja. Po rýchlej kontrole dýchania a dýchacích ciest to prišlo. Pacientka nedýchala, tak sme vyhlásili že začíname resuscitovať. V tom nás rozhodca zastavil a poslal vedľa do sprchy. Tam na moje zdesenie ležala figurína, o kto-

Po už tradičných drobných problémoch s financovaním súťaže sme sa nakoniec večer 13-tého októbra vydali s PhDr. Ivanou Argayovou a zdravotníckym záchranárom z firma FALCK a.s. Ivanom Dankom na 800 km dlhú cestu z Prešova až za Prahu. Na miesto sme dorazili tesne pred obedom, hneď sme sa zaregistrovali, vylosovali si číslo posádky (šťastné č.8.), dostali kľúče od izby a ubytovali sa. Po návrate zo „zrubu“ našej výjazdovej stanice nasledovala rozprava s organizátormi ohľadom pravidiel a priebehu súťaže. Ďalej sa konali prednášky a workshopy na tému prednemocničná neodkladná zdravotnícka starostlivosť. Súťaž sa začala o 19.00 a trvala 24 hodín, počas ktorých boli až na dno preverené naše sily a schopnosti. Situácie boli veľmi reálne spracované a celá služba na nás pôsobila veľmi skutočne. Výzvy sme prijímali SMS-kou na mobil a následne sme sa v časovom limite presúvali pešo na stanovištia. Situácie sme riešili v rámci platných kompetencií rýchlej zdravotníckej pomoci (platných v ČR). Konzultácie liekov, privolanie HZS a LZS

rej sme už všetci počuli. Je neskutočne drahá (asi 1 milión Kč) a je nastavená tak, že sa správa ako reálny človek zastavením srdca. V tom zmätku a v chaosе za prítomností kamier, fotoaparátov, rozhodcov, neustále otravujúcej učiteľky, sme opäť zistili, že nie sme až tak zohratí, ako sme si mysleli. Je krásne cvičiť v tichej triede so všetkými pomôckami, kedy všetko ide ako má. No realita vo väčšine prípadov vyzerá ináč. Aj napriek drobným chybám a nedostatkom sme figurínu „nakopli“ a na obrazovke naskočil sínus rytmus. Tým sa výjazd ukončil. Nasledovala krátka rozprava s rozhodcom, ktorý nám zreferoval všetky chyby, a takto zničení sme sa vydali zase spať. Nikdy na tú cestu nezabudnem. Výčitky, ktoré nás všetkých zožierali, vedomie, že už nebudeme na najlepších miestach, naše krvácajúce ego, to všetko nás behom krátkej chvíľky naučilo neskutočnej pokore. Už sa nám ani nechcelo ísť na ďalší výjazd. No ten na seba nenechal dlho čakať.

Tretia výzva prišla o 04.09 s textom: „Skrýje, hlavní silnice, křižovatka k Hobby centru, zde bude čekat oranž. transportér. Muž po pádu ze svahu, při vědomí, oznamovatele jsou poblíž. HZS posíláme současně s vámi. KOS“

O takejto hodine sa vstáva naozaj ťažko. Ale počas cesty sme si prebrali, čo by to vlastne mohlo byť, zhruba rozdelili úlohy a vyburcovali sa, že to dokážeme. Hlavne v pokoji. Oranžový transportér nás previezol cca 5 km a vysadil pri hasičoch niekde v lese. Dozvedeli sme sa, že muž leží pod útesom na brehu rieky. Bolo nutné k nemu zlaňovať. Konečne nejaké normálne vzrušenie, pomyslel som si. Nadšenie ma prešlo, keď som prvý zlanil k pacientovi za asistencie HZS a padajúcich kameňov. Muž ležal asi na polmetrovom výbežku hneď pri vode a bolo jasné, že sa tam traja ku nemu len ťažko zmesť. Odľahlo mi, keď som v hmle videl približujúci sa čln HZS. Keď pristál a zafixoval sa o breh, hneď som do neho naskočil, položil doň batoh a vyšetrovanie sa mohlo začať. Od začiatku nám bolo jasné, že ide o polytraumu. Ten pád bol dosť dlhý. Pacient na chrbte, necítil dolné končatiny, zlomenina ľavej hornej končatiny. Diagnóza spinálna trauma sa nám potvrdila, keď sme pri druhotnom vyšetrení ako jediná posádka odhalili závažný symptóm. Následne na to sme volali Leteckú záchrannú službu, zaistili žilný vstup a pacienta šetrne naložili na vákuový matrac, ktorý bol na člne. Počas prevozu sme urobili dodatočné vyšetrenia. Keď sme transportovali pacienta na druhý breh, začali sme riešiť liekovú liečbu a čakali sme na vrtuľník. Čas na úlohu bol 20 minút, takže sme to stihli tak akurát. Aby sme sa z výjazdu nevrátili nebudaj spokojní, nasledoval po tomto výjazde peší návrat na základňu podľa mapy a buzoly. Vzdialenosť cca 6 km. Časovo neobmedzené. Najbližšia úloha nás čakala až po raňajkách. To nám celkom odľahlo a boli sme relatívne spokojní, že sme predošlú úlohu zvládli s pochvalou. No keď sme hodinovú trasu prekonali až za 2 hodiny, bolo to nepríjemné. Hmla, vyčerpanie, zlá mapa, chlad, mokré topánky. Tieto faktory sa podpísali na tom, že sme sa na raňajky do Hobby centra dostavili hneď z akcie, okolo pol ôsmej. Jedlo a teplo nám z časti dodalo energie, ale nezahnilo únavu. Tak sme sa presunuli do zrubu v nádeji, že si aspoň trochu pospíme. Veru ťažké bolo vstávať pol hodinu po tom.

Štvrtá výzva prišla o 09.24 telefonickým rozhovorom. Orientácia zase podľa mapy. Operátor mi nadiktoval správu: „Slapnický rybník za Zbirovským potokem. Mladý muž v bezvědomí. Od srubu klesající cestou na západ, narážíte na modrou turist. značku, po ní až do údolí, pak vpravo podél potoka k brodu, kde čeká sanitka. Celkem cca 2,8 km. Čas na přesun max 30 min. KOS.“

V stave, kedy môj mozog ešte neprijímal (do 30 sek. po prebudení) bolo zázrakom, že som to dokázal napísať, a to čitateľne na kus papiera. Zobudiť zvyšok posádky sa mi podarilo až na tretí pokus. Ihneď sme sa presunuli podľa inštrukcií na miesto. Cez les, sutiňu, potok, prhľavu až k sanitke. Celé sme to stihli za 26 min. Po príchode na miesto sme našli muža ležať na bruchu pri potoku. Pri ňom ležala udica a na mieste bol ohlasovateľ, ktorý samozrejme nič nevidel. Na rukách sme si všimli rany podobné popáleninám a hneď sme mali podozrenie na zásah el. prúdom. Žiaľ, mechanizmus úrazu sme nezistili, ale dg. bola správna. Pacienta sme naložili do sanitky, namerali 12 zvodové EKG, zaistili žilu. Na EKG zázname sme videli fibriláciu komôr. Pacienta sme zaistili a ako miesto hospitalizácie sme určili najbližšie ARO. A tým úloha skončila. Z tejto úlohy sme mali mimoriadne dobrý pocit, lebo konečne sme boli zladení na 100 %. Aj rozhodca sa pochvalne vyjadril: „Jó, to se pozná, že jsou to Slováci. Ti se nezapřou.“ Rozhodca nám ešte prezradil mechanizmus úrazu. Rybár sa pri nahadzovaní prútom dotkol el. vedenia vedúceho priamo nad ním. Do tej chvíle sme si to vedenie vôbec nevšimli. Potešení pochvalou sa nám vrátilo sebavedomie a tak sme šli plniť ďalšiu úlohu, tento krát nezdravotnícku. Po 500 metroch sme narázili na rozhodcov a tí nám vysvetlili, o čo ide. Rozdali nám fotomapy a podľa nich sme mali hľadať oranžové pollitrové boxy s obrázkami v rôznej bodovej hodnote. Boli sme na brehu Berounky, bol tam aj čln a vesty. Čas na úlohu 20 min. Ani o sekundu viac, ináč sa strhávali body. Takticky sme sa rozdelili. Peter a Tomáš člnkovali na druhý breh pre veľké sumy bodov, ja som ostal pri rozhodcoch a hľadal som menšie čísla. Presne o 20 minút sme sa stretli, ale boli sme sklamaní. Chalani na druhom brehu nič nenašli a mne sa podarilo iba 500 bodov. Zase sme boli na dne. No až pri rozprave neskôr večer sme zistili, že išlo viac o rozdelenie úloh a dodržanie limitu ako o bodovú hodnotu. Takže v konečnom dôsledku sme úlohu splnili na jednotku. Nasledoval, ako inak, peší presun do zrubu. Správa, oznamujúca prestávku a obed, nám prišla o 11.18. Mali sme zaručené 2 hodiny voľna a poriadne sme to využili nerušeným spánkom.

Posledný zdravotnícky výjazd nám prišiel o 13.36. V SMS sa písalo: „Dopravní i nehoda, 1 vŕz mimo silnici. Ze srubu na hlavní silnici, tam doprava a na 1 křižovatce na vás čeka sanitka, která vás doveze na místo. RLP z Rakovníka jede soubežně s vámi, jejich dojezd cca 25 min. Oznamovatel není na místě. KOS“

Tu už išlo o veľa. Dorazili sme na miesto stretnutia a chvíľu čakali na sanitku. Keď prišla, nasadli sme, zopakovali nám úlohu a „na majákoch“ sme sa presunuli priamo ku miestu havárie. Čas na vyriešenie úlohy bol 20 minút a začínal sa otvorením dverí sanitky. Keď sme vyskočili von, zarazil nás počet divákov. Miesto nehody bolo ohradené páskou a za ňou stála asi celá dedina. Ešte horší bol pohľad na vozidlo, ktoré bolo prevrátené na streche, značne zdemolované, zakrvavené a navyše aj dymilo. Po uhasení požiaru hasiacim prístrojom (naliatie 2l vody z fľaše od coca coly na dymovnicu) sme zistili, že v aute sa nachádzajú tri osoby, z toho dve bez pulzu so zraneniami nezlučiteľnými so životom (spolujazdec asi 30 ročný, 1 a ½ ročné dieťa 10kg) a jedna ťažko zranená žena reagujúca na algický podnet. Mimo auta sme zachytili ženu v šoku, dezorientovanú, neustále sa pýptajúcu na svoje dieťa. Tú sme prenechali na starosť hasičom, ktorí prišli pár minút po nás. Žene z vraku sme fixovali krčnú chrčticu, zaistili žilný vstup a s pomocou HZS sme ju vyprostili von z auta cez kufor. Samozrejme sme volali LZS, pretože sľúbená RLP nedorazila. Len niektorým posádkam sa podarilo dostať pacientku tak ďaleko ako nám, na lehátko pred sanitku. Tam sme dokončili ďalšie nutné vyšetrenia a snažili sa ju stabilizovať. Keď rozhodcovia zastavili čas, boli sme milo prekvapení ich reakciou, že sme urobili všetko správne. Taktiež pochvala prišla aj za prilby, ktoré sme mali snáď na každom výjazde. Nasledoval presun do zrubu, kde sme sa po ceste od hlavného organizátora dozvedeli o ďalšej úlohe. Beh po členitom teréne. Na ten sme sa dostavili o 15.52. Boli sme poučení, ako a kde treba behať. Čas sa nám sčítaval za každého bežca. Keď to prišlo, skoro som plakal, aká vysoká bola náročnosť terénu a zároveň som bol šťastný, že som pred súťažou chodieval behávať. Bolo to maximálne

náročné a behalo sa vysoko nad limity. Tomáš a ja sme behali čo to dalo, Tomáš ma celú cestu burcoval a povzbudzoval. Spolu sme dorazili do cieľa. Peter trochu zostával, pretože sa necítil pred behom najlepšie. Voda, malinčie, prudké zrázy, cez to všetko nás nechali behať. Čas sme mali veľmi dobrý v porovnaní s ostatnými. No bolo to veľmi náročné.

Čerešničkou na torte bol hneď po behu vedomostný test, v ktorom sme podľa nášho názoru tiež obstáli, hlavne vďaka Petrovi.

Po 20 min. nám prišla najkrajšia správa za posledných 24 hod. KOS nám písala, aby sme si dali sprchu a o 19.00 sa dostavili na večeru do Hobby centra. A tak sme sa unavení, špinaví, smradľaví, doškriabaní a vyčerpaní konečne dali do poriadku a rýchlo

sme sa presunuli na stanovené miesto. Nasledovala rozprava s rozhodcami, krátka pauza, počas ktorej sme zisťovali, ako sú na tom ostatné družstvá. Usúdili sme, že ak budeme v prvej 5-ke, bude to super a že vojaci to asi vyhrajú. Keďže pivo bolo zadarmo, niekoľko krát sme to počas prestávky využili. Pán Danko nám ešte poprial veľa šťastia a išiel spať, pretože ho nasledujúci deň čakala ešte dlhá cesta domov. A potom to prišlo. Vyhlásovanie výsledkov. Bol som napätý ako struna a modlil som sa, aby to bolo aspoň to 5. miesto. Začalo sa vyhlasovať 9., potom 8., 7., 6. My stále nič. Pozerali sme na seba a napätie by sa dalo krájať. 5., 4. miesto. Neverili sme vlastným ušiam, že budeme stáť na „bedni“. Keď vyhlásili 3. miesto, boli sme v oblakoch, zase nie my... a bolo to jasné! Druhé miesto poputuje na Slovensko pre PU v Prešove, Fakultu zdravotníckych odborov, Urgentná zdravotná starostlivosť!!!

Po týchto slovách sme zažívali emócie, ktoré len ťažko idú opísať. Gratulácie, potlesk, blesky fotoaparátov len umocňovali silu celej situácie. Vyhlásili ešte prvé miesto a začala sa neskutočná zábava so živou hudbou, tancom, pivom, pálenkou... Dlhú sme debatili s ostatnými, vymieňali si názory a skúsenosti, a potom zase pivo a.....až do dna. Ráno, keď nás pán Danko zobudil, ešte opojených nielen umiestnením, tak som tomu stále neveril. Pogrataloval nám, urobil fotky s diplomami, rýchlo sme sa najedli a vyrazili domov.

Chceli by sme sa takto na záver poďakovať všetkým, ktorí nás podporili, konkrétne záchranárovi z Falcku, a.s. pánovi Ivanovi Dankovi za cestu, ktorú bezpečne odšoféroval, ďalej pani doktorke Ivana Argayovej za trpezlivosť pri výjazdoch, pani doktorke Daniele Rybárovej, bez ktorej by sme nevedeli to, čo vieme. Pani doktorke Beáta Kollárovej za vybavený odvoz. Ďakujeme ešte mnohým vyučujúcim a ľuďom, kvôli ktorým robíme to, čo robíme, celému organizačnému a hereckému tímu za skvelé výkony, atď. ... Moja vrelá vďaka patrí aj Petrovi Jackovi a Tomášovi Kotradymu za to, že sú sami sebou a hlavne, že sú skvelí partáci.

Igor Šajtlava

Foto: archív FZO PU v Prešove

Vďaka Erasmu domov...

Program ERASMUS pomáha študentom spoznávať svet, iné kultúry, krajiny, systémy školstva, univerzity, iných ľudí. Pre Bohdana Jacoša sa program ERASMUS stal možnosťou, ako sa dostať domov.

Bohdan vyštudoval na Slovensku VŠ ekonomickú v Bratislave – hospodárstvo a informatiku. Po jej skončení mal možnosť ísť do Francúzska v rámci programu Kopernik. Pol roka študoval a pol roka pracoval vo firme. V Paríži si našiel veľa priateľov z Ázie. Táto oblasť ho zaujala natoľko, že sa tam rozhodol ísť, naučiť sa niektorú z rečí tejto krajiny a spoznať kultúru výrazne odlišnú od našej. Paríž mu priniesol do cesty aj misijné združenie *Missionsetrangeres de Paris*, vďaka ktorému sa ako laický misionár dostal na Taiwan. Dostal možnosť naučiť sa čínštinu a stráviť v tejto krajine dva roky. Prvý rok pracoval na National Taiwan University v univerzitnom pastoračnom centre, druhý rok pracoval v centre s postihnutými ľuďmi. „*Taiwanci sú veľmi príjemní, slušní a prívetiví ľudia, hlavne k cudzincom. Na Taiwane som sa stretol s taoizmom a budhizmom. Je možné tam stretnúť aj pôvodné kmene, ktoré vyznávajú animizmus a majú svojich šamanov,*“ hovorí Bohdan Jacoš. Misiju v tejto oblasti považuje za ťažkú. Číňania si prísne uchovávajú svoje tradície. Kresťanstvo oveľa ľahšie prijímajú ľudia pôvodných kmeňov. „*Ide predovšetkým o to, že tieto pôvodné kmene vyznávajú jedného Boha, teda už východisková pozícia je lepšia.*“ Bohdan

konštatuje, že pre neho bola táto práca príjemná. „*Bol to krok do neznáma so všetkým, čo k tomu patrí – so strachom z nepoznaného, cudzieho. Ja som mal ale pocit, že som padol do otvorenej náruče.*“ Bohdan našiel v Ázii cirkev, ktorá bola malá, ale veľmi živá. Aj to prispelo k jeho rozhodnutiu stať sa kňazom.

Zvoliť si život zasvätený Bohu je jedna vec, druhou je však štúdium, ktoré túto cestu sprevádza. Bohdan sa rozhodol neštudovať na Slovensku, ale pokračovať v spolupráci s *Missionsetrangeres de Paris*, dal na ich radu a začal študovať teológiu v Paríži – Institut Catholique de Paris. „*Pre mňa je dôležitý obrad. Hovoril som, že som gréckokatolík. V Paríži som pravidelne navštevoval ukrajinskú komunitu práve pre obrad,*“ vysvetľuje Bohdan Jacoš a dodáva, „*moji priatelia mi odporúčali študovať na ich univerzite, lebo obrad si môžem doštudovať neskôr.*“ Na Parížskom katolíckom inštitúte kladú pri výučbe väčší dôraz na vedeckú prácu a vedeckú výchovu. Na Slovensku je väčší dôraz na pastoračiu. Bohdanovi Jacošovi sa tak štúdium katolíckej teológie, konkrétne liturgiky, tohto času na Slovensku (Gréckokatolícka teologická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove) aj vďaka Erasmu dopĺňa. S úsmevom hovorí, že kým jeho spolužiaci vďaka Erasmu spoznávajú svet, on mal možnosť prísť domov a študovať svoj vlastný východný obrad.

Na otázku ako ďalej v živote, sa Bohdanovi Jacošovi odpovedá ťažko. Jas-

no má v tom, že naďalej chce pôsobiť ako misionár. Ako misionár bude najpravdepodobnejšie spolupracovať s rímskokatolíckym biskupom – teda v západnom obrade, ktorý momentálne študuje v Paríži. Jeho rodným a pre neho dôležitým obradom je východný obrad a preto by chcel byť vysvätený v oboch obradoch.

Cieľ je teda jasný, cesta k nemu je naďalej otvorená. „*Ako gréckokatolík som bol veľmi potešený tým, čo povedal v roku 2010 kardinál Huszar na konci Synody pre Východné cirkvi Stredného východu – mali by sme vyjsť ako vyšiel Abrahám z bezpečnosti chaldejského Uru a vydať sa na cestu celým svetom. Bohatstvo, ktoré máme vo svojej viere, nie je čosi, čo máme závistlivo strážiť, ale mali by sme sa o to podeliť. To chceme vo svojom živote robiť aj ja.*“

Mgr. Andrea Čusová

Foto: archív GTF PU v Prešove

Hey, be my buddy!

Už to bude nejaký ten piatok, odkedy ESN UNIPO začala svoju činnosť na PU v Prešove. Od začiatku sme sa do toho vrhli, plní motivácie a chuti, a musím uznať, že ani po niekoľkých mesiacoch nás entuziazmus neopúšťa. Nuž, dovoľte, aby som nás predstavila. Erasmus Student Network (ESN) je dobrovoľnícka študentská organizácia, ktorú dnes tvorí viac ako 390 sekcií v 36 krajinách Európy. ESN UNIPO Prešov je jednou z týchto sekcií. Hlavnou úlohou ESN je pomoc zahraničným študentom, ktorí prichádzajú na univerzity prostredníctvom výmenných programov. Viete, človek by ani neveril koľko prekážok stojí takému zahraničnému študentovi v ceste za šťastným a spokojným Erasmus životom! Teta za okienkom na autobusovej stanici vám bude na vaše otázky v dokonalej angličtine vytrvalo odpovedať po slovensky, v školskej jedálni z jedálneho lístka toho tiež veľa nevyčítate a po týchto nie najlepších skúsenostiach už ani nemáte chuť socializovať sa s miestnymi a radšej si budujete svoju malú erasmus komunitku. My sme tu preto, aby to tak nebolo! My sa im snažíme mesiace strávené v Prešove uľahčiť a spríjemniť v čo najväčšej miere. So zahranič-

nými študentmi trávim veľa času, aby sa čo najviac začlenili. A darí sa nám to. Ale veď sa pozrite sami.

Zimný semester sme začali výstupom na vežu kostola Sv. Mikuláša. Po náročnom a vyčerpávajúcom výkone nám skvelo padlo vychladené pívko v Prezidentskej pivárni.

(pokračovanie na s. 44)

„Kto sa hrá, nezlostí.“, a tak sme sa v jednu mrazivú nedeľu hrali. Víťazný tím prevälcoval súperov!

Priateľský futbalový zápas medzi Tureckom a Slovenskom v skvelej priateľskej atmosfére.

„You're simply the best, better than all the rest!“, skryté spevácke talenty sa naplno prejavili na karaoke večeri.

Erasmáci nám vymrzli na výlete v Tatrách.

Ak sa ti zapáčilo, čo robíme a chceš ochutnať z nášho multikulturálneho guláša, nie je nič ľahšie ako sa k nám pridať! Napíš e-mail na unipo@esn.sk alebo sleduj našu facebookovú stránku facebook.com/esnpresov a stretni nás na nejakej z akcií!

Veronika Tóthová, Foto: archív ESN UNIPO

Ocenili študentov PU v Prešove

Dňa 1. 12. 2011 sa v malej sále *Divadla Jonáša Záborského* v Prešove uskutočnil už 10. ročník oceňovania dobrovoľníkov a dobrovoľníčok Prešovského kraja Krajské srdce na dlani 2011 – Koncert vďaka. Hlavným organizátorom podujatia bolo *Prešovské dobrovoľnícke centrum* spolu s partnermi a záštitu nad podujatím prebral MUDr. Peter Chudík, predseda Prešovského samosprávneho kraja. Tradíciu oceňovania dobrovoľníkov a dobrovoľníčok odštartovala SAIA, n.o. v Prešove už v roku 2001. Za 10 rokov bolo nominovaných 156 dobrovoľníkov a dobrovoľníčok, pričom ocenených bolo 55 jednotlivcov a 5 kolektívov. Na jubilejný ročník morálneho oceňovania, ktorý organizátori vnímajú ako slávnostné ukončenie *Európskeho roka dobrovoľníctva*, bolo z 24 nominovaných 23 jednotlivcov a jeden kolektív. Z uvedených nominácií porota vybrala päť jednotlivcov a jeden kolektív, pričom udelila aj štyri mimoriadne ocenenia. Hodnotiacu komisiu Krajského srdca na dlani 2011 tvorili: predsedníčka doc. PaedDr. Tatiana Matulayová, PhD (*Inštitút edukológie a sociálnej práce FF PU*), Mgr. Marián Bača (*SeniorVital n.o.*, Sabinov), Bc. Juliana Hajduková (koordinátorka *OZ PDC*, Prešov), PhDr. Marta Hanečáková (riaditeľka CVČ, Stará Ľubovňa), Mgr. Lenka Smetanková (*Rozvojové partnerstvo – OZ*), Mgr. Veronika Slaninková (redaktorka *Slovenského rozhlasu a STV*, pracovisko Košice), Mgr. Dagmar Verešpejová (*Rada mládeže Prešovského kraja*) a Ing. Eduard Vokál (primátor mesta Lipany).

Oceňovanie sa uskutočnilo v rámci slávnostného Koncertu vďaka, ktorý otvorila pani Palková, speváčka ženskej folklórnej skupiny z Malého Šariša. Na koncerte vystúpil

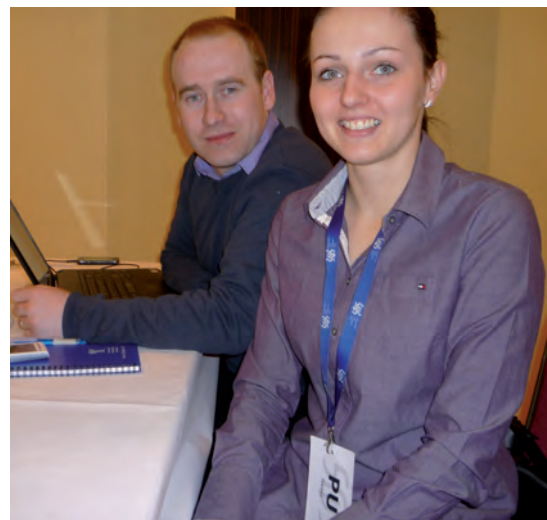
Tomáš Buranovský, semifinalista Česko Slovensko má talent 2011, komorné teleso študentiek *FF PU* vedené doc. Mgr. art. Karolom Medňanským, PhD - *Camerata academica*, gospelové zoskupenie študentov hudobného umenia *FF PU* pod vedením Mgr. Slávky Kovalíkovej a temperamentná skupina *Sabrosa* z Raslavíc. Ocenenia v kategórii jednotlivcov získali Terézia Baníková z Prešova, zakladateľka neziskovej organizácie *Človek pre človeka*; PhDr. Ladislav Bohuš z Humenného, zakladateľ *OZ Krkovčatá*; Katarína Pirohová z Veľkého Šariša, z ktorej iniciatívy vznikli Šarišské hradné dni, Martin Sárossy z Veľkého Šariša, koordinátor hradných dobrovoľníkov a dobrovoľníčok – duša Šarišského hradu a Mgr. Marta Svitanová zo Starej Ľubovne, ktorá dobrovoľnícky pracuje už od roku 1973. Hodnotiaca komisia udelila aj mimoriadne ocenenia pre Bc. Fedora Vladimíra z Vranova nad Topľou, ktorý je od roku 2005 jedným z hlavných lídrov *mládežníckeho Spoločenstva pri Bazilike* vo Vranove nad Topľou, Martina Matejku z Prešova, ktorý už niekoľko rokov pomáha telesne postihnutým so zníženou pracovnou schopnosťou v ich integrácii, PhDr. Máriu Pajzinkovú zo Svidníka, dlhoročnú vedúcu folklórneho súboru „Makovica“ a pre Gabrielu Vinárovú z Levoče, dlhoročnú členku *ÚŽS* okresnej organizácie v Levoči. Ocenenie získal aj kolektív, tvorený tromi študentkami a jedným študentom 2. ročníka magisterského štúdia odboru sociálna práca *IEaSP FF PU* – Bc. Danica Adamčíková, Bc. Lýdia Koňaková, Bc. Ľudmila Koscelníková a Bc. Peter Germuška.

Bc. Ľudmila Koscelníková

Slovenskí vysokoškolskí študenti majú svojho prvého ombudsmana

Svojho historicky prvého študentského ombudsmana verejnosti predstavila Študentská rada vysokých škôl za prítomnosti ministra školstva, vedy, výskumu a športu Ing. Eugena Jurzyca na 8. valnom zhromaždení Študentskej rady vysokých škôl, ktoré sa konalo 25.2.2012 v Bratislave. Minister školstva, vedy, výskumu a športu Ing. Eugen Jurzyca na zasadnutí vystúpil s prednáškou o stave školstva na Slovensku „Ako k vyššej kvalite vysokého školstva na Slovensku“. Študentským ombudsmanom sa stal vysokoškolský pedagóg a advokát JUDr. Rastislav Kaššák, PhD., ktorý pôsobí ako odborný asistent na Fakulte práva Paneurópskej vysokej školy v Bratislave, taktiež je členom Disciplinárnej komisie Slovenskej advokátskej komory, predsedom VII. Disciplinárneho sená-

tu Slovenskej advokátskej komory a členom Redakčnej rady vedeckého odborného časopisu Magister Officiorum. Úlohou študentského ombudsmana je chrániť právne a sociálne postavenie všetkých študentov vysokých škôl, poskytovať právne rady študentom, vydávať stanoviská a pripomienkovať vysokoškolskú legislatívu. Študenti sa môžu na svojho ochrancu práv obrátiť aj v prípade ak majú podozrenie z neobjektívneho ohodnotenia na skúške a neobjektívnych podmienok pri zabezpečení skúšok, pri strate akreditácie odborov na vysokých školách. Vznikom tohto projektu sa Študentská rada vysokých škôl inšpirovala u našich poľských susedov. Študentský ombudsman úraduje v priestoroch Ústavu informácií a prognóz školstva na bratislavských Starých Gruntoch, kon-

Zástupcovia PU v Prešove Bc. Jana Šarišská a Mgr. Martin Angelovič počas prednášky s diskusiou.

taktovať ho je možné telefonicky alebo e-mailom.

Bc. Jana Šarišská
Foto: archív autorky

„Desatoro“ Študentského ombudsmana

Slovenskí vysokoškoláci majú svojho historický prvého študentského ombudsmana. Jeho meno predstavila Študentská rada vysokých škôl Slovenskej republiky (ŠRVŠ SR) 25.02.2012 počas zasadnutia svojho Valného zhromaždenia v Bratislave. Za študentského ombudsmana zvolili v tajnej voľbe zástupcovia Študentskej rady vysokých škôl, Slovenskej rektorskej konferencie a Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu vysokoškolského pedagóga a advokáta JUDr. Rastislava Kaššáka, PhD., ktorý pôsobí ako odborný asistent na Fakulte práva Paneurópskej vysokej školy v Bratislave. Jeho úlohy a činnosť sme zhrnuli do tzv. desatora (povinností) Študentského ombudsmana, a to:

- chrániť právne postavenie študentov vysokých škôl
- chrániť a posilňovať sociálne postavenie študentov vysokých škôl
- aktívne pomáhať pri riešení problémov študentov vysokých škôl

- poskytovať právne rady študentom vysokých škôl
- podávať stanoviská k zmenám v legislatíve týkajúcej sa vysokého školstva
- aktívne spolupracovať s najvyššími zastupiteľskými orgánmi študentskej samosprávy
- pravidelne publikovať aktuálne problémy študentov vysokých škôl
- podporovať študentov v boji za svoje práva
- aktívne komunikovať s vrcholnými organizáciami z oblasti vysokého školstva, akými sú hlavne Študentská rada vysokých škôl Slovenskej republiky, Slovenská rektorská konferencia, Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
- prispievať k osвете a posilňovať vážnosť pozície Študentského ombudsmana

Ako konkrétne prípady, kedy sa môžu študenti obrátiť na študentského ombudsmana, môžeme uviesť napríklad v prípade nesúhlasu postupu pedagógov na skúške či pri administratívnych ťažkostiach, alebo v prípade straty akreditácie daného odboru, prípadne poradiť sa v právnych záležitostiach týkajúcich sa vysokého školstva. Študentský ombudsman nebude rozhodovať o konkrétnych prípadoch porušenia práv študentov, ale primárne bude poskytovať poradenstvo a pomoc pri porušení práv študentov vysokých škôl vyplývajúcich zo zákona a iných právnych predpisov. Nemožno tak od neho očakávať, že rozhodne o nejakej spore – o tom môže rozhodnúť len samotná vysoká škola alebo súd. Chcem pripomenúť, že študenti by sa mali na ochrancu práv obracať, až po vyčerpaní všetkých vnútro školských orgánov.

Bc. Peter Kulan (na snímke)
Delegát ŠRVŠ za AS PU v Prešove, Foto: archív autora

FrancUFÔnne soirée

Akcie FrancUFOni nie je potrebné, hlavne medzi študentmi románskych jazykov, špeciálne predstavovať. Francúzska aliancia Košice, Katedra francúzskeho jazyka a literatúry IRKF FF PU, Gymnázium J. A. Raymana, klub Wave a milovníci francúzskej kultúry opäť raz spojili svoje sily, aby sme si

mohli naplno vychutnať ďalšie, v poradí už siedme, francUFÔnne pokračovanie, a to dokonca v dvojitej forme – 7. a 9. decembra.

Prvá časť sa niesla v znamení fotografického umenia, zaujímavého divadelného programu a kvalitnej hudby. Svojim pozorným okom som už pred začiatkom soirée sledovala vrcholiace prípravy, postupne prichádzajúcich „francufónnych“ nadšencov a všetko sa začalo presne s odbitím 18-tej hodiny. Sféru fotografického umenia nám v rámci vernisáže sprostredkovala Lena Jakubčáková a Pavel Maria Smejkal. V spolupráci s PhotoArt Centrum Košice nám predstavili projekciu fotografií z projektu „Second Cities Košice – Marseille 2010“. Pestrá zmes fotografií už na prvý pohľad zaujala svojou nápaditosťou a závanom cudzokrajného prostredia.

Od zaujímavej prezentácie fotografií sme sa presunuli k ďalšej múze – divadlu. Študenti Gymnázia J. A. Raymana a študenti Katedry francúzskeho jazyka a literatúry IRKF FF PU si už po tretíkrát vyskúšali, o čom vlastne je známy výrok „Dosky, ktoré znamenajú svet“. Prešovskí gymnazisti nám, pod vedením Janky Monokovej, priblí-

žili atmosféru nadchádzajúcich Vianoc hrou „La colère du Père Noël“ – Nahnevaný Dedo Mráz, ktorý pri rozdeľovaní pomyselných darčiekov nezabudol ani na francúzskeho lektora Thomasa Laurenta a chcel ho obdať francúzskym slovníkom. Divadelné okienko vyvrcholilo vystúpením študentského divadelného zoskupenia DÉJÀ MY (IRKF FF PU) a ich v poradí treťou hrou „Magouilles et culture générale“ (Švindľe a všeobecný prehľad) od súčasného francúzskeho autora Laurenta Baffieho, ktorá vtipnými dialógmi z prostredia vedomostnej súťaže pobavila v týchto chvíľach už preplnený Wave. Režisérskeho postu sa i tento krát zhostil Daniel Vojtek, v hlavných úlohách sa predstavili čoraz lepší študenti bakalárskeho stupňa odboru Francúzsky jazyk a kultúra.

Po zvyšok večera až do skorých ranných hodín sa za mixážnym pultom realizoval DJ PONG, pochádzajúci priamo z Paríža a pomohol tak vytvoriť skutočne veselú a živú atmosféru.

Zoznam hudobných hostí druhej, piatkovej časti FrancUFOni 7, sľuboval skvelú zábavu a naozaj sa nebolo na čo sťažovať. Najskôr hrou na akordeón exceloval študent Fakulty manažmentu PU v Prešove, Branislav Svorc, ktorý nadchol prítomných skladbami Yanna Tiersena, neskôr už rytmu preplnenému tanečnému parketu klubu Wave udávala skupina študentov Gymnázia J. A. Raymana – Coccinelle. Tá si okrem iného pripravila skladby kanadskej speváčky Cœur de pirate a bohatý repertoár na nás vytasil aj parížsky DJ PONG. Skvelá zábava trvala až do skorých ranných hodín.

Na záver môžeme teda skonštatovať, že francúzske večery sa stali tradíciou a samozrejmosťou akademického roka nielen pre študentov, ale pre všetkých, ktorí sa radi zabavia à la française a už teraz sa tešíme na ďalšie pokračovanie plné nápadov, zážitkov, no najmä skvelej zábavy.

Martina Šimčíková

Jednou nohou v Paríži, druhou v Prešove

Po pár mesačnej odmlke sme sa opäť stretli na ďalšom francúzskom soirée známom ako Francufoni, organizovanom pod záštitou Francúzskej aliancie Košice. V prešovskom Wave sa na 8. vydanie stretla zase melanz študentov francúzštiny a milovníkov krajiny galského kohúta.

Počas jedného večera sa toho opäť udialo mnoho. Študenti francúzštiny z piateho ročníka pokrstili svoju knižku Thèsez-vous, ktorá je výsledkom ich kreatívneho snaženia sa z minulého semestra. Knihu napísali v rámci jedného zo svojich predmetov. Viktor Erby, jeden zo spoluautorov, vysvetlil, že „každý týždeň nejaký jednotlivec, prípadne dvojica, napísal text, ktorý potom ostatní spoločne s Thomasom [Laurentom, profesorom] opravovali.“ Kniha sa teda písala počas zimného semestra, a piatci si takýmto originálnym spôsobom okorenili dlhé mrazivé večery. Možno aj takýto poetický dôvod ich inšpiroval k netradičnému (a suchému) krstu škoricou. Viktor Erby ešte dodal, že

„za výsledok sa nehanbia a je to celkom vtipná knižka.“ Zvyšok večera sa už niesol na hudobnej vlne. Päťica dievčat sláčikového zoskupenia It's the pizz (ktorého členkou je aj Eva Zajacová, ďalšia spoluautorka knihy Thèsez-vous) zahrali zopár klasických skladieb. Prišli sme si na svoje, veď možnosť vypočuť si klasickú hudbu naživo zase nemáme až tak často. Vzácnym a netradičným bolo aj to, čo na pódiu predviedli – alebo vyviedli – Parížania zo skupiny Karpatt. Zahrali úplne nakoniec a bolo vidno, že v tom, čo robia, sú profíci. Zabavili ľudí odhladnuc od toho, či ich už vopred poznali alebo nie, a to je umenie. Spevák skupiny Frédéric Rollat bol nadšený atmosférou koncertu a tým, že sa na Slovensku ľudia vedú na ich koncertoch baviť, aj keď tu nie sú veľmi známi. Ich štýl hudby charakterizoval ako „hudbu cestovania“. Dáva to zmysel, keďže členovia Karpatt posledných osem rokov strávili na cestách. Sú nomádmi, ktorí neustále prechádzajú z jedného miesta na druhé a hudba je ich multinástrojom na spoznávanie zahra-

ničných kultúr a ľudí. Koncertovali už takmer všade, v našom krátkom rozhovore spomenuli, že v Európe sa im veľmi páčilo v Moskve a v Kyjeve. V skratke, tento večer bol *magnifique* a Francúzsko bolo na jeden večer opäť o čosi bližšie.

Lenka Hudáková

Foto na stránke: Coonco

MY kopírujeme ZADARMO, lebo aj MY sme Prešovská univerzita v Prešove

UNIPO kopíruje ZADARMO

Otvorenie novej prevádzky pre študentov

Sme historicky prvou univerzitou na Slovensku, na ktorej sa takýto študentský projekt v podobe služby kopírovania ZADARMO pre študentov realizuje.

Slávnostné otvorenie, pod zaštitou rektora PU v Prešove prof. RNDr. Reného Matloviča, PhD., sa konalo 6. 3. 2012, v priestore pred Dekanátom FHPV Prešovskej univerzity v Prešove.

„Všetko sa to začalo na jeseň 2010, kedy som zistil, že sa rozmáha trend reklamy na zadných stranách pokladničných dokladov v hypermarketoch. V decembri 2010 som s myšlienkou kopírovania zadarmo pre našich študentov oslovil rektora PU v Prešove a tá sa okamžite stretla s kladnými reakciami a ústretovosťou zo strany vedenia Prešovskej univerzity v Prešove. V apríli 2011 prišla súťaž v najväčšom podnikateľskom inkubátore na Slovensku: RPIC Prešov, s názvom „Nápad si TY“, v ktorej sa môj projekt dostal medzi víťazné. V súčasnosti sa už projekt stáva realitou,“ uviedol realizátor projektu Bc. Adrián Kuba, študent geografie v regionálnom rozvoji na Fakulte humanitných a prírodných vied Prešovskej univerzity v Prešove.

Bc. David Hudák
Foto: archív PU v Prešove

Za Vladom, za Burgerom...

„Vlado Burger už nie je medzi nami.“ Keď sa v pondelok 12. marca 2012 poobede začala univerzitou šíriť táto smutná správa, mnohí z nás tomu nechceli uveriť a mnohí boli prekvapení, ako hlboko ich táto veta zasiahla, či už to boli študenti, učitelia, vrátnici, úradníci, knihovníci alebo akademickí funkcionári. Odišiel pedagóg, fyzik, informatik, numizmatik, kolega, kamarát, priateľ, otec, príbuzný... No odišiel predovšetkým človek - priamy, čestný, slušný a statočný človek, ktorých je medzi nami čoraz menej, a preto sa nás ich strata dotýka tak hlboko a bolestne. Odišiel učiteľ, ktorý miloval prešovské akademické a ktorý bol spätý s univerzitou a s jej ľuďmi viac, ako si možno väčšina z nás uvedomovala. Bol s ňou spätý nie akademickými funkciami, či privilégiami, ale omnoho silnejším putom - srdcom.

Vlado Burger bol jedným z nás - normálny človek so svojimi starosťami, radosťami, prednosťami aj nedostatkami. Opantal si nás však svojím nezameniteľným človečenstvom. Pre každého mal vždy povzbudenie, uznanie, často aj malú pozornosť - sladkosť, alebo hoci len úprimný, srdečný pozdrav. Videl v nás predovšetkým ľudské bytosti, a preto aj jeho záujem o naše problémy a starosti bol vždy ozajstný a úprimný, neváhal nám kedykoľvek pomôcť či poradiť. Snažil sa veci napravovať, riešiť, „deblboizovať“. Brali sme to akosi samozrejme, že Vlado je tu a že je tu pre nás - či už ráno alebo večer, cez týždne alebo vo sviatok...

To všetko len tak, bez všetkého, bez nároku na odmenu, len aby sme boli šťastnejší, a aby sa nám ľahšie žilo - skrátka „náš Burger“.

Za to všetko a za nás všetkých preto ešte raz:

„Vlado, ďakujeme! Boli sme s tebou radi, veľmi radi.“

Peter Haľko
Prešov, 17. marec 2012

Siedmeho Marca 2012 nás zarmútila správa, že po ťažkej chorobe nás opustil vo veku nedožitých 66 rokoch života rektor Mgr. Emil Jarkovský. Zosnulý sa narodil 17. 3. 1946 v Lubovci, okres Prešov. Náboženskú výchovu nadobudol vo svojej rodine, otec bol v Lubovci pravoslávny kantor, čo motivovalo mladého chlapca pre službu v Cirkvi. Do služieb Cirkvi nastúpil v roku 1968. Diaľkovo ukončil štúdium na Pravoslávnej Bohosloveckej Fakulte, v roku 1981 bol vysvätený na diakona a v roku 1993 na kňaza. Ako diakon bol zapojený do misijno-pastoračnej služby Cirkvi. Po úspešnom konkurze, dňa 1. septembra 1990, nastúpil do funkcie riaditeľa Seminára Pravoslávnej bohosloveckej fakulty v Prešove Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Boli to veľmi zložité roky. Budova seminára ani zďaleka nebola stavebne ukončená a dostatočne vybavená. Otec Emil sa ako riaditeľ všemožne usiloval, aby seminár získal všetky potrebné veci a mohol náležite plniť svoje poslanie. Boli to materiálne potreby, ale aj personálne obsadenie, pretože získanie nového pracovného miesta bolo pomerne zložité. Keď v roku 1997 bola zriadená Prešovská univerzita a viac prehĺbená práca Pravoslávnej bohosloveckej fakulty, pre seminár sa otvárali nové možnosti. V čase, keď seminár bol súčasťou PBF, otec Emil sa stal na jedno volebné obdobie predsedom Akademického senátu fakulty. Po určitom čase sa prot. Emil Jarkovský stal rektorom seminára.

Otec Emil sa ukázal ako úspešne riadiaci pracovník, a tak na žiadosť arcibiskupa Prešovského Nikolaja sa stal jeho

Prot. Mgr. Emil Jarkovský nás opustil

osobným tajomníkom. Ďalšie povinnosti pribúdali najmä s tým, že pre pastoračiu v Prešove bolo potrebné aj pastoračne vypomáhať v nemocniciach, v domove dôchodcov, v nápravo-výchovných zariadeniach, ale aj v kontakte s armádou. Táto jeho veľká služba Cirkvi ho stála veľa síl a odzrkadlilo sa to v jeho posledných rokoch života na zhoršenom zdravotnom stave.

Otec Emil ako rektor seminára bol zodpovedný za výchovu budúcich kňazov a ďalších študentov fakulty ubytovaných v seminári. Bolo potrebné riešiť mnohé otázky vo vzťahu k Cirkvi i univerzite. Najmä s univerzitou dokázal vždy úspešne riešiť každodenné, neraz zložité ekonomické problémy. Pri svojej aktivite dokázal nadviazať kontakty s ľuďmi, ktorí boli schopní a ochotní pomôcť semináru. V spolupráci s eparchiou sa mu podarilo zriadiť Duchovné centrum svätého Jána Bohoslova, prostredníctvom ktorého úspešne rozvíjal duchovnú prácu seminára. Medzi ne patrí vydávanie teologickej literatúry, pedagogická činnosť i nezabudnuteľné koncerty duchovných piesní. Taktiež sa podieľal na zapájaní sa mladých študentov do športových aktivít- futbalové zápasy s teologickými seminármi. Za prácu pre seminár a Cirkev dostal viacero cirkevných vyznamenaní a ako najvyššie právo nosenia mitry pri bohoslužbách. Na konci akademického roku 2009/2010 Jeho Blaženosť metropolita Kryštof mu udelil Rád sv. Cyrila a Metoda. Do dôchodku odišiel 30. Septembra 2010.

Bohoslužobné obrady sa konali 9. Marca 2012 v katedrálnom chráme sv. Alexandra Nevského v Prešove za veľkého počtu veriacich a duchovných. Pohrebné obrady za účasti jeho Vysokopreosvietenosti Jána, arcibiskupa Prešovského a Slovenska viedol Vladyka Tichon, biskup Komárňanský. Okrem mnohých pracovníkov Prešovskej Univerzity sa na pohrebe zúčastnil aj jej prorektor prof. PhDr. Milan Portik, PhD. a rektor Gréckokatolíckeho kňazského seminára Mgr. Miroslav Dancák. Pohrebnú kázeň predniesol prot. Milan Gerka, životopis neobehého prečítal Ing. Mgr. Ján Kuzan a slová rozlúčky predniesol Prof. ThDr. Peter Kormaník, PhD. Telesné pozostatky zosnulého boli uložené na cintoríne v Solivare.

Vičnaja Jemu pamjať!

prot. Prof. ThDr. Milan Gerka, CSc.
rektor Pravoslávneho kňazského seminára PU